ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1463

10 динара

11.1.1980. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLI

Ripley

Веровали или не!

ПРВА ЖЕНА ДОКТОР

ДР ДОРОТЕА ЕРКСЛЕБЕН (1715 - 1762) ИЗ КВЕДЛИНБУРГА (НЕМАЧКА), ПОСТАЛА ЈЕ ДОКТОР МЕДИЦИНЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ У ХАЛЕУ 12.7.1754.

КОКО РОМИЈЕ

ПАТИО ЈЕ ОД НЕСАНИЦЕ И 6 ГОДИНА ПРОВОДИО НОЋИ У СВОМ ФИЈАКЕРУ ГДЕ МУ ЈЕ САН ЈЕДИНО ДОЛАЗИО НА ОЧИ.

НАДГРОБНИ СПОМЕНИК

У ТРИНИЛУ, ЈАВА, ОБЕЛЕЖАВА МЕСТО ГДЕ СУ ЗАКОПАНИ: ЛОБАЊА, БЕДРЕНА КОСТ И ДВА ЗУБА ПРАЧОВЕКА ЗА КОГА СЕ ВЕРУЈЕ ДА ПРЕДСТАВЉА КАРИКУ КОЈА ЈЕ НЕДОСТАЈАЛА У ЛАНЦУ РАЗВОЈА ЧОВЕКА.

ЧОВЕК-ЧАСОВНИК

БРАТ АВГУСТИН, БЕНЕДИКТИНСКИ КАЛУЂЕР ИЗ 14. ВЕКА, ЗВОНИО ЈЕ МАНАСТИРСКИМ ЗВОНИМА СВАКОГ ДАНА ТАЧНО У ИСТО ВРЕМЕ - А ЈЕДИНИ НАЧИН ЗА МЕРЕЊЕ ВРЕМЕНА БИО МУ ЈЕ ЧИТАЊЕ ПСАЛАМА УЈЕДНАЧЕНИМ РИТМОМ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у америчком граду Лос Анђелесу уведена је нова врста телефонских услуга, а намењена је онима који желе да се одвикну од пушења. Довољно је окренути одређени број да би се из слушалице чуо страшан напад кашља какав изазива дуготрајно пушење.

● недалеко од италијанске луке Бриндизија један део мора, од око хиљаду хектара, претворен је у подводни резерват за размножавање морских животиња којима прети изумирање. Усред њега биће постављена научна станица коју ће ихтиолози користити за праћење и испитивање живота „питомаца" овог необичног резервата.

● суша која је прошле године задесила западни део Европе „обнажила" је велики део корита реке Сене и показала колико је пуна разних отпадака. Нови директор управе за чишћење реке, кога незванично називају „господин Сена", изјавио је да ће чишћење трајати петнаест година и да ће, према садашњој процени, стајати двадесет милијарди франака.

● шведски научници су недавно вршили испитивање на групи људи која пати од несанице. Уместо лекове за смирење и успављивање они су овим особама дали тампоне од хигроскопне вате. Резултати су били охрабрујући: ако се тим тампонима на само пола часа запуше уши, они дејствују као најјаче средство за спавање.

● неки познати ресторани у Француској одскора су почели да служе јела припремљења од цвећа. Тако се у њима може наручити цветни омлет куване гладиоле или пита од дивљих зумбула.

● у Институту Френклин у Филаделфији (САД) направљено је једно огромно срце, петнаест хиљада пута веће од људског. Посетиоци могу да уђу у њега, разгледају његову грађу и пређу исти пут којим пролази крв.

● један полицајац из Сједињених Америчких Држава изабран је за „центлмена године" зато што је сам себе казнио због паркирања на недозвољеном месту.

● прве покушаје класификације животиња начинио је Аристотел. Он је разликовао животиње које имају крв (данашњи кичмењаци) и оне без крви (данашњи бескичмењаци).

ТАЈНИ ЖИВОТ ЖИВОТИЊА

МАЧКЕ СА ОРДЕНОМ

— МИ ТАКОЂЕ СЛУЖИМО — ПИСАЛО ЈЕ НА ДИКИНОВОЈ МЕДАЉИ КОЈУ СУ, ЈОШ ПРЕ ЗАВРШЕТКА РАТА, ДОБИЛЕ МАЧКЕ ЛОНДОНА ЈЕР СУ СВОЈИМ ИНСТИНКТОМ ПОМОГЛЕ ГРАЂАНИМА ДА СЕ НА ВРЕМЕ СКЛОНЕ ОД БОМБАРДОВАЊА.

У новије време људи су, као уосталом и сама наука, упорно одбијали да признају да међу нама има особа које могу да предвиде догађаје. Њих је, поготово, било немогуће прихватити као старовременске пророке или видовњаке. Наука ни данас не може да оспори постојање људи са натпросечним интуитивним особинама везаним за недовољно истражени свет психе. И сама помисао да међу животињама има неких које су боље обавештене од нас, изазива изузетан отпор.

Чињеница је, међутим, да су многе животиње, захваљујући некој унутрашњој „кристалној кугли“, спасле хиљаде људских живота предосећајући земљотресе, поплаве, ветрове и друге временске непогоде које често угрожавају човека. Оне нас, не ретко, запањују својом „видовитошћу“, јер су у стању да предвиде чак и бомбардовања, пожаре, хаварије бродова... Боље су од многих метеоролога у предвиђању времена и често су неми сведоци немилих догађаја о којима су слутиле.

Узнемиреност као аларм

Једног преподнева у 10.30 часова у граду Консепсион, у Чилеу, 1835. године коњи су се панично разбежали на све стране прескачући и ломећи ограде, а пси истрчали на отворен простор. У 11.30 часова земљотрес је сравнио град.

Нешто пре снажног земљотреса који је 1964. године задесио Аљаску, животиње у свим зоолошким вртовима као да су побеснеле, а галебови су, као у Перуу и Чилеу, миљама далеко одлетели на море.

Од земљотреса у совјетском граду Ташкенту 1966. године, једна жена спасла се захваљујући свом псу: вукао ју је за хаљину све док није изишла из куће која је, само неколико минута касније срушена до темеља. Један учитељ из Ташкента тврди да је, сат пре првог удара, видео мраве како из подземних одаја износе ларве и селе се, гуске и антилопе у зоолошком врту одбиле су тога дана да уђу у склоништа, а тигрови и друге животиње из породице мачака данима су спавали на отвореном простору.

Пре катастрофалног земљотреса у Скопљу животиње из зоолошког врта пробудиле су риком и буком своје чуваре, док су два вучјака из једне милицијске станице скочила на прозоре покушавајући да напусте зграду. Неки причају да претходног дана и ноћи у граду готово да није било птица.

Познато је да Јапанци, који живе на веома трусном подручју, држе златне рибице због сигурности, јер се вибрације лако преносе у води. Чим се златна рибица узнемири, људи истрчавају из куће да би сачували главу.

Медвед прогнозира време

Природњак Иван Сендерсон тврди да се овде пре ради о нарочитом сензибилитету него о некој натприродној моћи. Своју тврдњу поткрепљује чињеницом да се пре наиласка снажних ветрова мења водостај река, а ваздушни притисак опада, шумови наговештавају лавине и одроне стена, а промене у Земљином магнетском пољу — ерупције вулкана и земљотресе. Каже да су у овим случајевима животиње у стању да осете танана подрхтавања и слабије предударе.

Сендерсон је једном приликом присуствовао великој сеоби ракова на обалама Хондураса — преплавили су обалу крећући се према унутрашњости. Било је то само 24 часа пре налета урагана и огромних таласа који су опустошили обалу.

Ерупција вулкана Безимјани, у Совјетском Савезу, 1955/56. године била је веома снажна, али ниједан медвед из околних шума није страдао. Они су, једноставно, прекинули зимски сан и отишли на безбедније место само неколико дана пре него што је вулкан огласио.

Поред природних, животиње су у стању да предвиде и друге непогоде.

У току другог светског рата, кад су Немци преко ноћи напали Велику Британију, становници Лондона непрестано су пратили понашање мачака које су непогрешиво предвиђале наилазак бомбардера — много пре него што су радари успевали да их ухвате на својим екранима, мачке су постајале немирне, кострешиле се и бежале у склоништа, а људи за њима. У свим енглеским новинама излазили су опширни чланци о овом феномену. Пре завршетка рата мачке су награђене Дикиновом медаљом на којој су биле уграviране речи: „Ми такође служимо“.

Људи су већ покушали да проучавањем животињских суперчула утврде зашто су неке од њих „видовите“. Утврђено је да су многе у стању да осете и најтананије вибрације у околини и препознају их као наговештаје неких промена. Оне, једноставно, реагују на предстојеће промене, а ми њихово понашање тумачимо као видовитост.

Д. В.

ЗЕЧЈА БАРКА

Недавне поплаве у Башкирској АССР испод Урала, нагнале су многе шумске животиње да потраже спас на малим пловним бусеновима и грању које је бујица носила. И ко зна шта би са многим шумским бродоломцима било да им човек није прискочио у помоћ. На слици је приказана „зечја барка“ на којој шумар Џевдет Кадиров спасава зечеве из бујице реке Белаје. Они ће на обали опет бити пуштени на слободу.

НАЈБОЉЕ ГРЛО

Житељи Африке настоје да одомаће неке врсте дивљих животиња, посебно зебре јер су веома издржљиве и ретко оболевају. Али, оне се тешко припитомљују. Француски природњак Франсоа Ле Волан писао је додуше још пре две стотине година да му је без већих тешкоћа успело да зебру оседла и научи је јахању, али су такви покушаји касније били неуспешни.

Оптимисти сматрају да ће зебре кад-тад ипак моћи да се припитоме наводећи пример припитомљавања коња. Тај процес трајао је вековима и само захваљујући брижљивом раду данас имамо коње за тешке послове под запрегом, за јахање, за спортска такмичења...

Све ово рекли смо да се не бисте зачудили овој слици на којој је приказана зебра Рибонс, снимљена у Аризони (САД), која се сматра најбољим „каубојским“ грлом у тој држави.

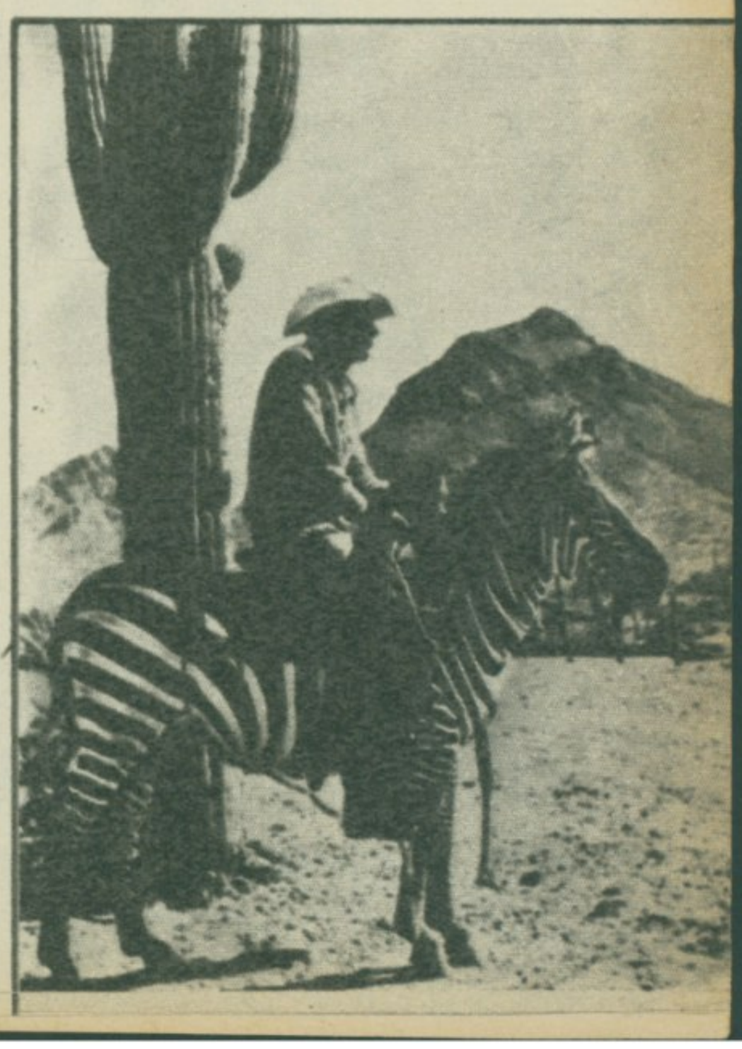

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

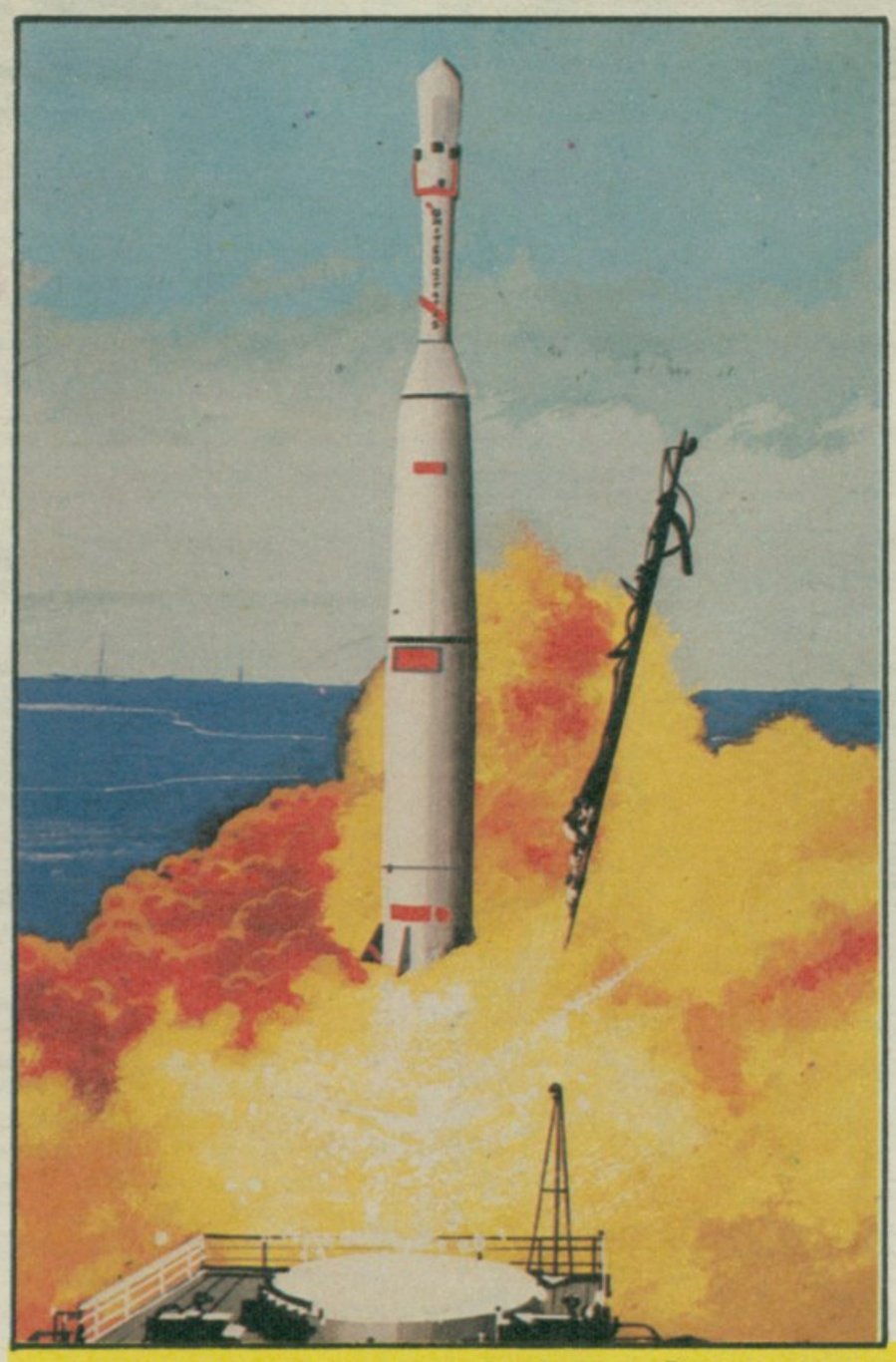

Ракета »Тор-Делта« извела је у орбиту сателит »Сан Обзервер«.

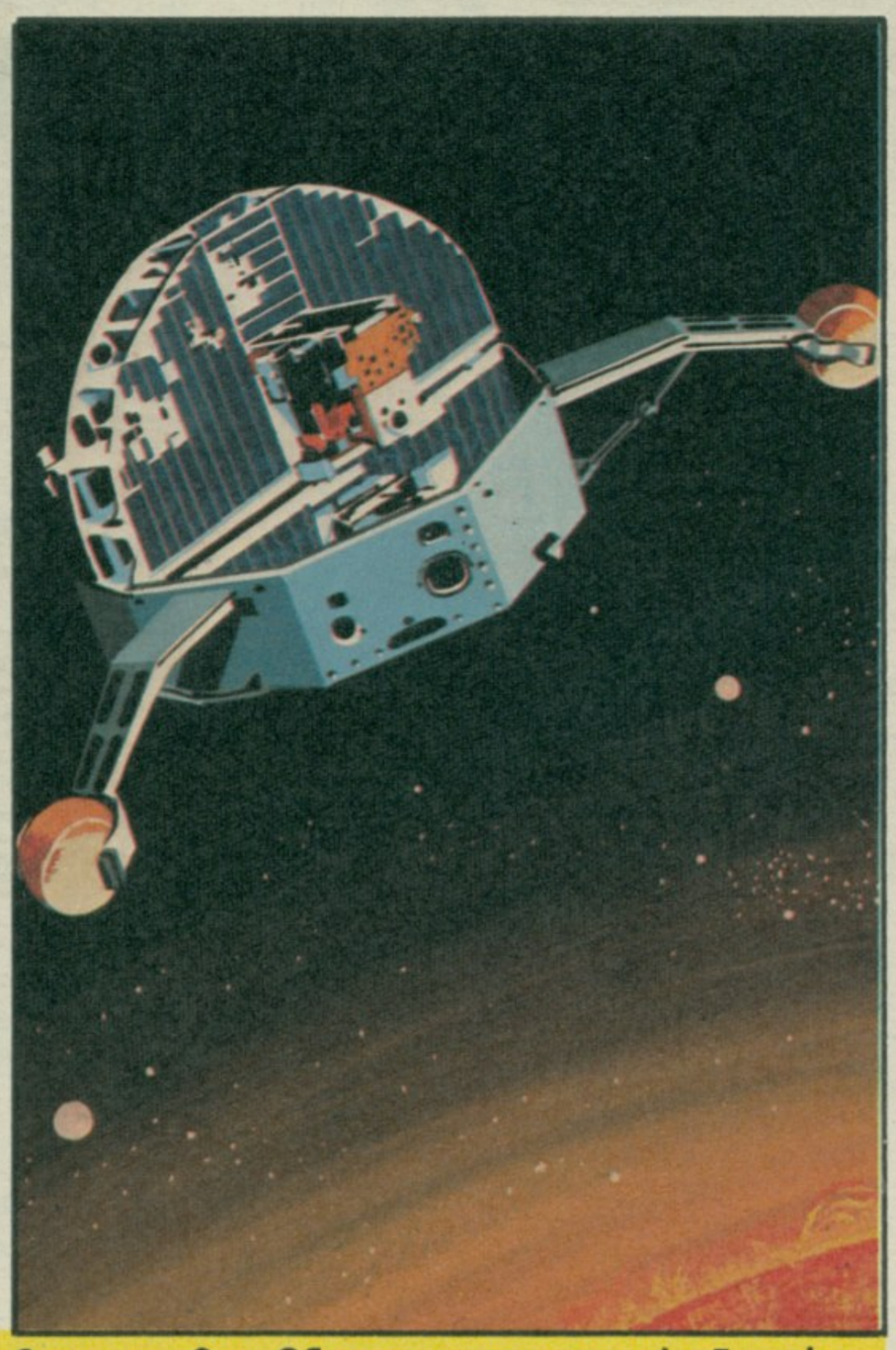

Сателит »Сан Обзервер« лансиран је 7. маја 1962. године.

Интерконтинентална ракета »Атлас« била је тешка 100 тона.

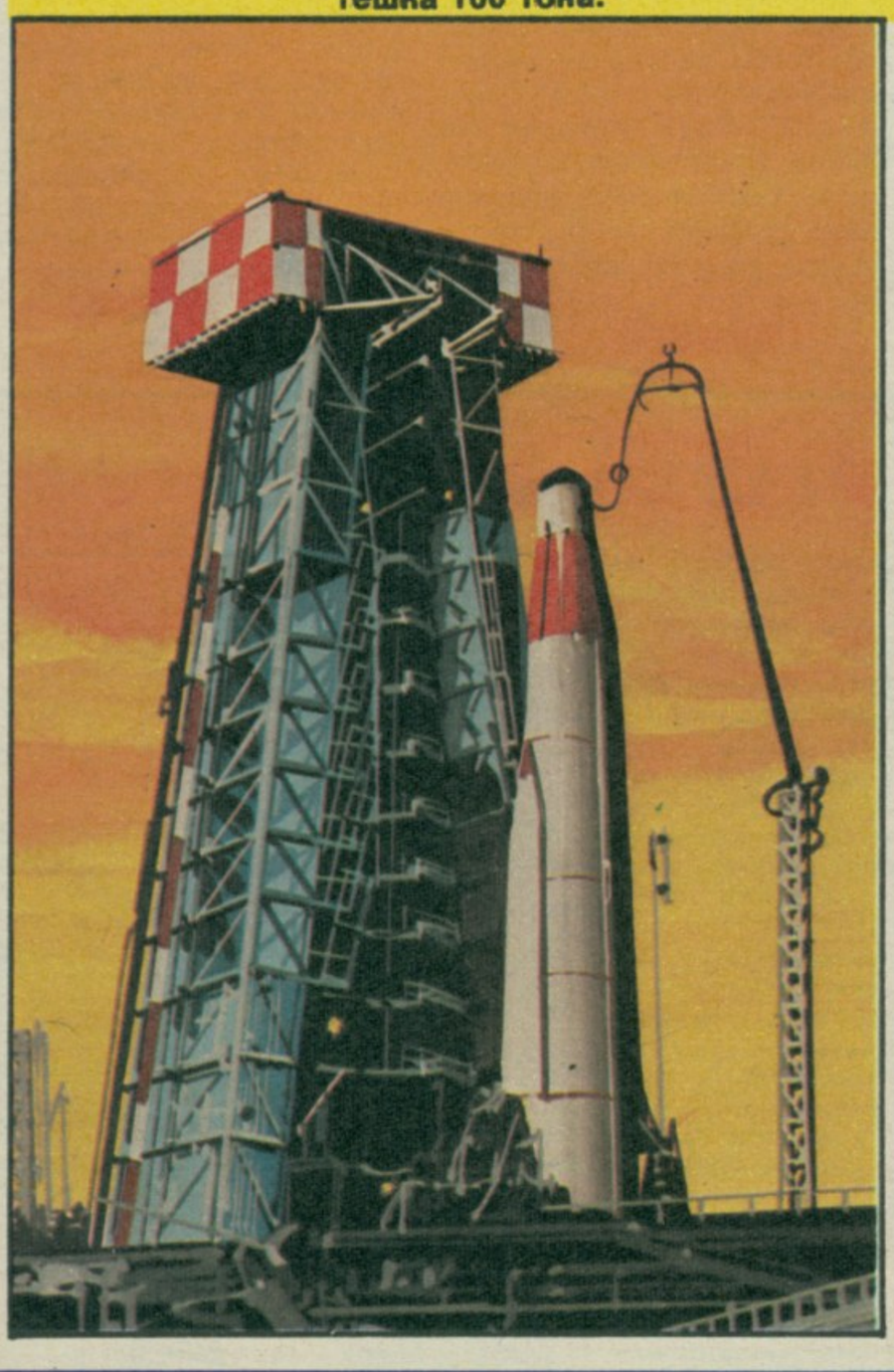

»Маринер-4« полетео је 28. новембра 1964. и први начинио фотографије Марса.

МЕ НА НИ

Успех Џона Глена поновио је, само три месеца касније, Скот Карпентер. Он је на стазу сателита „упловио" „Ауроом-7", космичким бродом типа „Меркјур« који је у орбиту избацила ракета „Атлас". Летелицом тешком готово тону и по Скот је три пута облетео Земљу за свега 5 часова, а онда се спустио на површину Атлантика. Тим поновљеним успехом Американаца за тренутак је изгледало као да су се васионски такмаци — изравнали. На то су Совјети пожурили да покажу своју надмоћ: они су у Земљину орбиту послали један пар бродова! Први, „Восток-3", у којем се налазио Андријан Николајев, лансиран је 11. августа 1962. године, а његов близанац „Восток-4" са Павелом Поповичем, полетео је један касније.

Циљ овог летења у пару, два брода налазила су се на удаљености од 6 километара, није био само испитивање техничких могућности за евентуална маневрисања и припајања будућим васионским станицама, него да се и космонаутима олакша боравак међу звездама. Николајев и Попович могли су да се виде, размене искуства, поразговарају и тако прекрате време до повратка на Земљу. Тако је листа спектакла предвиђена за 1962. годину била исцрпљена.

Нови догађај за свет представљао је 16. јуни 1963. године: у космос је кренуо „Восток-6", брод у којем се налазила прва, и до сада једина, жена космонаут Валентина Терјешкова. Занимљиво је да Терјешкова, за разлику од својих претходника, није била пилот. Њена једина веза с небом била је страст за падобранством. Трогодишњи

КОСМИЧКЕ ЛЕТЕЛИЦЕ

3

СЕЦ ШАНУ

„скакачки“ стаж био је довољан да текстилна техничарка постане падобрански инструктор, а онда и космонаут. Своје васионске задатке обавила је исто тако добро као и њене колеге, припадници „јачег пола“. С Валентином Терјешковом завршена је и међуфаза у трци званој освајање космоса: престало се „са изградњом бродова једноседа. На сцену су ступиле летелице типа „Васход“ и „Џемини“.

У међувремену, оба такмаца „забављају“ се нишањењем Месеца, покушавају да се приближе Марсу и начине његове фотографије, што је, уосталом, и пошло за руком „Маринеру-4“. Нови корак напред, а начинили су га Совјети, представљало је лансирање „Васхода-1“, космичког брода са трочланом посадом. И тек што су прва одушевљења спласнула, свет је доживео још једну сензацију: на екранима свих који су пратили лет „Васхода-2“ указао се горњи део ракете са херметичким поклопцем који се лагано отварао.

Прошло је неколико узбудљивих тренутака док се у отвору прелазног тунела указала фигура човека у скафандру — Алексеј Леонов пошао је у шетњу свемиром! Везан за брод само сигурносним ужетом, Леонов је пуних десет минута пловио слободним васионским простором. Његова брзина, као и брзина „Васхода-2“, износила је у том часу 28 хиљада километара на час!

Три месеца касније Американац Едвард Вајт поновио је подвиг Леонова: он је, везан сигурносним ужетом које су у међувремену назвали пупчаном врпцом, шетао космосом пуних 20 минута да би се без икаквих проблема вратио у свој „Џемини-4“.

Васионски брод у којем је био први космички шетач Алексеј Леонов лансиран је 18. марта 1965. године.

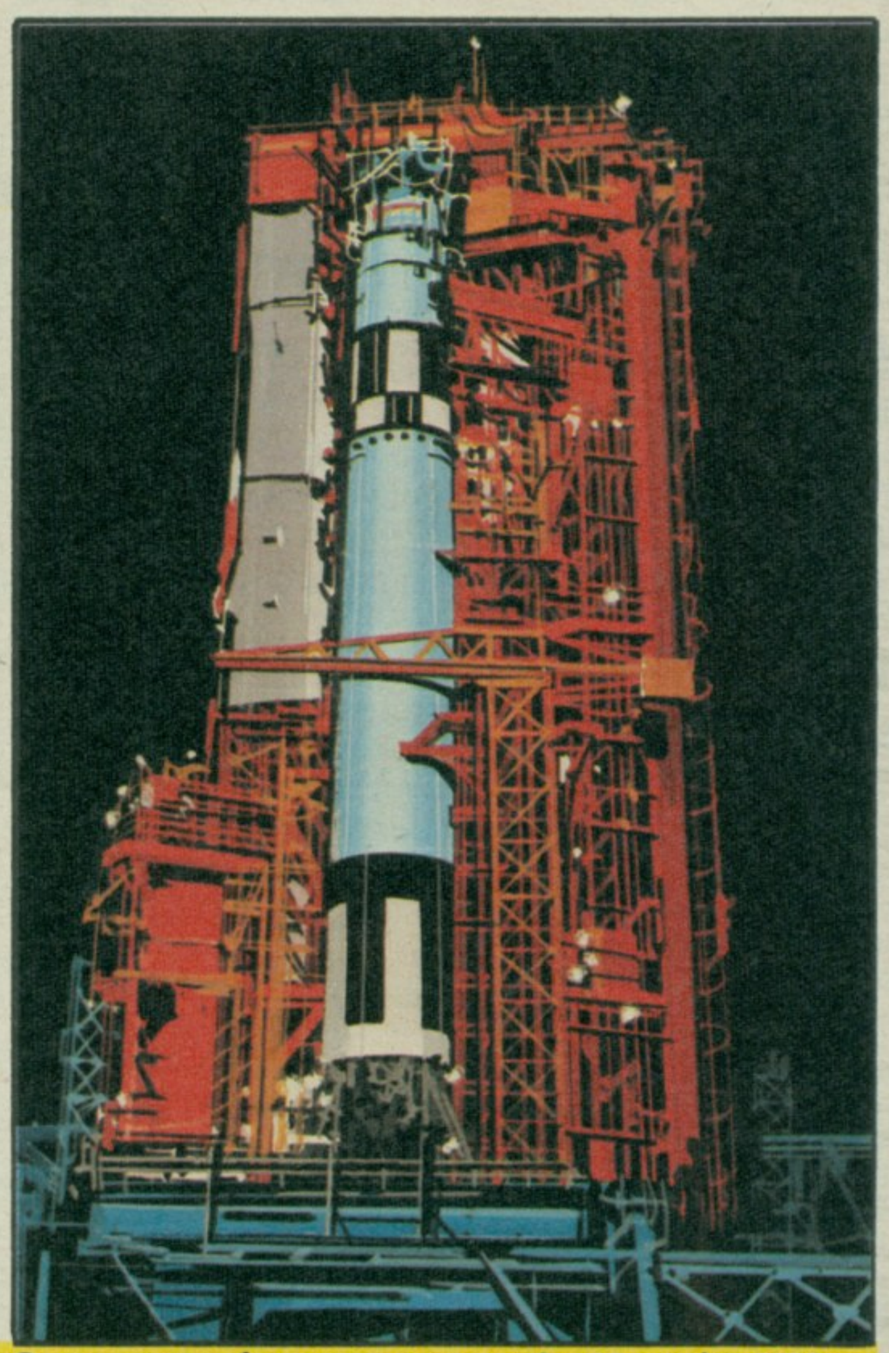

Са ове платформе узлетела је 15. маја 1965. једна од ракета из серије »Џемини«.

Крунење оно Земље ракете »Џемини-5« трајало је безмало пуних 8 дана.

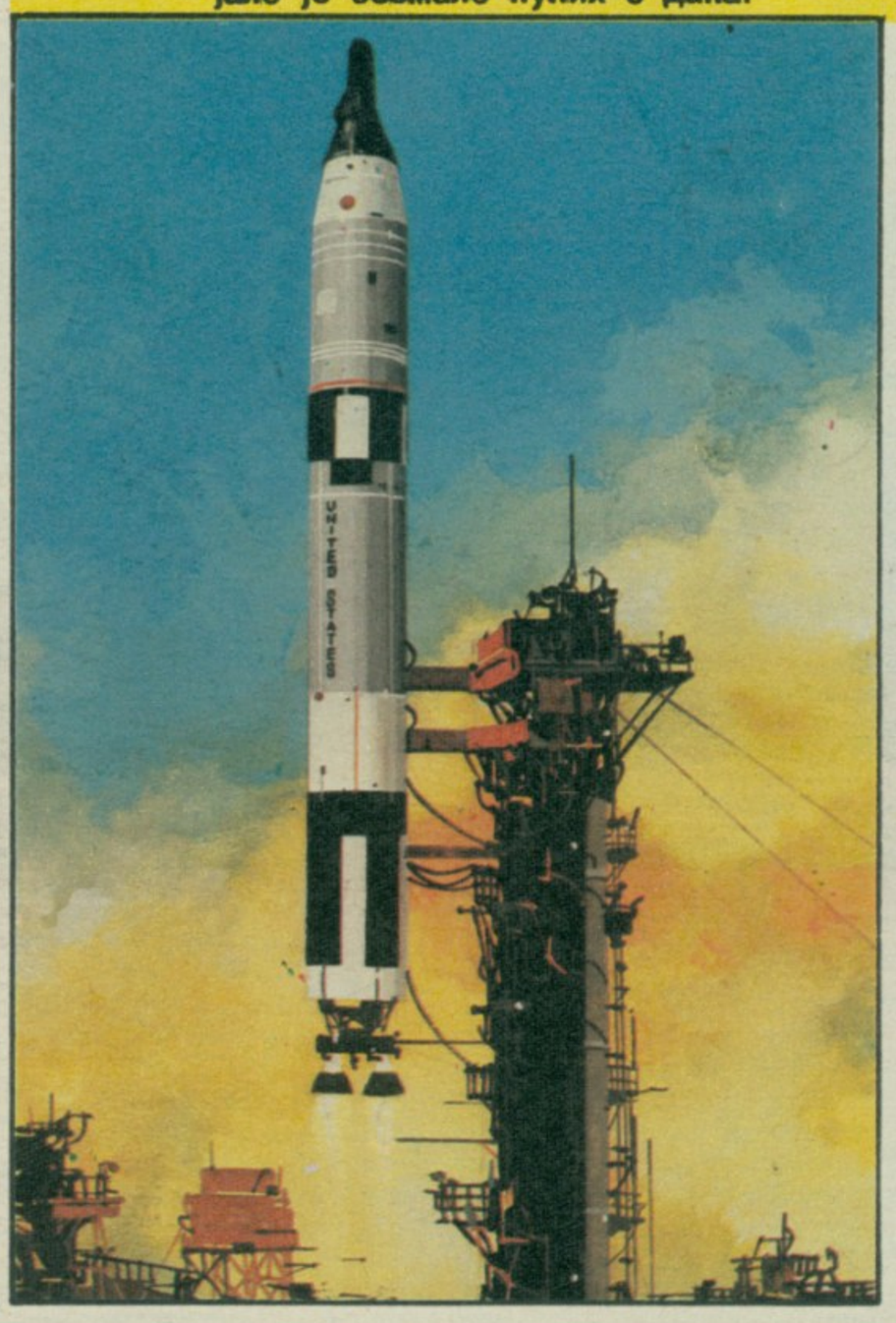

Едварду Вајту припала је слава првог америчког космичког пешака.

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

НОЋ ВЕЛИКОГ ОБРА

НЕМЦИ СУ БИЛИ ПОНОСНИ НА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ПОМОРСКОГ УПОРИШТА НА АТЛАНТСКОЈ ОБАЛИ — ОКУПИРАНИ СЕН НАЗЕР. ИПАК, ПО ЦЕНУ ЈЕДНОГ ОД НАЈСТРАШНИЈИХ ОКРШАЈА, БРИТАНСКИ КОМАНДОСИ УСПЕЛИ СУ ДА ПРОДРУ У ЊЕГА.

Ноћ је била прохладна. Обасјан шкртом месечином, конвој је личио на групу црних, нестварних маса које су клизиле површином воде. На челу је пловила топовњача, иза ње стари амерички разарач „Кемпбелтаун" а бочно, у две колоне, шеснаест моторних чамаца. Изгледало је да ова необична флота, у којој се налазио и један тегљени торпедни чамац, никуд не жури.

— Богами, Ханс, они тамо на бродовима дебело спавају! — добацио је немачки стражар на обали другу до себе испраћајући погледом тамне обрисе конвоја.

Војник није одговорио. Задигао је крагну шињела и наставио да осматра. Пред њим је било левкасто ушће реке Лоаре у Атлантски океан. Било је изузетно широко и дугачко неколико десетина километара.

ЈЕДИНО РЕШЕЊЕ — УПАД

У ушће Лоаре из океана су могле да загазе и највеће пловне грдосије. Зато су Французи, неких десетак километара узводно, у градићу Сен Назеру подигли једно од највећих пристаништа, а Немци после окупације начинили од њега подморничку базу и највеће упориште на атлантској обали. Пристаниште се састојало од спољне луке и два басена. Један од њих био је спојен са Лоаром мамутском уставом дугачком 350, високом 50 и дебелом 8 метара која је служила као суви док за пристајање и поправку прекоокеанских бродова. Устава је имала челична врата која су се, по потреби, подизала и спуштала у воду.

О немачком обезбеђењу Сен Назера испредале су се приче. Све су се сводиле на једно: ма колико био вешт, жив створ није могао непримећен да уђе у пристаниште. Ако би му то којим чудом и пошло за руком, повратка није било! Од првих предстража у близини океана па до градића цела речна обала била је посејана бункерима, у главном пловном каналу ушћа дежурали су бродови-осматрачи, ту су били и подморнички бункери, а око града артиљеријска гнезда!

Енглезима је Сен Назер постао кост у грлу нарочито фебруара 1942. Био је то црни месец британског Адмиралитета. Енглески губици у Атлантику од немачких подморница нагло су почели да расту, а део флоте требало је хитно пребацити као помоћ ратишту у Средоземљу. У међувремену је стигла и вест о припремама за покрет „Тирпица". Тај немачки бојни брод који је својом величином и убојитошћу далеко надмашивао све британске бродове требало је да се из базе у Норвешкој пребаци у Сен Назер. У британском Адмиралитету дат је и аларм. На састанку је кратко закључено:

— „Тирпиц" не сме да сиђе у Атлантик! Будемо ли га вијали по океану, морамо за то да издвојимо снаге, а оне су нам сада преко потребне на другом месту. Пошто на целој атлантској обали то чудовиште може да прими само суви док у Сен Назеру, потребно је онеспособити тај док!

НЕОБИЧАН КОНВОЈ

И узлетели су бомбардери. Данима су надлетали Сен Назер, али бомбардовања нису донела никакав успех. Време је истицало. Шанса, једна и једина, били су — командоси! Ствар је преузела Команда комбинованих операција. Одабрани су људи за акцију, направљени снимци пристаништа из ваздуха, сачињен план. Вежбе командоса текле су убрзано. На крају, захваљујући начињеном моделу града, пристаништа и ушћа Лоаре, сви су напамет знали тако рећи сваки квадратни метар Сен Назера и околине.

Магловитог 26. марта 1942. године необичан конвој у пратњи четири разарача испловио је из Фелмета у Енглеској и, после тридесетак часова намерног врлудања морем да завара немачке подморнице и 700 километара превађеног пута, нашао се пред ушћем Лоаре. Када је прошао поред првих бункера било је око једанаест увече. Четири разарача из пратње остала су на мору да чекају повратак командоса после акције и врате их у Енглеску.

Да ће непријатељ доћи тако комотно у вучју јазбину, томе се Немци ни у сну нису надали. Зато су предстраже, видећи тамне обрисе бродова и моторних чамаца помислиле да се део њихове флоте враћа са задатка. Планери акције командоса, међутим, баш су рачунали на дрскост и то је била њихова једина нада.

Командант операције капетан фрегате Рајдер погледао је на сат: у 01,30 „Кемпбелтаун" мора да удари у челична врата дока. Ако све буде текло као до сада — удариће, помислио је.

Полегли по палуби

ЧУНА

рача и у моторним чамцима, командоси готово нису дисали. Нико није смео реч да проговори. Пре акције поштено им је речено: нико не гарантује да ћете се вратити, Сен Назер је ваша слава, али и могућа смрт! Трудили су се да сада не мисле на живот, али нису могли да се отресу тога. Оружје их је притискало. Свако је носио најнеопходније: машинку, аутоматски револвер, нож, неколико бомби и динамитских патрона.

План упада био је једноставан. Пошто „Кемпбелтаун" удари у врата дока и командоси обаве акцију, требало је да три тоне експлозива који се налазио испред прамачне палубе разарача експлодира. Предвиђено је да се командоси из 16 моторних чамаца искрцају на обалу и онеспособе инсталације у пристаништу. Одређено је и време окупљања и враћања моторних чамаца до разарача на мору.

Немачки патролни бродови у главном каналу избегнути су на тај начин што је конвој „прегазио" спрудове. „Кемпбелтаун" је неколико пута запарао дно, али се ипак све срећно завршило.

Капетан фрегате је одахнуо: до луке је остало мање од четири километра. Командоси су били надомак циља. Чак ни „ред вожње" није био поремећен. Огласили су се енглески бомбардери. Њихов задатак био је да привуку пажњу Немаца и тако командосима омогуће неспажен упад. Затим су се изгубили не причинивши нарочиту штету.

Командоси су били пред доком, још километар, два. Успели смо, хтео је да кликне Рајдер. Само да нас сада не примете, само сада . . .

Није му се посрећило. Сасвим изненада, немачки рефлектор који је дотле трагао за нападачима из ваздуха, спустио је сноп светлости на површину воде. Стари разарач „Кемпбелтаун" није имао куд. Светлост је прво „шарала" по палуби, а онда је полако кренула уз јарбол према застави.

ГОМИЛЕ ЛЕШЕВА

Огласила се сирена за узбуну, једна, друга, трећа . . . дванаеста! Затим је запраштало. Чинило се да се на „Кемпбелтаун", топовњачу и моторне чамце сручила убитачна ватра из свих калибара оружја која су се у рату употребљавала. Све што је било под немачком униформом скочило је на ноге.

Вика, дозивање, злокобно завијање сирена, артиљеријска ватра и страшне експлозије, све се то мешало и стапало у урнебес.

Гранате су пљуштале по конвоју, а експлозије подизале командосе у ваздух као да су лутке, разносиле их, рањавале. Неуспех акције био је на помолу. Зар сада да све пропадне? На срећу, „Кемпбелтаун" није био тешко оштећен. Када је свом снагом ударио у челична врата дока, разлегао се страховит тресак. Разарач се протресао као рањена животиња и стао уклештен. Преживели командоси јурнули су низ лествице. Из моторних чамаца од којих је половина већ била уништена искрцавале су се и ударне групе.

Нацисти су куљали са свих страна. Као разјарени лавови, десетковани командоси пробијали су се до циља оружјем, бомбама, ножевима, телом. Две групе успеле су да униште апарате за отварање и затварање челичних врата дока док је једна дигла у ваздух пумпну станицу. Поручнику Микију Вину пошло је за руком да испали торпеда на подморничке бункере.

Сен Назер се претворио у вулкан. Збуњени Немци пуцали су на све што се мицало, у паници и једни на друге. У 02,50 капетан Рајдер је наредио повлачење. Шачица преживелих командоса кренула је у ново пробијање, овога пута од моторних чамаца. На брзину су се укрцали, али су их спремно дочекали немачки патролни бродови. До мора су се пробила само два чамца. Почело је да свиће. У Сен Назеру се још пуцало. Рањени командоси који нису могли да се укрцају жилаво су се бранили. Око похватаних сјатили су се фотографи, „есесовци", виши официри. Свако је желео да их види и сви су постављали само једно питање:

— Како сте, до ђавола, ушли у Сен Назер?!

* * *

После повлачења преживелих командоса, пристаниште и околне улице градића били су прекривени гомилама лешева! Око 400 Немаца разнето је још приликом експлозије „Кемпбелтауна"! Уместо да одлети у ваздух два и по часа после напада командоса, механизам је активирао три тоне експлозива тек око подне. Велики сув док био је избачен из употребе за много месеци. После годину дана снимљен је из ваздуха: и тада је још био неупотребљив.

Цена упада у Сен Назер била је висока: британски губици износили су 144 погинула и 215 заробљених официра, војника и морнара!

М. Тодоровић

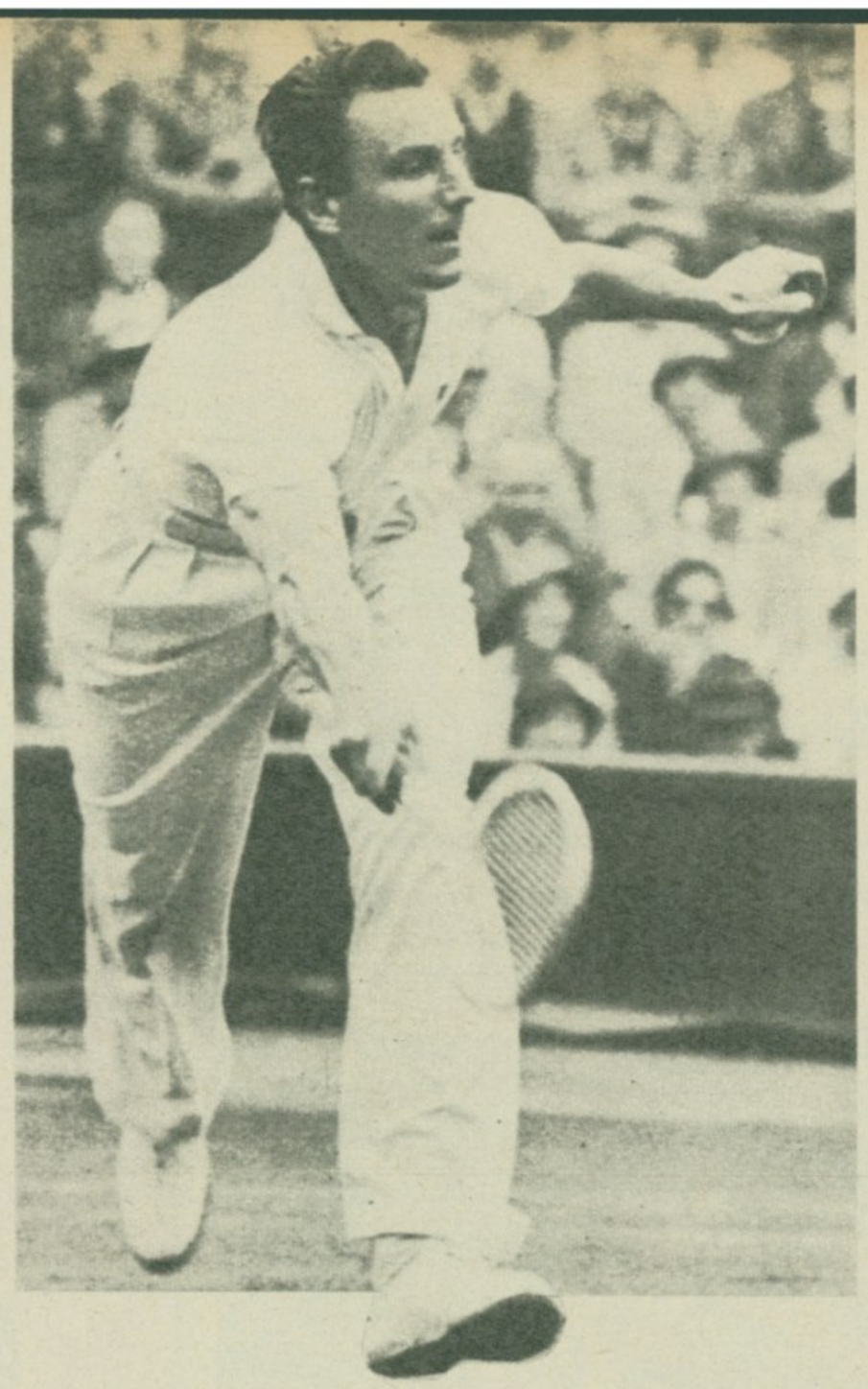

Фред Пери у доба највећег успеха.

ПРВА ЗВЕЗДА МОДЕРНОГ ТЕНИСА

Тридесетих година овог века Фред Пери је на свим такмичењима био играч број један. Само у Девис-купу победио је у 45 од 52 одиграна меча

Много година пре него што се чуло за Швеђанина Бјерна Борга који последњих година на тениским такмичењима надмоћно савлађује све противнике, најбољи британски тенисер модерног доба Фред Пери три пута узастопце био је победник Вимблдона.

Мајстор на мрежи

Фред Пери био је амбициозан спортиста. У рансј младости дуго се бавио стоним тенисом и учествовао на разним међународним такмичењима постижући две године добре резултате. Његове прве игре на јуниорским такмичењима нису наговештавале долазак велике звезде, али брзи рефлекси и добро око помогли су му да једно време буде међу најбољим стонотенисерима света. Када су му успеси почели да изостају, заинтересовао се за тенис на трави и чврсто одлучио да у овом спорту буде најбољи.

На травнатом терену изгледало је да му недостаје снаге, али он је чезнуо за славом и напорно тренирао сваког дана. Успех, ипак, није долазио.

А онда се Пери упознао са чувеним тренером Попом Самерсом. Уз његову помоћ научио је да вешто враћа лопту у делићу секунде и усавршио је игру на мрежи по чему је остао познат у тениском свету.

Темпо којим је Пери играо тенис био је сувише брз за остале чланове његовог клуба „Херга Лон" у Мидлсексу. Ускоро их је све надмашио и почео да се такмичи на незваничном светском шампионату у Вимблдону, чувеном предграђу Лондона. Три године узастопно, од 1934—1936, освајао је титулу најбољег сингл-играча у Вимблдону.

Прорицали су неуспех

Година 1930. била је пресудна у Перијевој каријери. Његов отац, члан Парламента који је имао разумевања за спортске амбиције свог сина, одлучио је да двадесетогодишњег Фреда материјално помаже како би мирно могао да се посвети тенису.

Тада је почео Перијев успон. Многи спортски стручњаци су, посматрајући његову игру, прорицали да ће му неуобичајен стил брзо донети неуспехе. Погрешили су. Фред Пери је за веома кратко време постао прва звезда Вимблдона. Редовно је учествовао и у Девис-купу, па је његов тим само захваљујући Перијевој виртуозној игри четири године узастопно од 1933-1936, освајао трофеј.

Тридесетих година овог века Пери је на свим такмичењима био играч број један, а постигао је и својеврстан рекорд Девис-купа победивши у 45 од 52 одиграна меча.

Године 1936. прешао је у професионалце и одлучио да се настани у САД. Више се није бавио само тенисом - сем тренирања младих талентованих тенисера радио је на радију и телевизији.

Данас, када се за победу на само једном турниру добијају баснословне своте новца, борбени и енергични Пери сигурно би зарадио читаво богатство. У његово време људи су се већином спортова бавили углавном из разоноде. Правих професионалаца је само било у фудбалу и крикету.

Важило је правило да спортисти не смеју да уновчају своју популарност па је Пери одбијао чак и понуде да се његово име стави на неки спортски артикал широке потрошње, иако је то могло да му донесе велику зараду.

Фред Пери је имао двадесет седам година када је по трећи пут победио у Вимблдону. А када је Бјерн Борг 1978. године постигао хет-трик, Пери му је први честитао.

М. Ш.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

ЗДРАВО, ПАЈО!

УЂИ, СТРИЧЕ БАЈО!

'ОЋУ С ТОБОМ ОТВОРЕНО ДА РАЗГОВАРАМ!

ЖЕЛЕО БИХ ДА БУДЕМ БОГАТ КАО ТИ!

СВЕ САМ ПОКУШАО, АЛ' НИКАКО ДА УСПЕМ!

ЗАР ТИ НИСАМ РЕКАО ДА ЈЕ СВЕ ТО РАД И МУКА ЖИВА!

ЗА МУКУ САМ СВЕ СПРЕМИО...

Copyright © 1979
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate.

...АЛ' МИ ОПЕТ НИЈЕ ЈАСНО КАКО ДА СЕ ОБОГАТИМ!

8-19

СТАЗАМА НАШЕ ПРОШЛОСТИ

ПИЛЕ ИЗ ТОПА

Гласнике Николе Зринског који су кружили на све стране тражећи помоћ стизали су гласови: Турци иду!

У сталном крварењу са Турцима на граници Аустријског Царства највише су страдале Подравина и Славонија. После сабора у Пожуну хрватски бан Никола Зрински покушао је да се заједно са земаљским капетанима Луком Секељом и Иваном Ленковићем, припреми за нове турске најезде.

Док је Никола Зрински прикупљао новац да би утврдио градове и ојачао посаде, пребези и уходе све чешће су му доносили вести да се Турци око Осијека, Пожеге и у Босни спремају да у пролеће 1522. провале у Хрватску. Сви су рачунали да ће непријатељ свакако навалити на Костајницу, „врата" тадашње Хрватске или на Сисак.

ПАЛА ЈЕ ВИРОВИТИЦА

„Паше хливањски, херцеговачки и пожешки стоје на Левачком пољу са својим четама, паша босански пак је у Пожеги" — писао је, у Загребу или Чаковцу, Никола Зрински опхрван најцрњим мислима позивајући у помоћ. И тако сваке ноћи до зоре. „Што снују, није извјесно... Ми довољно бдијемо и бринемо се за одбрану краљевства овога, али нас је одвише мало", писало је у поруци коју је банов капетан носио у Будим угарском палатину Томи Надаждију.

С разлогом је страховао Никола Зрински. Улама-бег (по неким изворима паша) коме је султан још 1550. доделио пожешки санџак провалио је средином 1552. у Подравину и бануо пред Вировитицу. Град је бранио Јурај Брођанин са педесетак харамија, хрватских народних војника у банској служби. Очајнички тражећи помоћ успео је да пошаље гласнике пре него што су га Турци опколили са свих страна. Чете које су под Ратком Малићем и Петром Беседићем хитале у помоћ пресретали су бегунци с гласом да је заповедник након двомесечног напада на тврђаву и покоља посаде и становништва 2. августа предао Вировитицу Турцима.

Панонском равницом пукла је вест да је Улама-бег спалио каштел Грабровник и опсео тврђавицу Продавић, данашње познато подравско село Вирје. Маса заплашених бегунаца, са на брзину покупљеном имовином, нагрнула је преко Драве. Грађани и краљевске посаде Копривнице и Вараждина почели су да стрепе. Без помоћи царских трупа, са пуно празних обећања, храбри и решени да бране свој праг супротстављали су се моћној Отоманској Империји.

НАЧЕТЕ ЗИДИНЕ

Гласници Николе Зринског однели су поруке у Угарску, Крањску и Штајерску. Савременици су забележили да су их, потпуно изнемогле, стизали гласови: „Турци иду..." Брзином муње пронео се тај страшни глас до аустријских покрајина које су се тешиле да је та Подравина ипак далеко.

У писму од 6. августа 1522. у којем краљевском намеснику у Угарској јавља о паду Вировитице, Зрински пише и да је млади кнез Петар Ердеди са четом својим кметова, слободњака, подложника и нешто шајки, уз помоћ каптолског капетана из Сиска и кнеза Јурја Франкопана Слуњског, продро Савом до Градишке и Велике. Ердеди је прегазио оба турска града и вратио се, мање-више срећно, са заробљеницима, великим бројем добрих коња и огромним пленом.

Можда је тај нагли продор Хрвата у турске крајеве нагнао Улама-бега на брзи повратак из Подравине а Копривницу и Вараждин спасао турског напада.

Али, на повратку су турске чете застале код утврђеног града Ђурђевца. Историчари кажу да су град већ 8. августа опсели буљуци Турака.

Не зна се поуздано колико је трајала опсада.. Топови су начели ђурђевачке зидине са којих су се, уз застрашујуће јауке сукљање ватре и дима, блесак мушкета и мужара, сабљи и јатагана осипали гроздови јаничара... Брани оци Ђурђевца бранили су се и борили до последњег даха. Свако ко је могао држати било какво оружје није одступао са бедема. Изгинули су највиђенији Турци.

ЛУКАВИ ЂУРЂЕВЧАНИ

На измаку снаге, без мрвице хране, са преостале две-три бачвице барута, али решени да се не предају, храбри Ђурђевчани дошли су на спасоносну идеју.

Последњег певчића у опседнутом граду, или „пицока" како Подравци кажу, браниоци су испекли, ставили у топ и избацили. Пиле је пало тачно пред пашин шатор. Гледајући печење, забезекнути Улама-бег поче да мота браду око кажипрста. Наредио је да поштеде јаничар-башу и не суде му због још једног неуспелог јуриша на бедеме. Дуго је размишљао бег и најзад закључио да Ђурђевчани имају још много воље и „заире" за дуготрајну и огорчену борбу, кад се, ето, разбацују и печеним „пицокима" ... Онда скочи и викну:

— Дижи табор, нек' иду бестрага каури. Наплатићемо уз пут!

Тако каже легенда. Хроничари су забележили да је Улама-бег нагло дигао чете и одјурио према Сави искаљујући бес на Чазми, Дубрави, Иванићу и Сиску...

Турски чадори забелеше се још неколико пута под Ђурђевцем, али узалуд. Све до 1684. кад је хрватска банска војска поново заузела Вировитицу.

* * *

Турци никада нису ушли у ђурђевачки град под којим је 23. августа 1554. бан Никола Зрински цео летњи дан, у бојној опреми, чекао на утаначени двобој босанскога пашу Мехмеда. Узалуд — паша се уплашио!

Младен Трнски

ОРБИТЕ — ИСТРАЖИВАЧИ

Око наше планете кружи преко пет хиљада вештачких објеката који могу да се прате помоћу радара или оптичких уређаја. Сателити су опремљени угаоним одбојницима који се помоћу ласера могу пратити са тачношћу од око 10, а ускоро ће моћи и до 2 сантиметра. Ти објекти не емитују сигнале, јер је реч о апаратима који су завршили своју активност, али проучавања промена у њиховим орбитама дају драгоцене податке о горњим слојевима атмосфере и облику Земље.

При проласку кроз перигеј (најближу тачку Земљи) сателит на елиптичкој орбити изложен је најјачем отпору атмосфере. Међутим, висина његовог апогеја (најудаљеније тачке од Земље) се смањује док се висина перигеја готово и не мења. Мерећи брзину којом се елиптичка путања приближава кружном облику, може се утврдити густина атмосфере на висини перигеја и добити слика о распореду густине ваздуха на висини од 100 до 1000 километара.

Промене у густини атмосфере изазивају снажне ветрове у њеним високим слојевима и они се, такође, могу проучавати на основу измена орбита вештачких објеката.

Анализа података показује да на висинама између 200 и 400 километара атмосфера брже ротира од Земље. При том ветрови јаче дувају са запада на исток увече, а са истока на запад ујутро. На сателите дејствује и земљина гравитација, па због тога сателити који нису изложени јачем отпору атмосфере могу да се користе за изучавање грабитационог поља и облика Земље. Ако се параметри орбите могу измерити с тачношћу до 200 метара, онда се облик Земље одређује са тачношћу до 1 метра.

СТАЗАМА НАШЕ ПРОШЛОСТИ

УЗ ДРАВУ ДО ЂУРЂЕВЦА — Историјски подаци о опсади Ђурђевца, започетој после пада Вировитице 2. августа 1552, врло су оскудни. У налету од Славоније према Подравини велика војска Улама-паше (бега), намесника пожешког санџака, продрла је уз Драву до Ђурђевца — утврђеног града са мањом војном посадом и цивилним становништвом. Турци су 8. августа опколили град верујући да ће га заузети у једном замаху.

ПАША СЕ

ПРЕВАРИО

ШТА ИХ ЈЕ СПАСЛО? — Не зна се поуздано колико је трајала опсада Ђурђевца у лето 1552. године, ко је био храбри заповедник бранитеља, да ли су се извукли лукавством да ли им је помогао срећан случај или измењена наредба која је стигла Мехмед-паши. Хронике кажу да је паша изненада, после неуспеле опсаде и великих губитака, дигао табор и на кратку почео да искаљује бес на Дубрави, Чазми, Иванићу и Сиску . . .

СРЕБРОМ НА ПРОТИВНИКА

Тактика којом су Грци, под вођством Темистокла, победили Персијанце код Саламине 480. године пре наше ере није се много разликовала од оне коју су применили хришћани и Турци у бици код Лепанта 1571. али је била сасвим другачија од тактике адмирала Нелсона код Трафалгара 1805. или енглеских и немачких адмирала у бици код Јитланда 1916. Све ове тактике биле су тесно повезане за врсту бродова и оружја којима се располагало у три епохе историје поморства: бродова на весла, бродова на једра и бродова на парни погон.

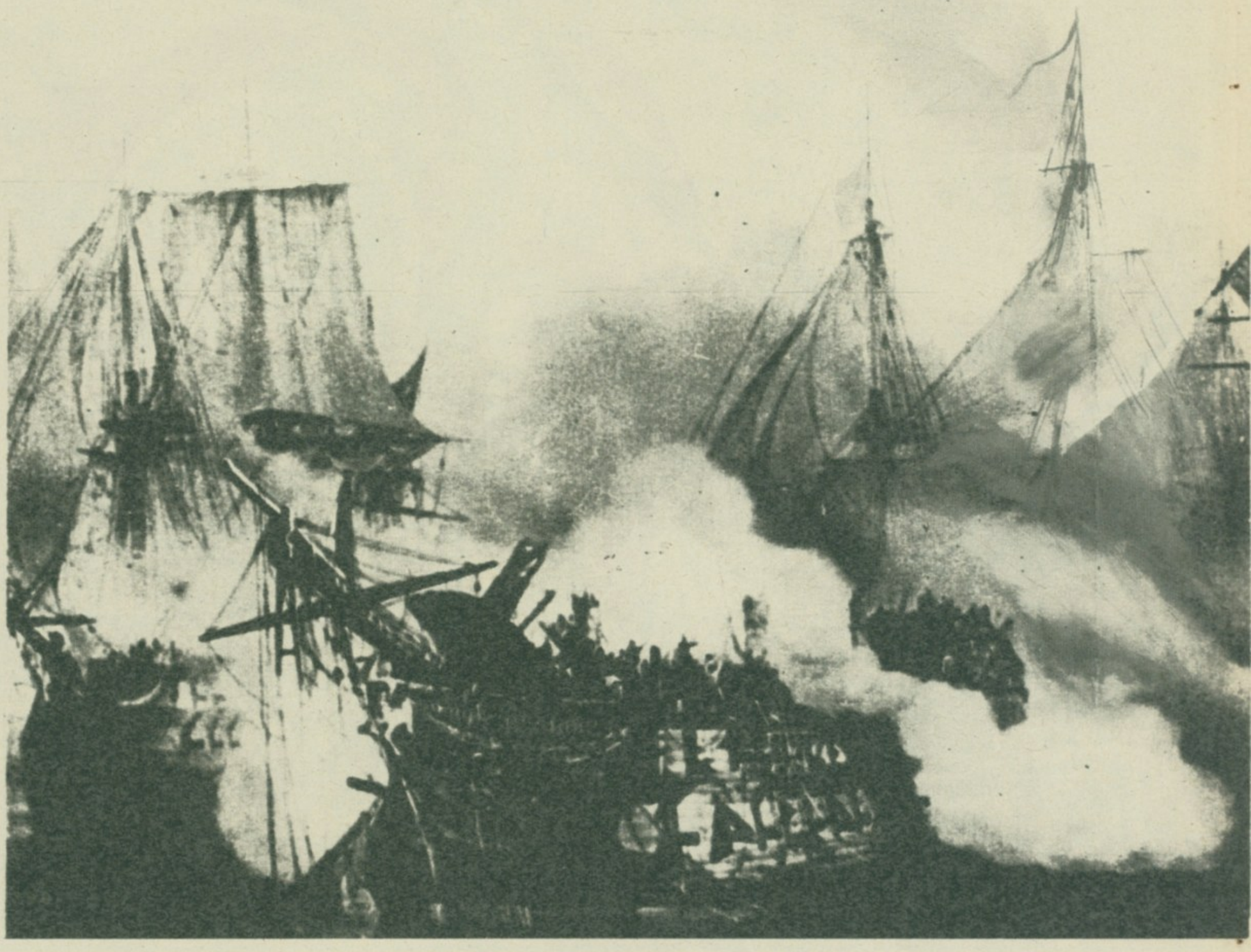

ПОЛУМЕСЕЦ, СРП И КЛИН

Код острва Аламине, у првој поморској бици за коју постоје тачни историјски подаци, учествовале су **тријере** — бродови са три реда весала са сваке стране, једним једром, дугачки 40, а широки 5 метара. На броду се налазило око 200 људи од којих 174 веслача. Римљани су у поморској трци са Картагињанима изградили солидније и јаче бродове са пет редова весала, дугачке 70 метара који су могли да приме око 400 људи.

Византинци су у страху од све чешћих напада Сарацена саградили **дромон** са по педесет весала у два реда са обе стране брода. У 11. веку на Средоземљу се појавила **галија**, вековима незаменљива у историји пловидбе, дугачка око 50, широка 5 метара, са два јарбола. Могла је да прими 200 — 300 људи.

Овакви бродови имали су плитак газ и били доста несигурни на отвореном мору, без довољно места за залихе хране, воде и оружја, па су се држали близине копна. Кретали су се **један иза другог**, у колони која је и данас уобичајени поморски маршевски поредак. За време битке, бродови су се кретали **један поред другог**, у врсти која је могла да буде у облику полумесеца са најјачим бродовима на крилним положајима — ову врсту користила је венецијанска флота у бици код Корчуле 1298. године — у облику **српа** и у облику **клина**.

ГРЧКА ВАТРА

Најубојитије средство ових бродова представљао је ојачан прамац који је пробијао кобилицу непријатељског брода. Римљани су прамац продужили рилом, неком врстом покретног моста, преко којег су легионари прелазили на палубу противничког брода.

На том истом прамцу налазиле су се најразличитије ратне справе, међу њима катапулти и цеви, „сифони“, кроз које се на принципу ручне пумпе избацивала „грчка ватра“ — мешавина сумпора, нафте и живог креча. У додиру са водом горела је уз велики смрад, дим и буку, пријањала уз дрвене бродове и лако их палила.

Око 1300. појавили су се и први топови. Основна тактичка замисао састојала се у изазивању метежа у редовима противника.

Ратници су користили копнено оружје: лук и стрелу, копље и мач, бодеже, секире, а много касније и ватрено оружје. Живи креч помешан са песком био је сигурно средство за ослепљивање непријатеља. Са јарбола су на противничку палубу бацани ћупови пуни змија. На крају битке долазило је до борбе прса у прса и тада би настало право клање. Хроничари кажу да се у бици код Лепанта море црвенело од крви.

Адмирали су често држали у резерви неколико бродова и уводили их пред крај битке. Тако је Ђеновљанин Ламбо Дорија победио Венецијанце у бици код Корчуле када је и заробљен Марко Поло.

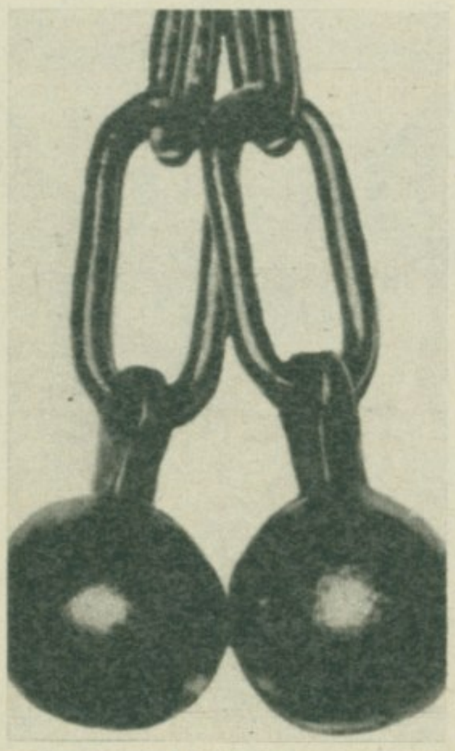

Анђели

Епоха бродова на весла трајала је најдуже у поморској историји, око 20 векова. Битка код Лепанта сматра се последњим великим сукобом оваквих лађа.

ОЧИ ФЛОТЕ АДМИРАЛА НЕЛСОНА

Нова географска открића отворила су нове поморске путеве. Осетила се потреба за бродовима који могу да плове недељама и месецима. Од норманских **дракара**, бродова који су поред једара као помоћно средство имали весла, пут до једрењака био је дуг. Први једрењаци истовремено су били и ратни и трговачки бродови.

Тако се појавила **кока** са једним јарболом и 200 тона носивости, а касније три јарбола и 2000 тона носивости; **каравела**, брз и сигуран брод којим су на далека путовања пловили Кристофор Колумбо и Васко де Гама; мањи и лакши бродови **фрегата** и **корвета** које је адмирал Нелсон звао „очима флоте“ и радо их користио за муњевите нападе и заштиту трговачких лађа.

Бојни бродови су, осим једара, имали и више топова чији домет није био нарочите дальине. Ђеновљанске **караке** из 15. века имале су по 7 топова са сваке стране. Француски брод „Хари Грас де Ђе“ из 1515. имао је око 80 топова и представљао право пловеће

СУКОБИ ФЛОТА У 16. ВЕКУ ЗАВРШАВАЛИ СУ СЕ БОРБОМ ПРСА У ПРСА И ТАДА БИ НАСТАЈАЛО ПРАВО КЛАЊЕ. ХРОНИЧАРИ КАЖУ ДА СЕ У БИЦИ КОД ЛЕПАНТА МОРЕ ЦРВЕНЕЛО ОД КРВИ.

чудовиште. „Виктори“ адмирала Нелсона из битке код Трафалгара имао је 104 топа.

У 16. и 17. веку тактика се развила у праву науку. Омиљени положај нападачких бродова био је у приветрини, између ветра и противника, што је омогућавало брже кретање и избор даљине гађања. Французи су одбацили ову тактику одабравши заветрину, што је, опет, имало других предности — артиљерија се могла употребити по сваком времену, а бојиште се лакше напуштало.

АНЂЕЛИ РУШЕ ЈАРБОЛЕ

Ратна морнарица састојала се од три ескадре: извиднице којом је командовао вицеадмирал, бродова-носилаца главног удара којима је командовао адмирал и одступнице под вођством контраадмирала. Адмирали су се утркивали да пре непријатеља заузму жељене положаје за битку. Изван борбених линија стајали су **пожарњаци** чекајући команду и **корвете** које су преносиле адмиралова наређења.

Тада су и настала основна правила сигнализације заставицама. На командним мостовима официри су чекали адмиралов знак и преносили наређења. У случају да артиљерија не одлучи битку, прелазило се на палубу противничког брода и борбу прса у прса. Временом је овај начин напуштен, па су на крају само чувени гусари као Жан Бар прибегавали оваквој завршници.

Пожарњаци су били велики чамци пуни запаљивих материја и експлозива који су се кукама качили за противничке бродове. Посада чамца активирала би експлозив и скакала у воду спасавајући се како ко стигне. Са повећањем домета топова број пожарњака се смањио.

Поред топова главно убојито средство био је пар гвоздених ђулади званих „анђели“ којима су се рушили јарболи. Када би понестало муниције, сналазило се на разне начине. Француски адмирал Де Грас је у бици код Доминика 1782. наредио, пре предаје, да се на противника из топова избаци сребрно посуђе!

У 18. веку преовладало је мишљење да је увек боље напасти него бити нападнут и да је неопходно сатерати непријатеља између две ватре. Адмирал Нелсон је код Трафалгара ову тактику довео до савршенства задавши одлучујући ударац Наполеоновој флоти. Овом битком званично је окончана епоха бродова на једра.

АВИОНИ И ФАКТОР ИЗНЕНАЂЕЊА

Средином 19. века ратни бродови на једра добили су парну машину са вијком и брзометни топ чији је домет био преко 2700 метара, што је омогућило све веће растојање непријатеља у борби. У кримском рату показало се да је топ немоћан против бродова чији је гвоздени оклоп достизао дебљину од 50 сантиметара, па су у неким случајевима поморска тактика после 300 година вратила на ударац бродским кљуном.

У трци за усавршавање између топа и оклопа, победио је топ. Ни дебели гвоздени оклоп, ни његова боља распоређеност нису могли да одоле све већој пробојној снази артиљеријских зрна, касније торпеда и мина први пут употребљених у америчком грађанском рату.

Даљи развој бродова и оружја неизбежно је довео и до промене тактике. Када су се појавиле подморнице, бродови су се, да би их избегли, кретали цик-цак линијом. Основни борбени поредак био је заузимање тактичког положаја у облику слова Т. Непријатељу би се пресецао пут у таквом поретку: бокови нападачких бродова били су спремни за ватру, док су нападнути могли да се боре само са прамца. Ова тактика је пуних 50 година представљала страх и трепет, мада је њено извођење успело само неколико пута, на пример, јапанском адмирали Тогоу у бици код Цушиме 1905. када је потопљен руски заповеднички брод „Суворов“.

Почетком I светског рата догађаји на мору драматично су се променили. Топ је још играо главну улогу али су нова техничка средства: подморнице, лаки борбени чамци, савршенија торпеда, минско и противминско оружје, дубинске бомбе, вештачка магла и дим, боља навигациона опрема и савршеније радио-везе унели у тактику поморских снага нове елементе.

У II светском рату авионски напади имали су главну реч. На Пацифику и Атлантику одвијале су се велике битке а да са бродова није испаљен ниједан хитац. У мају 1941. године авиони су потопили немачку оклопњачу „Бизмарк“. Носачи авиона крстарили су морима носећи убојит терет који је наносио тешке губитке бојним бродовима и по лукама и на отвореном мору.

Јапански напад на Перл Харбор децембра 1941. представља застрашујући пример какве губитке може да нанесе ескадрила авиона уз помоћ фактора изненађења.

После II светског рата усавршавањем радара и електронске опреме отворена је нова епоха у тактици поморских снага, уколико тактика суочена са нуклеарним оружјем било коме уопште буде потребна.

Н. Т.

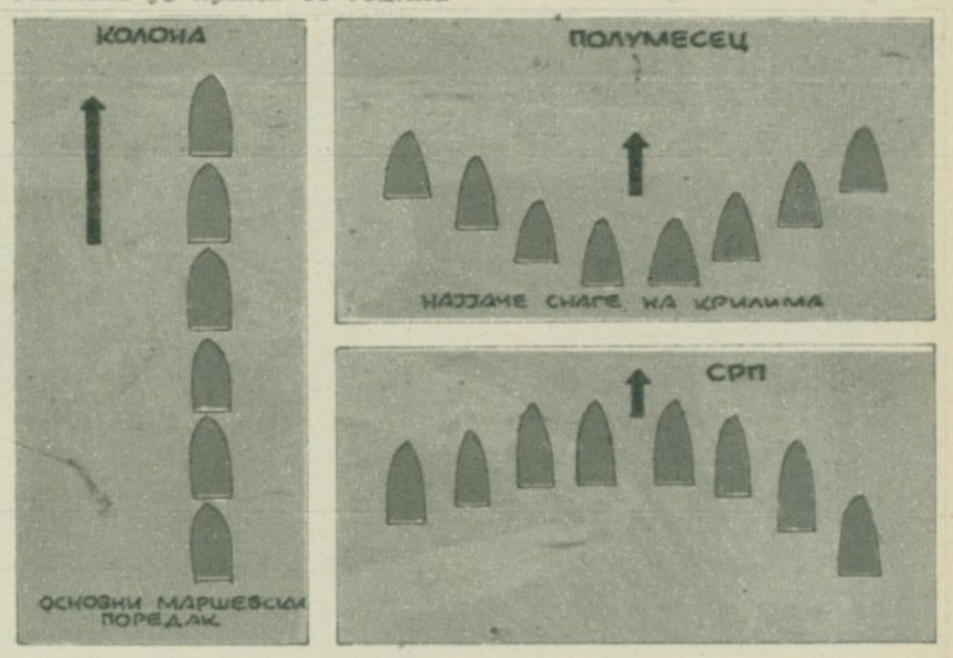

ИЗ СТАРЕ ИНДИЈЕ

КАД ЈЕ ЦАРУ ДОСАДНО

ШИРОКИМ ПРАШЊАВИМ ПУТЕМ КОЈИ ЈЕ ВИЈУГАО КРОЗ ПРОСТРАНУ РАВНИЦУ КРЕТАЛА СЕ ДУГАЧКА ПОВОРКА ЉУДИ ОСТАВЉАЈУЋИ ИЗА СЕБЕ ОБЛАК ПРАШИНЕ.

На челу поворке јахали су коњаници, а иза њих педесетак слонова који су на леђима носили најугледније људе из бивше индијске престонице Делхија. Седећи на сребрним простиркама изнад којих су били постављени раскошни балдахини, високи царски достојанственици одсутно су гледали испред себе.

На леђима слона предводника седео је индијски цар Мохамед Туглак кога су због напраситог и хировитог понашања поданици називали Луди Мохамед.

Највећи део поворке сачињавао је обичан народ. Мушкарци су махом ишли пешке, а жене и деца возили су се у колима која су вукли волови.

ТВРЂАВА ЛУДОГ МОХАМЕДА

Још на почетку своје владавине Луди Мохамед почео је да се заноси идејом о подизању нове, велелепне престонице. Желећи да за будући град изабере што боље место, настрани владар пропутовао је пола свог огромног царства. На око 1400 километара од Делхија пронашао је место својих снова. Пред његовим очима пружао се стеновити брег који се усамљено издизао из околних равница. На врху брега налазиле су се рушевине неког старог утврђења што је сведочило да су његов добар положај умели да уоче и ранији владари.

— Овде ћу подићи град који ниједна војска неће моћи да освоји! — узвикнуо је Туглак одушевљено и пожурио натраг у Делхи да народу објави велику одлуку.

Дан после царевог повратка, свим становницима Делхија наређено је да се спакују и припреме за сеобу у удаљену област коју је Туглак назвао Даулатабад. Било им је дозвољено да понесу само најнеопходније ствари и поведу стоку. Дотадашња престоница Делхи била је осуђена да постане аветињски град.

Само неколико дана касније почела је велика сеоба. Цар је био нестрпљив и хиљаде људи напустило је своје домове под претњом смртне казне и кренуло на дуго путовање у неизвесност. Када су градске капије затворене, Луди Мохамед се, каже легенда, вратио са четом војника у своју бившу престоницу. Хтео је лично да се увери да у њој више нема живе душе.

Војници су нашли само једног сакатог просјака који се скривао у напуштеном храму. Чак ни према њему Туглак није имао милости. Царска одлука морала се поштовати, а казна за непослушност била је смрт.

Мукотрпно путовање делхијског народа трајало је месецима. А када су исцрпљени људи најзад стигли у Даулатабад, нису могли честито ни да се одморе. Место које је цар изабрао за нову престоницу било је права пустара и одмах је морало да се почне са градњом.

НИ ЗМИЈА ДА СЕ УСПНЕ

Луди Мохамед бојао се у животу само једног: освајача. Зато је и наредио да се подножје брега опаше зидом високим 6 метара и дугачким преко 4 километра. Ради што веће безбедности, испред зидина су ископани дубоки ровови и напуњени водом.

На самом брегу сапрађено је још 8 одбрамбених бедема од којих је сваки имао по једну добро утврђену капију. Испред дворца који се налазио на врху ископан је ров широк 12 метара, а преко њега постављен покретни мост.

Дворац намерно није имао капија. У царске одаје могло је да се уђе само кроз пространи тунел на који се наилазило чим би се прешао мост. Његов отвор прокопан је у стени тако глаткој и стрмој да уз њу, како каже један хроничар, „ни змија не би могла да се успне".

У „предворју" тунела постојало је неколико удубљења у којима је будно стражарило по двадесетак војника. Њихова дужност била је да осујете први налет непријатеља.

Тунел се у унутрашњости гранао у три дела. Кроз најшири, дугачак свега двадесет метара, дувала је јака промаја што је непожељне посетиоце требало да наведе на помисао да баш тај пролаз води до царских одаја. Ово је била само вешто смишљена варка, јер је на крају тог тунела нежељене госте чекао амбис! И други пролаз био је лажан — завршавао се подземним бунаром дубоким 25 метара.

Прави пут до дворца био је веома узак и једва се назирао у мрачном тунелу. Дизао се стрмо до отвора покривеног гвозденим поклопцем пречника 3 метра. Било је предвиђено да се у случају опсаде овај поклопац поспе ужареним угљем, што би изазвало неподношљиву врућину у самом тунелу и онемогућило освајачима продор у унутрашњост замка.

НАЛЕВО КРУГ

Изградња Туглаковог „неосвојеног" утврђења трајала је више од годину дана. Када су и последњи радови завршени, усхићени цар уселио се у своје одаје у самом срцу тврђаве и приредио раскошну гозбу.

Временом је око тврђаве никао читав град. Људи су се полако враћали нормалном начину живота.

После свега 17 година цар је почео да се досађује у својој новој престоници. Место га није држало, чезнуо је за старим двором. Напуштени Делхи постао је сада град његове маште. Тако је 1342. године, без много размишљања, објавио проглас који је запрепастио народ. Наредио је да се хитно изврше припреме за велико путовање натраг у Делхи. „Неосвојива" тврђава напуштена је не дочекавши у својој краткој историји ниједног освајача.

Три века касније још један индијски владар настанио се у Даулатабаду. Био је то шах Џахан, познат по изградњи маузолеја Тац Махал у Агри.

Палата коју је 1636. године шах подигао на рушевинама тврђаве Лудог Мохамеда била је велелепна, али је околна пустара убрзо досадила и њему. У дворцу у Даулатабаду Џахан је провео само годину дана, а потом га је, као и његов претходник, заувек напустио.

М. Ш.

Купаста кула Мохамедове тврђаве

НИКО НИЈЕ УМАКАО

ИЗДВОЈИСМО СЕ НАС ДВАНАЕСТОРИЦА И КРЕНУСМО АУСТРИЈАНЦИМА У СУСРЕТ. ОДЛУЧИЛИ СМО ДА ИХ ПУСТИМО НА ТРИДЕСЕТАК МЕТАРА И ТАДА КРЕСНЕМО БОМБЕ.

Под заштитом мрака Аустријанци су покушали да се са неколико шлепова пуних војника приближе пристаништу, али су били одбијени. Тек је свитало. Народ пробуђен експлозијом, подрхтавањем кућа и прскањем прозора, уплашен, истрчао је на улицу. Запосели смо обалу Саве од пристаништа до Чукарице, и цео дан пушкарали са Швабама с оне стране реке. Аустријанци су наставили рушење Београда топовима. Преко моста се више није могло.

Десет дана касније, с комитским одредом одем према Црном врху и на Рујевачким рудинама

СОЛУНЦИ ГОВОРЕ

Гледам Саву и мост. Река се беласа и са њене обале у води огледају се зграде београдског пристаништа. Мост је, знам, миниран са шест стотина килограма експлозива, али споља, јер није било времена за поткопавање. Паљење је електрично преко проводника који су постављени преко шина и воде до нише у насипу, где се налази командир пионирске чете, капетан прве класе Алић. Он ће, у одговарајућем тренутку, активирати мине и срушити мост.

ЈА ЋУ ДИЋИ МОСТ

Све то знам, само не знам шта ћу ја, Душан Стакић, ту са двадесетак војника. Мада сам рекао „разумем", ништа ми није јасно. Разабирем капетанове речи: „Ти ћеш се са својим људима борити на мосту, а ја ћу мост дићи у ваздух!" Шта?! Да ли је капетан при себи? Чудим се свом мајору Воји Танкосићу: како је могао да нас жртвује.

С оне стране, према Сему, видим аустријског стражара. Ноћ је и све је мирно. Моји људи су поред моста, на стражи. Не могу никако да се помирим с тим да гинемо без потребе. А непријатељ, размишљам, ако крене преко моста, сурваће се у реку с њим... За што бисмо ми гинули бранећи минирани мост?! Целу ноћ сам о томе размишљао.

Сутрадан нађем капетана и настојим да га уверим да је бесмислено да останемо и бранимо мост, већ да, ако непријатељ крене таквом снагом, повучемо минере, моје војнике и трећепозивце, а да потом капетан активира мине. Једва је пристао на то, захтевао је да повећам стражу.

УБИЋУ ТЕ!

Трећи дан је како дежурам на мосту. Београд је у мраку. Ниђе зрачка светлости. Поред командирове сам нише, уз насип. Ћутимо. Наједном, блесну млаз светлости и просу се на железничку станицу и пругу. Тргох се. Капетан викну: „Сад ћу да дигнем мост." Не, капетане, ако бога знате! Нема опасности, то је само рефлектор. Моји људи будно пазе. Одјурих према мосту. Рефлектор шара. Са станице скрене на Топчидерско брдо, па на Сењак, на пристаниште, град.

Око три сата ујутро, деветог августа, био сам на мосту. Ништа нисам опазио ни чуо. Наједном, грунуше топови и гранате почеше да ритају Топчидерско брдо. Дунух у пиштаљку и стражари се у највећем трку сјурише у заклон, даље од моста. Кренем према ниши. Нисам прешао ни двадесетак метара кад заблешта силна светлост која ме заслепи као да је сунце пало на земљу. Легох и прибих се уз насип. Осетих да прелеће снажан притисак ваздуха који тежи да ме дигне са земље. Огромни комади усијаног челика падају на мене и распрскавају се у милионе варница. Трчао сам, али су комади челика, истина нешто мањи, и даље падали. Капетан Алић, командант моста, истрча преда ме у кошуљи, раздрљених груди, али са упереним револвером: „Стој! Стој! Убићу те! Шта је са мостом?" Отишао је мост до врага, капетане, рекох му и окренух се да још једном погледам.

САМО ДА ИХ СРЕТНЕМО

Део моста с наше стране био је обавијен белим димом, тешким, кроз који се назирало да је део конструкције моста, онај наслоњен на насип, разорен, као да се истопио, а онај други као да је пао у Саву. Неколико војника било је рањено комадима гвожђа и камена, било је и контузованих, јер их је ваздушни талас подухватио, подигао и тресну о земљу неколико метара даље.

У исто време кад је мост дигнут у ваздух, запраштале су пушке и бомбе на Савском пристаништу. прихватимо бробу са Аустријанцима. Одатле, кроз борбу, све до Завлаке, па до села Лрагинаца. Следе-

МИНИ-КВИЗ

1. Народни ґуґачки инструмент, у употреби у Ґалицији, који служи за пратњу песа; 2. Биљка је индијанска која служи за стварање, обично у облику кутије; 3. Не — бујатрика је грана ветерине која се бави болестима и лечењем говеда; 4. Британа је полуострво на северозападу Француске; 5. Соли азотасте киселине, већином непостојане.

1 Лијерица је...

2 Шта је вигвам?

3 Бујатрика је врста траве?

4 Где је Бретања?

5 Нитрити су...

ших дана кроз Мачву и кроз слике ужаса: жене и деца — прободени бајонетом. Поред једног кукурузишта још језивија слика: младој жени распорен трбух... Три метра даље старац са огромном раном на врату — непомичан је... Они које смо срели, унезверени људи, причају какав су покољ направиле аустроугарске јединице... Све што су затекли — побили су на зверски начин.

Крв ми се леди у жилама. Клекнем пред једном жртвом, женом чије је дете у утроби убијено, и плачем... Руке сам склопио према небу. Шапућем: Боже, ако те има — услиши нам молбу, учини да се што пре сретнемо са онима који су починили овај злочин, који су поубијали још нерођену децу... Жеља нам се испунила. Сретнемо се са једном четом. Чета?! Мало нам је то, ми бисмо сада, обузети гневом, жељни освете, ми бисмо сада — пук... Али, можда ће бити среће да наиђемо на већу јединицу... Засад, задовољићемо се оним што има... Израчунали смо да је за уништење ове чете довољно 12 наших војника.

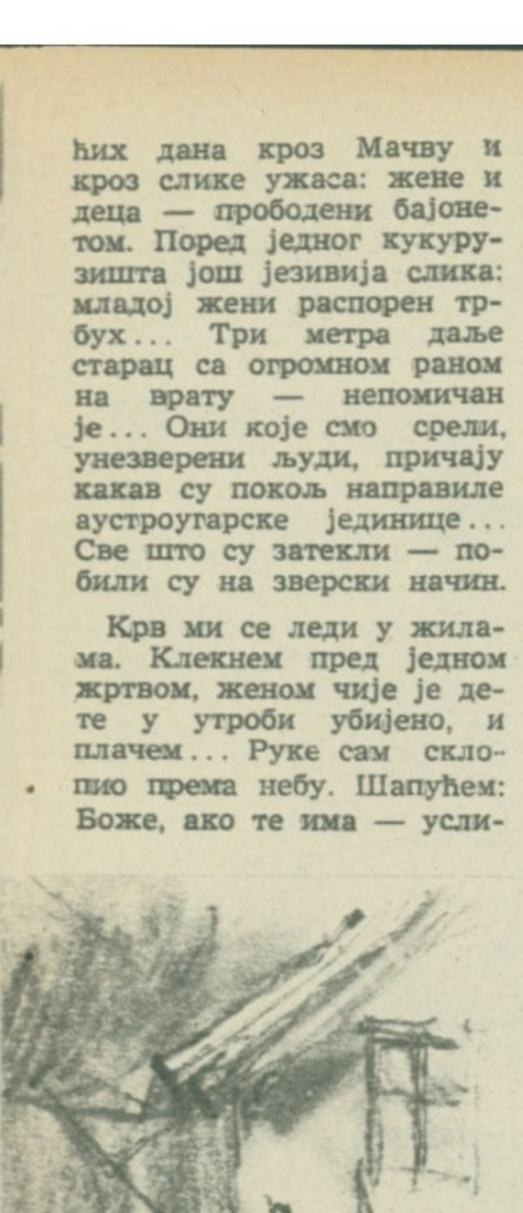

ЗАШТО НИЈЕ ПРОГОВОРИО?

Издвојисмо се нас дванаест и кренусмо им у сусрет. Нису нас приметили кад смо дошли до једног засеока. Положај душу дао, грудобран одличан... Одлучисмо да их пустимо на 30 метара, па онда истог тренутка креснемо 12 бомби, да бројимо до седам и — бацимо их... Па да то још једном учинимо, а затим — плотун и — јуриш, на нож... Гледамо их, иду у двојном реду. Пуцају, као да шенлуче. Њима је до весеља. Наш друг Илија Пејиновић са доброг места одмерава растојање. „Не још, ево још неколико метара..." „Пази, Милане!" „Пазим..." „Пази, Бошко!" „Пазим..." По две бомбе су одшрафљене.

Сад! У истом трену бацисмо 12 бомби, па још једном толико, па плотун, па јуриш... Мајко моја, једва су опалили коју пушку, окренули су леђа. Али, нико није умакао. Један хоће да умакне иза врзине. Стигнем га и — прободем. Кад сам га претресао —извадим његову војну књижицу: Иван Симић из Градишке. Боже.. Туга ме обузела. У књижици фотографија: он са женом и четворо деце. Зашто се није предао?! Зашто није проговорио на свом језику? Ту слику нисам могао да заборавим... Не могу ни данас.

Иза нас је наишао Други пешадијски гвоздени пук. Гледам: иде у стрељачком строју, у дугом низу, делија до делије. Гледам, а не могу да поверујем: дођу до ограде од врљика, али не прескачу, већ само, као по комадни, истуре груди напред — и ограда се руши као да је од картона.

Нешто касније, кад сам био рањен, нађем се у Нишу. Тамо је било доста аустријских заробљеника. Нађем неке људе из Градишке. Питам их за Ивана Симића. „Он је погинуо", рече ми један заробљеник. „био је добар човек. Кад је Србија ратовала са Турцима, Иван Симић је послао српској војсци — вагон опанака". Кад сам то чуо, заплакао сам. Проклети рат. Сваког часа исписивао је по једну сурову драму. Али, све је то наук: да нико не посеје међу нама семе мржње.

...Са Цера сам отишао у Бачки батаљон 1300 каплара. Воја Танкосић је погинуо као командант батаљона у Четвртом прекобројном пуку Дунавске дивизије на положајима код Пожаревца. Војници су га однели у родно место Медвеђу код Трстеника и ту сахранили. Аустријанци су откопавали гроб да се уверe да је мртав.

★★★★★★★

Душан Стакић има 86 година. Живи у Београду у Улици Чарлија Чаплина 40. Носилац је Златне Обилићеве медаље за храброст и низа других одликовања. У другом светском рату Стакић је провео четири године у заробљеничком логору у Немачкој.

(Из књиге Антонија Ђурића „Солунци говоре: Овако је било")

ЗАБАВНИКОВ ЛЕКСИКОН

ПАНДОРИНА КУТИЈА

Када је титан Прометеј за смртнике украо ватру и научио их уметностима и занатима — живот на земљи постао је срећнији. Тада је Зевс решио да створи Пандору, жену која ће људима донети пропаст.

По Зевсовој заповести, Хефест је исковао жену коју су сви богови понечим обдарили да буде што привлачнија: Афродита јој је дала неодољиву лепоту, Хермес лукав ум и лажљиве речи, а Атена ју је обукла у блештаве хаљине. Богови су је назвали Пандора, што значи „обдарена свим даровима".

Брзи Хермес однео је Пандору на земљу Прометејевом брату Епиметеју. Име Прометеј значи „Промишљен", а Епиметеј — „Онај који после мисли". Браћа су показала да с правом носе та имена. Мудри Прометеј саветовао је брату да буде опрезан и да не прима Зевсове дарове, јер би могли да донесу људима несрећу. Али Епиметеј је био толико очаран Пандорином лепотом да се њоме оженио.

Пре него што су је спустили на земљу, богови су Пандори дали једну кутију у којој су биле затворене све несреће. Радознала Пандора је одшкринула кутију и из ње су се, у облику страшних демона, разлетела сва зла која од тада муче човечанство. Уплашена Пандора брзо је затворила кутију — али у њој је остала још само Нада (Елипис). Ни Зевс није желео да људи изгубе ту једину утеху.

Изразом „Пандорина кутија" и данас означавамо извор сваког зла.

СВЕ СВОЈЕ СОБОМ НОСИМ

По једној легенди, изрека „Omnia mea mecum porto" (Све своје собом носим) приписује се Бијасу, једном од легендарних „седам грчких мудраца".

По другој варијанти, творац ове максиме је хеленски песник Симонид (556—468 пре н. е.) који је највећи део живота провео по дворовима тирана, али је био близак и Темистоклу, вођи атинске демократије. По легенди, песник се једном нашао на лађи која је почела да тоне. Сви путници растрчали су се да прикупе своје драгоцености, а Симонид је само супериорно изјавио да „све своје собом носи": његова мудрост је увек са њим.

НЕ КВАРИ МОЈЕ КРУГОВЕ

Две године је Сиракуза успешно одолевала нападима Римљана захваљујући ратним справама које је конструисао Архимед. Ипак, 212. године пре н. е. древни град морао је да поклекне пред моћном римском војском.

Већ су се водиле завршне борбе приликом освајања града, а седамдесет петогодишњи Архимед мирно је седео у својој кући задубљен у неке математичке прорачуне. Вођа римске војске Марсел издао је наређење својим војницима да поштеде живот великог научника. Али, неки Римљанин, ваљда необавештен, упао је у Архимедову кућу и насрнуо на старог научника. Не прекидајући да црта геометријске ликове, Архимед је само довикнуо римском војнику: »Noli turbare circulos meos!« (Не квари моје кругове)...

На Архимедовом гробу подигнут је споменик на коме су приказана два геометријска тела: ваљак и купа. То је била научникова жеља.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

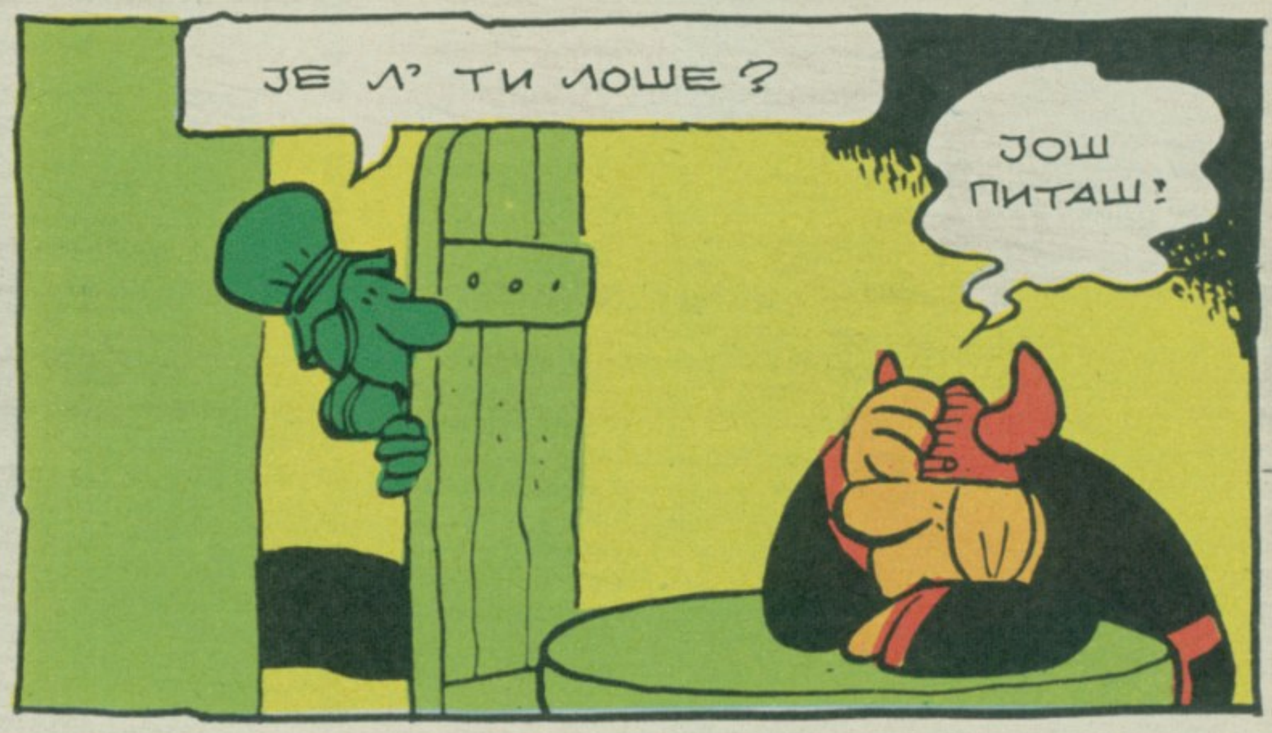

Ласшавица лектира

ВЕЛИКИ ИЗБОР КЊИГА ЗА ДЕЦУ И ОМЛАДИНУ

НЕОПХОДНА ЛЕКТИРА ЗА УЧЕНИКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

1. **Ахмет Хромаџић:** БИСТРИ ПОТОЦИ
2. **Мирко Петровић:** БРАНКА
3. **Драган Лукић:** ДЕЦА И ЦИНОВИ
4. **МИРА АЛЕЧКОВИЋ:** СУНЧАНИ СОЛИТЕРИ
5. **Панџо Шукрија:** ЗЕЛЕНИ СТРАХ
6. **Марћело Арђили:** АТОМИНО
7. **Ела Пероци:** БАКА ПЛЕТЕ РУКАВИЦЕ
8. **Божидар Ковачевић:** (превео) БАЈКА О ЦАРУ САЛТАНУ БАЈКА О РИБАРУ И РИБИЦИ
9. **Бранко В. Радичевић:** БАЈКА О ШАЉИВЧИНИ
10. БАЈКЕ ИЗ ЦЕЛОГ СВЕТА
11. **Густав Шваб:** БАЈКЕ ИЗ КЛАСИЧНЕ СТАРИНЕ
12. **Воја Царић:** БЕЛИ ВУК
13. **Хектор Мало:** БЕЗ ПОРОДИЦЕ
14. **Џек Лондон:** БЕЛИ ОЧЊАК
15. **Бранко Ћопић:** БИТКА У ЗЛАТНОЈ ДОЛИНИ
16. **Славко Колар:** БРЕЗА
17. **Франце Бевк:** ЦРНА БРАЋА
18. **Харијета Бичер-Стоу:** ЧИЧА ТОМИНА КОЛИБА
19. **Јован Јовановић Змај:** ДА ЧУДНЕ РАДОСТИ
20. **Мира Алечковић:** ДА ЖИВОТ БУДЕ ЉУБАВ
21. **Франце Бевк:** ДЕЧИЈЕ ГОДИНЕ
22. **Лав Н. Толстој:** ДЕТИЊСТВО
23. **Марк Твен:** ДОЖИВЉАЈИ ХАКЛБЕРИ ФИНА
24. **Бранко Ћопић:** ДОЖИВЉАЈИ МАЧКА ТОШЕ
25. **Марко Ловрак:** ДРУЖБА ПЕРЕ КВРЖИЦЕ
26. **Динко Шимунопић:** ДУГА
27. **Бранко В. Радичевић:** ДУХ ЛИВАДА
28. **Жил Верн:** 20.000 МИЉА ПОД МОРЕМ
29. **Прежихов Воранц:** ЂУРЂЕВАК
30. **Мирјана Стефановић:** ЕНЦА СА КРЕДЕНЦА
31. **Милован Данојлић:** ФУРУНИЦА ЈОГУНИЦА
32. **Жил Сендо:** ГАЛЕБОВА СТЕНА
33. **Франце Бевк:** ГОДИНЕ САМОЋЕ
34. **Стеван Раичковић:** ГУРИЈЕ
35. **Григор Витез:** ХВАТАЈТЕ ЛОПОВЕ
36. **Добрица Ћосић:** ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ
37. **Драган Лукић:** ИЗ ЈЕДНОГ ЦЕПА
38. **Стеван Булајић:** ИЗВИЂАЧИ ВИДРИНОГ ЈЕЗЕРА
39. **Пелин Елин:** ЈАН БИБИЈАН НА МЕСЕЦУ
40. **Павел Божов:** КАМЕНИ ЦВЕТ, СРЕБРНИ ПАРК И ДРУГЕ ПРИЧЕ
41. **Славко Јаневски:** КАРАМБА — БАРАМБА
42. **Радјард Киплинг:** КЊИГА О ЏУНГЛИ
43. **Аделаида Котовшчикова:** КО ЈЕ МОЈА МАМА
44. **Петар П. Јаршов:** КОЊИЋ ГРБОЊИЋ
45. **Антон П. Чехов:** КРАТКЕ ПРИЧЕ
46. **Иван Тургењев:** ЛОВЧЕВИ ЗАПИСИ
47. **Бранко Ћопић:** МАГАРЕЋЕ ГОДИНЕ
48. **Франце Бевк:** МАЛИ БУНТОВНИК
49. **Анто Станчић:** МАЛИ ПИРАТ
50. **Насиха Капидић — Хаџић:** МАСКЕНБАЛ У ШУМИ
51. **Душан Костић:** МОДРО БЛАГО
52. НАРОДНЕ ПЕСМЕ I књига
53. НАРОДНЕ ПЕСМЕ II књига
54. НАРОДНЕ ПРИПОВЕТКЕ II књига
55. **Десанка Максимовић:** НА ШЕСНАЕСТИ РОЂЕНДАН
56. **Арсен Диклић:** НЕ ОКРЕЋИ СЕ, СИНЕ
57. **Исак Самоковлија:** НОСАЧ САМУЕЛ
58. **Ахмет Хромаџић:** ОКАМЕЊЕНИ ВУКОВИ
59. **Бранко Ћопић:** ОРЛОВИ РАНО ЛЕТЕ
60. **Драган Лукић:** ОВДЕ СТАНУЈУ ПЕСМЕ
61. **Ахмет Хромаџић:** ПАТУЉАК ИЗ ЗАБОРАВЉЕНЕ ЗЕМЉЕ
62. **Карло Колоди:** ПИНОКИО
63. **Владимир Назор:** ПЕСМЕ
64. **Александар Пушкин:** ПЕСМЕ
65. **Шимић — Шантић:** ПЕСМЕ
66. **Фенимор Купер:** ПОСЛЕДЊИ МОХИКАНАЦ
67. **Алекса Микић:** ПРИЧЕ О МАЛИМ БОРЦИМА
68. **Иван Цанкар:** ПРИПОВЕТКЕ
69. **Петар Кочић:** ПРИПОВЕТКЕ
70. **Мишко Кранец:** ПРИПОВЕТКЕ
71. **Данијел Дефо:** РОБИНЗОН КРУСО
72. **Панџо Шукрија:** САМО ЈОШ КОСОВИ ЗВИЖДУЋУ
73. **Александар Вучо:** САН И ЈАВА ХРАБРОГ КОЧЕ
74. **Бранко Ћопић:** СЛАВНО ВОЈЕВАЊЕ
75. **Оскар Вајлд:** СРЕЋНИ КРАЉЕВИЋ И ДРУГЕ БАЈКЕ
76. **Лаза Лазаревић:** СВЕ ЋЕ ТО НАРОД ПОЗЛАТИТИ
77. **Мирко Петровић:** СВИРАЧ У ДВОРИШТУ
78. **Чедо Вуковић:** ТИМ ЛАВЉЕ СРЦЕ
79. **Бранко Ћопић:** У СВЕТУ МЕДВЕДА И ЛЕПТИРОВА
80. **Чедомир Мићдеровић:** ЗА ТИТОМ
81. **Алексеј Толстој:** ЗЛАТАН КЉУЧИЋ
82. **Десанка Максимовић:** ЗЛАТНИ ЛЕПТИР
83. **Божена Њемцова:** ЗЛАТОКОСА ДЕВОЈКА
84. **Мира Алечковић:** ЗВЕЗДАНЕ БАЛАДЕ
85. **Ирина Муравјова:** АНДЕРСЕН (романсирана биографија)
86. **Роберт Ленгтон:** ЧАРЛС ДИКЕНС, ДЕТИЊСТВО И МЛАДОСТ (романсирана биографија)
87. ДЕЧИЈИ ПИСЦИ О СЕБИ I књига (романсиране биографије)
88. ДЕЧИЈИ ПИСЦИ О СЕБИ II књига (романсиране биографије)
89. **Хоуард Џоун:** ПРИЧА О МАРКУ ТВЕНУ (романсирана биографија)
90. **Наталија Муравјова:** ВИКТОР ИГО (романсирана биографија)
91. **Х. Кристијан:** АНДЕРСЕНОВЕ БАЈКЕ
92. **Вјенцеслав Новак:** НЕЗАСИТОСТ И БЕДА
93. **Дервиш Сушић:** КУРИР
94. **Стеван Булајић:** КРИЛАТИ КАРАВАН
95. **Јосип Павличић:** ПРИЧЕ С МОРА И КОПНА
96. **Ванчо Николески:** ЧАРОБНО САМАРЧЕ
97. **Тоне Селишкар:** МАЗГЕ
98. **Григор Витез:** СТО ВУКОВА
99. **Бранко Ћопић:** БОСОНОГО ДЕТИЊСТВО
100. **Бранко Ћопић:** ПРИЧЕ ПАРТИЗАНКЕ

Појединачна цена сваке књиге износи 55,00 динара.
Књиге су у тврдом повезу.

IRO Veselin Masleša

ИРО „Веселин Маслеша"

Непотребно прецртати

_____
(место и датум)

ИРО „ВЕСЕЛИН МАСЛЕША" — ООУР „БЕОГРАД"
Београд, Томазеова 25
тел. 430-427

НАРУЏБЕНИЦА

којом неопозиво поручујем следеће књиге из библиотеке „Ласшавица"

_____

_____
(читко уписати бројеве из огласа)

Одговарајући износ од _____ динара уплатићу на следећи начин:

а) ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ (плаћање поштару приликом пријема књиге) са 10% попуста.
(најмања поруџбина 110,00 дин)

б) НА ОТПЛАТУ у _____ редовних месечних рата по пријему књига и уплатница.
(најмања рата 100,00 динара, а најдужи рок отплате 12 месеци без зарачунавања камате)

За купце на отплату обавезна је овера наруџбенице. Пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије.

_____
(презиме, очево име и име)

_____
(занимање, назив и адреса ООУР — Радне организације)

_____
(број поште, место становања, тачна адреса стана, телефон у стану)

_____

_____ _____
(Овера радне организације) (Својеручни потпис)

БИМ И БУМ

BABALU стрип

КАПЕТАН НИК

У РУШЕВИНАМА ГРАДА МАЈА

ШЕВА ЈЕ ПЛОВИЛА ПРЕМА КАРИПСКОМ МОРУ...

КРОЗ НЕКОЛИКО ДАНА БИЋЕМО НА САН ПУЕРТУ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ ИЗНАД ТОГ ОСТРВА...

ИЗНЕНАДА...

KEATS PETREE 3-13

БИО ЈЕ ТО ПОЛИЦИЈСКИ АВИОН...

А ДОЛЕ, У ШУМИ...

КО ТИ ЈЕ РЕКАО ДА ПУЦАШ! САДА ЋЕ ДРУГИ АВИОНИ ПОЋИ У ПОТРАГУ!

НЕ БОЈТЕ СЕ! НИКО НАС НЕЋЕ НАЋИ У ОВОЈ ЏУНГЛИ!

KEATS PETREE 3-14

ЏЕНСЕНЕ, НЕШТО СИ НЕРВОЗАН! ПА, СИДНИ ЈЕ САМО ХТЕО МАЛО ДА СЕ ЗАБАВИ!

ЛИНДА, НЕ МЕШАЈ СЕ У НАШЕ СТВАРИ!

KEATS PETREE 3-15

ОКЕЈ, РАДИТЕ ШТА ХОЋЕТЕ!

У ТОМ СЛУЧАЈУ...

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U.S. Pat. Off.

ДА МИ СЕ ВИШЕ НИСИ ПРИБЛИЖИО! И ПАЗИ, БОКСЕР МИ ЈЕ УВЕК НА РУЦИ!

КАЈАЋЕШ СЕ ЗБОГ ОВОГА, ЛИНДА!

ТИ МИ ПРЕТИШ?! НЕ БОЈИШ ТЕ СЕ!

KEATS PETREE 3-16

МИСЛИШ ДА ЋЕШ УСКОРО ОТИЋИ ОДАВДЕ?

НАРАВНО! ЧИМ МИ СТИГНЕ БРАТ!

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U.S. Pat. Off.

ОН СЕ УОПШТЕ НЕЋЕ ВРАТИТИ! ЗАТО ТИ ПРЕПОРУЧУЈЕМ ДА БУДЕШ ЉУБАЗНИЈА!

ШТА КАЖЕШ? ЧАРЛС СЕ НЕКЕ ВРАТИТИ!

ТВОЈ БРАТ ЈЕ ПОКУШАО ДА ПОБЕГНЕ ОД НАС! ЗАТО ЈЕ МОРАО ДА УМРЕ!

ОТКРИО ЈЕ ЧИМЕ СЕ БАВИМО И ТО ГА ЈЕ СКУПО КОШТАЛО!

АЛИ... ЗАШТО СТЕ МЕ ОНДА ПОЗВАЛИ ДА ВАМ СЕ ПРИДРУЖИМ?

ПОТРЕБНА СИ НАМ!

ДОМОРОЦИ ТВРДЕ ДА СЕ ОВДЕ НАЛАЗИ ХРАМ МАЈА! ЖЕЛИМО ДА У ЊЕМУ БУДЕ НАШ ШТАБ!

И ЈА ТРЕБА ДА ГА ПРОНАЂЕМ?

ПА, АРХЕОЛОГ СИ! А, ОД ТОГА ЗАВИСИ И ТВОЈ ЖИВОТ!

ЗА ТО ВРЕМЕ НА ШЕВИ...

ВОЛЕО БИХ ДА ЗНАМ У КАКАВ СОС ЋЕМО СЕ УВАЛИТИ КАД СТИГНЕМО!

САН ПУЕРТО НА ВИДИКУ!

НЕ ВИДИМ НИЈЕДАН ЧАМАЦ, РОБЕРТО!

KEATS PETREE 3-20

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U. S. Pat. Off.

БОЉЕ ДА УГАСИМО МОТОР И НЕЧУЈНО ПРИСТАНЕМО!

ИЗНЕНАДА...

ПОДМОРНИЦА! ЧИЈА ЛИ ЈЕ?

НЕМА НИКАКВУ ОЗНАКУ!

ШТА ТО РАДИШ, НИК?

ХОЋУ ДА ПОКУШАМ ДА СЕ УСИДРИМО ОВДЕ!

УСПЕО САМ! САМО ДА НАС НЕ ВИДЕ СА ПОДМОРНИЦЕ!

KEATS PETREE 3-21

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U. S. Pat. Off.

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ...

ОСЕЋАМ ДА СУ ОВИ ОТЕРАЛИ ОНОГ АРХЕОЛОГА У СМРТ!

ШТА БИ ТО МОГЛО ДА БУДЕ?

НЕШТО ТОВАРЕ НА ПОДМОРНИЦУ?

СИГУРАН САМ ДА ИМА НЕКЕ ВЕЗЕ СА ЧАРЛСОМ И ЛИНДОМ БРАУН?

©1956, Field Enterprises, Inc.
All rights reserved
Reg. U.S. Pat. Off.

KEATS PETREE 3-22

ГЛУПАНИ, МИСЛИТЕ ДА НИСТО ВИДЕЛИ ВАШУ ЈАХТУ?

КО СТЕ ВИ?

ОТКРИО САМ ГДЕ СУ СЕ УКОТВИЛИ?

KEATS PETREE 3-23

СЈАЈНО! УКРЦАЈТЕ ИХ НА ЊИХОВУ ЈАХТУ!

КУДА ЛИ НАС ВОДЕ?

ИЗГЛЕДА У НЕКУ СВОЈУ ЛУКУ!

©1956, Field Enterprises, Inc.
All rights reserved
Reg. U.S. Pat. Off.

А СИГУРНО И НА САСЛУШАЊЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У СТАРОМ ГРАДУ МАЈА...

ИМАШ САМО НЕКОЛИКО ДАНА ДА ПРОНАБЕШ СКРИВЕНИ ХРАМ!

ШТА? НЕ МОЖЕШ? ПАЖЕШ? АКО ГА НЕ ОТКРИЈЕШ ЗА ЧЕТИРИ ДАНА, УМРЕКЕШ!

ТЕК ТАКО КЕТЕ МЕ УБИТИ?

ЗАР У ОВОЛИКОЈ ЏУНГЛИ НЕ МОЖЕТЕ ДА ПРОНАЂЕТЕ НЕКО ДРУГО СКРОВИШТЕ?

НЕ ДИРАЈ ТО! СВИ ЋЕМО ОДЛЕТЕТИ У ВАЗДУХ!

©1956, Field Enterprises, Inc.
All rights reserved
Reg. U.S. Pat. Off.

4

ШТО ДРЖИТЕ ТУ ОПАСНУ СТВАРЧИЦУ НАДОХВАТ РУКЕ?

ОВО ЈЕ ПАКЛЕНА МАШИНА, АКО НИСИ ЗНАЛА?

АКТИВИРАЊЕТО ЈЕ САМО АКО НЕКО ОТКРИЈЕ ОВУ НАШУ БАЗУ?

KEATS PETREE 3-27

ТЕМПИРАНА БОМБА? ХММ?

©1936, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U.S. Pat. Off.

ЦЕНСЕНЕ, НАШИ СУ УХВАТИЛИ ДВОЈИЦУ! СИГУРНО СУ АГЕНТИ?

СУТЊАМ? НЕКИ АВАНТУРИСТИ КАО ЛИНДА?

KEATS PETREE 3-28

ТОЈ ДЕВОЈЧИ СИ ДАО СУВИШЕ СЛОБОДЕ?

НЕ? ОНА ИСТРАЖУЈЕ ЗА НАС, А ЗНА ДА БИ БЕКСТВО ЗНАЧИЛО СМРТ?

©1936, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U.S. Pat. Off.

АЛИ...

САМО ДА МЕ СРЕЋА И ДАЉЕ СЛУЖИ ОВАКО?

МОРАМ ПАЖЉИВО С ОВИМ?

KEATS PETREE 3-29

АКО НЕКО И НАЂЕ, НЕКЕ СМЕТИ ДА ПУЦА ДОК ДРЖИМ ОВУ КУТИЈУ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ...

ЛИНДА... ИЗНЕНАДИЛА МЕ ЈЕ ...

НЕСПОСОБЊАКОВИЋУ? ЗНАШ ЛИ ДА ЈЕ ОДНЕЛА ПАКЛЕНУ МАШИНУ?

СВАКОГ ТРЕНУТКА СВИ МОЖЕМО ОДЛЕТЕТИ ДО БАВОЛА!

ЗОВИТЕ СВЕ ЉУДЕ! МОРАМО ЈЕ ОДМАХ ПРОНАЋИ!

НИЈЕ ПОТРЕБНО! ОВДЕ САМ!

©1936, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U.S. Pat. Off.

KEATS PETREE 3-30

ТИ!

ПОЛАКО, ЦЕНСЕНЕ! САМО ЈА ЗНАМ ГДЕ ЈЕ БОМБА! И, НАТЕМПИРАЛА САМ ЈЕ!

ШТА? НИСИ ВАЋЬДА?

ЈЕСАМ? САДА ЈА ВАС ИМАМ У РУКАМА?

ДОК ГОД ПАКЛЕНА МАШИНА ОТКУЦАВА, НЕ МОЖЕТЕ МИ НИШТА?

ШЕВА СЕ ПРИБЛИЖАВАЛА СТАРОМ ГРАДУ...

ШТА ЛИ ЋЕ ОВИ БАНДИТИ ДА УЧИНЕ С НАМА?

НЕ СМЕМ НИ ДА ПОМИСЛИМ?

ЗАР ЋЕТО ОВАКО МИРНО СЕДЕТИ И ЧЕКАТИ ДА НАС УБИЈУ?

©1956 Field Enterprises, Inc.
All rights reserved
Reg. U. S. Pat. Off.

СИГУРНО НАС ВОДЕ ТАМО ГДЕ ЈЕ ДЕВОЈКА? БАР НЕЋЕМО МОРАТИ ДА ТРАГАМО ЗА ЊОМ!

А ОН-ДА?

ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ИСКРЦАМО, ЈА ЋУ СЕ РАЗБОЛЕТИ ОД ТРОПСКЕ ГРОЗНИЦЕ!

ШТА?!

KEATS PETREE 4-2

КАКВА ТИ ЈЕ ТО БОЛЕСТ?

СТРАШНА? НИКО НЕ СМЕ ДА ПРИЂЕ ОБОЛЕЛОМ ИЛИ ЋЕ И ОН БИТИ ПОКОЈАН?

КАКО ЋЕШ ИХ УБЕДИТИ ДА БОЛУЈЕШ ОД ТЕ БОЛЕСТИ?

ЗА РУЧАК СУ НАМ ДАЛИ СОС ОД ПАРАДАЈЗА? ЈА САМ ГА ПРОСУО НА КРЕВЕТ...

©1956, Field Enterprises
All rights reserved
Reg. U. S. Pat. Off.

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ТРЕНУТАК ДА ГА УПОТРЕБИМ? ПО ПОВИЦИМА БИХ РЕКАО ДА СЕ ПРИБЛИЖАВАТО ЦИЉУ?

KEATS PETREE 4-3

РЕЦИ ЉУДИМА У КАНУИТА ДА СЕ СПРЕМЕ ЗА ИСКРЦАВАЊЕ? ШТА ЈЕ ТО?

УПОТОК? СВИ ЋЕТО УМРЕТИ?

ДУМ! ТРАС!

KEATS PETREE 4-4

ЈЕДАН ОД ЗАРОБЉЕНИКА ТВРДИ ДА ЈЕ ОНАЈ ДРУГИ ОБОЛЕО ОД НЕКЕ СТРАШНЕ БОЛЕСТИ?

ДОВЕДИ ГА?

БАЦИТЕ МЕ АЈКУЛАМА, САМО МЕ НЕ ДРЖИТЕ ЗАЈЕДНО С ЊИМ? КО ГА ДОДИРНЕ, УМРЕЋЕ?

РОБЕРТО ЈЕ ДОБРО ОДГЛУМИО СВОЈУ УЛОГУ...

ООХ! ВОДЕ!

ИСТИНА ЈЕ? САВ ЈЕ У ЦРВЕНИМ ПЕЧАТИМА И ПОМАХНИТАО?

МОРАТО ГА СЕ ОДМАХ ОСЛОБОДИТИ?

ОДВЕЖИТЕ ОВОГ И ДРЖИТЕ ГА НА НИШАНУ! ОН ЋЕ ИЗНЕТИ СВОГ ДРУГА ОДАВДЕ!

НЕ! МОЛИМ ВАС, НЕ!

ПРЕТВАРАЈУЋИ СЕ ДА ЈЕ НАСМРТ ПРЕПЛАШЕН, РОБЕРТО ЈЕ ПРИШАО НИКУ...

ВЕШТО, ДА НИКО НЕ ПРИМЕТИ, ОДВЕЗАО МУ ЈЕ КОНОПЦЕ...

А ОНДА ГА БРЗО ПОДИГАО...

НЕ СЕДИ ТУ, НИК, ВЕЋ ПОЖУРИ?

KEATS PETREE 4-7

ОПЕРИ СЕ ОД ТОГ ПАРАДАЈЗА! ОНИ БАНДИТИ СЕ НЕЋЕ УСУДИТИ ДА ПОБУ ЗА НАМА!

СКЛОНИМО ОВДЕ ШЕВУ!

KEATS PETREE 4-9

7

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...

А САД САМО ДА ПРОНАЂЕМО ТУ ПЛАВУШУ И ВРАТИМО ЈЕ КУЋИ?

САМО?!

ОВДЕ НЕГДЕ СУ ХТЕЛИ ДА СЕ ИСКРЦАЈУ? МОРА ДА ЈЕ СТАРИ ГРАД МАЈА У БЛИЗИНИ!

ХЕЈ! УТАБАНА СТАЗА!

KEATS PETREE 4-10

НАДАМ СЕ ДА СЕ НАША ПЛАВУША НИЈЕ ИСПРЕПАДАЛА!

АЛИ, ЛИНДА ЈЕ ДРЖАЛА СТВАР У СВОЈИМ РУКАМА...

НАТЕРАЋЕМО ТЕ ДА ПРОГОВОРИШ!

НЕЋЕТЕ! МОГЛИ БИСТЕ ДА МЕ ПОВРЕДИТЕ И НИКАДА ДА НЕ САЗНАТЕ ГДЕ ЈЕ БОМБА!

ПОТЦЕЊУЈЕШ НАС, ЛУТКИЦЕ!

НЕ! АЛИ, ЗНАМ ДА НЕ СМЕТЕ ДА УПОТРЕБИТЕ СИЛУ!

И САВЕТУЈЕМ ВАМ ДА ШТО ПРЕ НАПУСТИТЕ ОСТРВО! ПАКЛЕНА МАШИНА МОЖЕ СВАКОГ ТРЕНУТКА ЕКСПЛОДИРАТИ!

ЗБОГОМ, МОМЦИ!

ЗА ЊОМ?

ЦЕНСЕН ЈЕ СИГУРНО ПОСЛАО НЕКОГ ДА МЕ ПРАТИ?

ЧЕКАЋУ ОВДЕ? ВИДЕЋЕМО ХО ЋЕ КОГА ИСПРЕПАДАТИ!

KEATS PETREE 4-12

ЛИНДА НИЈЕ ДУГО ЧЕКАЛА...

БУУ!

ДЕВОЈКА ЈЕ ВЕРОВАЛА ДА СУ НИК И РОБЕРТО ЦЕНСЕНОВИ ЉУДИ...

КАО ШТО САМ И ПРЕТПОСТАВЉАЛА!

ТИ СИ ЛИНДА БРАУН?

ОТКУД ЗНАШ? НИСАМ ВАС ДОСАД ЈОШ ВИДЕЛА?

ШАЉЕ НАС ПУИС КАСТИНО? ДОБИО ЈЕ ПОРУКУ ОД ТВОГ БРАТА?

ЈЕ ЛИ ВАС ЦЕНСЕН НАУЧИО ДА ТАКО ЛАЖЕТЕ?

ОЧИГЛЕДНО СИ НАС ПОМЕШАЛА С НЕКИМ? ЈА САМ НИК, А ОН РОБЕРТО!

НЕ ЗАНИМАЈУ МЕ ВАША ИМЕНА!

KEATS PETREE 4-14

И ДА ЗНАТЕ, НЕКУ ВАМ РЕЋИ ГДЕ ЈЕ БОМБА!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ДВА СТРАНЦА? МОРАМ ДА ОБАВЕСТИМ ЦЕНСЕНА!

ВЕРУЈ НАМ, ТВОЈ БРАТ ЈЕ ЗАТРАЖИО ПОПОК ОД ДОН ЛУИСА?

И ВИ СТЕ ДОШЛИ ДА МЕ СПАСЕТЕ? ДИВНО!

ИМАМ НЕШТО ДА ВАМ ПОКАЖЕМ? ДОЂИТЕ!

НИК И РОБЕРТО ПОТРЧАШЕ ЗА ДЕВОЈКОМ...

НА СРЕЋУ, БУНАР НИЈЕ БИО ДУБОК...

ОЧИГЛЕДНО НАМ НИШТА НЕ ВЕРУЈЕ!

И ИЗГЛЕДА ДА НЕМА НАЧИНА ДА ЈЕ УБЕДИМО У СУПРОТНО?

KEATS PETREE 4-17

НЕ БРИНИТЕ, ОБАВЕСТИЋУ ЦЕНСЕНА ГДЕ СТЕ!

ИЗВИНИТЕ, МОРАМ ДА ИДЕМ!

ЧЕКАЈ!

9

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ДО БАВОЛА? ТАКО МИ И ТРЕБА КАД НЕ ГЛЕДАМ ГДЕ СТАЈЕМ?

БАР ЋЕШ НАС САД САСЛУШАТИ?

KEATS PETREE 4-19

ДОБРО ЈЕ ДА ТИ САТ РАДИ?

ЗАШТО ТИ ЈЕ САД ТО ВАЖНО?

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U. S. Pat. Off.

ЗАТО ШТО ЋЕ КРОЗ ДВА САТА ДОЋИ ДО ЕКСПЛОЗИЈЕ!

О ПАКЛЕНОЈ ТАШИНИ? НАДАМ СЕ ДА ЋЕ НАС ЦЕНСЕН НАЋИ НА ВРЕМЕ?

О ЧЕМУ ТИ ТО ГОВОРИШ?

KEATS PETREE 4-20

ВИШЕ БИХ ВОЛЕО ДА СЕ ИЗВУЧЕМО БЕЗ ЊЕГА?

ПА... ВИ НИСТЕ ИЗ ЦЕНСЕНОВЕ БАНДЕ?

ПРЕТРАЖИТЕ СВАКИ ГРМ, САМО ПАЗИТЕ ДА НЕ ПОВРЕДИТЕ ДЕВОЈКУ!

И ДОК СУ СЕ ЦЕНСЕНОВИ ЉУДИ РАЗЈУРИЛИ ПО ОСТРВУ...

...И ТАКО САМ УСПЕЛА ДА САКРИЈЕМ БОМБУ!

ОНИ СЕ, НАРАВНО, НИСУ УСУДИЛИ ДА ТЕ ПОВРЕДЕ? ИМАМ ИДЕЈУ!

KEATS PETREE 4-21

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U. S. Pat. Off.

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ...

ТО ЈЕ ДЕВОЈКА!

УПОМОЋ!

УПОМОЋ

УПОМОЋ!

УПОМОЋ!

KEATS PETREE 4-23

НАШЛИ СУ САМО ЛИНДУ...

БЕЖАЛА САМ ОД ДВОЈИЦЕ НЕПОЗНАТИХ И УПАЛА ОВДЕ! ИЗБАВИТЕ МЕ ШТО ПРЕ! БОМБА ЋЕ ЕКСПЛОДИРАТИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

НЕКУ МОЋИ ЈОШ ДУГО...

ЗВАКЕ-ТО ЏЕНСЕ-НА!

НЕМАМО ВРЕМЕНА! СПУСТИ-ТЕ МИ ЛИЈА-НУ!

ЧИМ СЕ ЛИН-ДА ПОПЕЊА...

ВИШЕ НЕ БИХ НИ СЕКУНД ИЗДРЖАО ПОД ВО-ДОМ!

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U. S. Pat. Off.

KEATS PETREE 4-24

ШТО СИ СТА-ЛА?

МАЛО ДА ОДТО-РИМ...

УУХ!

ОНЕСВЕСТИ-ЛА СЕ? А НЕ ЗНАМО ГДЕ ЈЕ СКРИВЕНА БОМ-БА?

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U. S. Pat. Off.

KEATS PETREE 4-25

ХОЋЕ ЛИ БРЗО ДА СЕ ОСВЕС-ТИ?

ОТКУД ЗНАМ? НЕ СМЕМО ДА ГУ-БИМО ВРЕМЕ!

ЗБОГОМ, ЏЕНСЕНЕ? ЖАО МИ ЈЕ ШТО ТЕ НИСАМ УПОЗНАО?

УСКАЧИ, РОБЕРТЕ, И ПАЛИ МОТОР!

ШЕВА

ХЕЈ, НИК! ДЕВОЈКА ДО-ЛАЗИ К СЕ-БИ?

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U. S. Pat. Off.

ДОБРО ЈЕ ДА НИСМО НА ОСТРВУ ЧЕКАЛИ ДА СЕ ОСВЕСТИ?

11

KEATS PETREE 4-27

КРАЈ ЕПИЗОДЕ

КАПЕТАН НИК: Прерушени ФОТОГРАФ

ЈА САМ НИК ХОЛИДЕЈ? ЧУЈЕТ ДА СТЕ МЕ ТРАЖИЛИ?

ДА? ЖЕЛИМ ДА ИЗНАЈМИМ ВАШУ ЈАХТУ?

KEATS PETREE 6-25

ШТА ВАМ ЈЕ? ШТО ТАКО ПИЈЪИТЕ У МЕНЕ?

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U. S. Pat. Off.

НЕ... НЕ ПИЈЪИМ ...АЛИ ...

ЗНАМ... ИЗГЛЕДАМ СМЕШНО У ОВОЈ ОДЕЋИ? МОРАО САМ ДА СЕ ПРЕРУШИМ?

БЕЖИМ ОД ЈЕДНЕ ЛЕПЕ ЖЕНЕ? О, КАКВА ДЕВОЈКА? ОСТАНИТЕ ТАКО?

ШТА?

МОРАТЕ ДА СХВАТИТЕ НИКА? НИЈЕ МУ ЈАСНО КАКО НЕКО МОЖЕ ДА БЕЖИ ОД ЛЕПЕ ЖЕНЕ?

ВИ, ЗНАЧИ, ЖЕЛИТЕ ДА ИЗНАЈМИТЕ **ШЕВУ?**

KEATS PETREE 6-27

All rights reserved Reg. U. S. Pat. Off

ТАКО ЈЕ? КАКВО ЗАНИМЉИВО ЛИЦЕ ИМАТЕ? АЛИ, ДА ВАМ СЕ ПРЕДСТАВИМ, ЈА САМ СВЕМПСКОТ ДАУЛИНГ?

СВЕМП-СКОТ... ...ООО?

ДРАГО МИ ЈЕ ДА САМ ВАС УПОЗНАО? ВИ СТЕ ГЛУМАН?

ХА, ХА, ХА! ЗАР ВАМ ЛИЧИМ НА ТАКО НЕКОГ?

ИЗНЕНАЂЕНА САМ, НИКТ СВЕМПСКОТ ЈЕ ПОЗНАТИ ФОТОГРАФ? СВЕ ЖЕНЕ СВЕТА ЖЕЛЕ ДА ИХ БАШ ОН ФОТОГРАФИШЕ?

St. Field Enterprises, Inc. All rights reserved Reg. U. S. Pat. Off.

ИЗВИНИТЕ? ЈЕДНА МИ ЈЕ БАШ ЗА ПЕТА ?

ПОМОЗИТЕ МИ! НЕКУ ДА МЕ УХВАТИ!

ШТА?

KEATS PETREE 6-29

ТАДА...

ГДЕ ЈЕ? ПА, САД САМ ГА ВИДЕЛА! А, ТАМО ЈЕ!

НЕ МОЖЕШ МЕ ПРЕВАРИТИ ЧАК И КАД СЕ МАСКИРАШ У СТАРНА!

ГРЕШИТЕ! НИСАМ СЕ МАСКИРАО! ОВО САМ ЈА...

ЗАКТЕЛА БИХ СЕ ДА САМ ОВДЕ ВИДЕЛА СВЕТПСКОТА!

ЈА ВАМ СЕ НЕ СВИЂАМ?

©1956, Field Enterprises, Inc.
All rights reserved
Reg. U. S. Pat. Off.

ЈЕ ЛИ ОТИШЛА?

ХЕЈ! ОН ЈЕ ЗАИСТА БЕЖАО ОД ЛЕПОТИНЕ!

ТО СЕ ТЕБИ НЕ БИ ДОГОДИЛО!

САКРИЈТЕ СЕ У КАБИНУ! ТУ ЋЕТЕ БИТИ БЕЗБЕДНИ!

НЕ РАЗУМЕМ, БЕТИ!

ЗНАШ, ЖЕНАТА ЈЕ СТАЛО ДА СЕ ПОЈАВЉУЈУ У ЧАСОПИСИМА...

...ЈЕР ЋЕ ИХ ТАКО ЗАПАЗИТИ НЕКИ РЕЖИСЕР ИЛИ МИЛИОНЕР!

ГВЕНДОЛИН ГА ЈЕ ВИДЕЛА У МАЛОЈ ЛУЦИ!

ИДЕМО ТАМО?

СВЕТПСКОТ ЈЕ ОВДЕ? КАКО ЗНАТЕ ДА ЈЕ ОН?

САМО ОН УМЕ ОНАКО СМЕШНО ДА СЕ ПРЕОБУЧЕ?

МАЛА ЛУКА? САМО ИДИТЕ ЗА ЊИМА!

ОХ, ДОЛАЗЕ! УНИШТИЋЕ ВАМ ЈАХТУ, КАПЕТАНЕ!

©1956, Field Enterprises, Inc.
All rights reserved
Reg. U. S. Pat. Off.

KEATS PETREE 7-3

ВЕСТ ДА ЈЕ ЧУВЕНИ ФОТОГРАФ У МАЛОЈ ЛУЦИ, БРЗО СЕ ШИРИЛА...

ДИЖИТЕ СИДРО!

КОЛИКО ЛЕПОТИЦА НА ЈЕДНОМ МЕСТУ!

KEATS PETREE 7-4

ПРЕТИЛА ЈЕ ОПАСНОСТ ДА ДЕВОЈКЕ ПОТОПЕ НИКОВУ ЈАХТУ...

БРЖЕ, БЕТИ?

ШЕВА ЈЕ УТАКЛА У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ...

СИГУРНО БИ НАС ПОТОПИЛЕ ДА НИСМО ИСПЛОВИЛИ?

УВЕК СЕ ДРУГАЧИЈЕ МАСКИРАМ! НЕ ЗНАМ КАКО МЕ ПРЕПОЗНАЈУ?

БАШ ВАМ НЕ ЗАВИДИМ? НИКАД НЕМАТЕ МИРА!

KEATS PETREE 7-6

КЛАДИМ СЕ ДА СТЕ ЗАБОРАВИЛИ КАКО ЗАИСТА ИЗГЛЕДАТЕ?

ГДЕ ЖЕЛИТЕ ДА ВАС ИСКРЦАМ?

ШЕВА

ООХ! МАГАЗИН **МОЖДА** ЖЕЛИ ДА НАПРАВИМ НЕКОЛИКО ФОТОГРАФИЈА И ПОТРЕБАН МИ ЈЕ ФОТО-МОДЕЛ?

© 1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved. Reg. U. S. Pat. Off.

ДА ЛИ ВАМ ЈА ОДГОВАРАМ?

KEATS PETREE 7-7

ОТКУД ВИ?

ПЛИВАЛА САМ ЗА ВАМА ЈЕР ЗНАМ ДА ЈЕ ДАУЛИНГУ ПОТРЕБАН ФОТО-МОДЕЛ!

KEATS PETREE 7-9

НЕ ТРАЖИМ ДА МИ СЕ ПЛАТИ ЗА ПОЗИРАЊЕ, ЈЕР САМ ПУНА ПАРА!

©1956, Field Enterprises, Inc.
All rights reserved
Reg. U.S. Pat. Off.

ЖАО МИ ЈЕ...

СТАНИТЕ, НИК! МОЖДА БИХ МОГАО ДА СЛИКАМ ОВУ МЛАДУ ЖЕНУ!

ПРИВЛАЧНА ЈЕ И БАШ ОНО ШТО ТРАЖИМ! КАКО СЕ ЗОВЕТЕ?

РОЗАБЕЛ СВОНСИ? ОХ, КАКО ЋЕ МОЈЕ ПРИЈАТЕЉИЦЕ БИТИ ЉУБОРНЕ!

KEATS PETREE 7-10

РОЗАБЕЛ? БОГАТА УДОВИЦА?

АЛИ, НИК, КАКО ОНА МОЖЕ ДА БУДЕ ФОТО-МОДЕЛ?

АЛИ, ДАУЛИНГ НИЈЕ ДЕЛИО БЕТИНО МИШЉЕЊЕ...

ВЕРОВАТНО ЗНАТЕ ДА ЋЕ ВАС МОЈЕ ФОТОГРАФИЈЕ ПРОСЛАВИТИ!

НАПРАВИЋУ ПРВО НЕКОЛИКО ПРОБНИХ СНИМАКА! ТАКО! ОДЛИЧНО!

НИК, НЕ МОГУ ДА ВЕРУЈЕМ! ЧАК НИ ДАУЛИНГ НЕ МОЖЕ ДА ЈЕ УЛЕПША НА СВОЈИМ ФОТОГРАФИЈАМА!

КЛАДИМ СЕ ДА ЋЕ ЈЕ СЕ ОТРЕСТИ ЧИМ ПРИСТАНЕМО!

KEATS PETREE 7-11

АЛИ, НА ПАЛУБИ...

ПРИСТАЈЕМ ДА ВЕЧЕРАМО ЗАЈЕДНО! ТАКО ЋЕМО ИМАТИ ВРЕМЕНА ДА СЕ ДОГОВОРИМО О СВЕМУ!

НИК, МОЖЕМО ЛИ РОЗАБЕЛ И ЈА ДА ИЗНАЈМИМО ВАШУ ЈАХТУ ЗА СУТРА?

БЕТИ, МИСЛИШ ЛИ ДА ЈЕ ОВО ЗАИСТА ЧУВЕНИ ФОТОГРАФ?

KEATS PETREE 7-12

А КО БИ СЕ ДРУГИ ТАКО УЖАСНО МАСКИРАО СЕМ ЊЕГА!

НЕКОЛИКО СНИМАКА НАПРАВИ-ЋЕТО ОВДЕ? ДИЈАМАНТИ СУ ДИВНИ, РОЗАБЕЉ, АЛИ ТИ ИМАШ ТАКО НЕЖНЕ РУКЕ...

KEATS PETREE 7-13

... ДА ИМ НИКАКАВ УКРАС НИЈЕ ПОТРЕБАН? ТВОЈ НАКИТ ЋЕ БИТИ СИГУРАН У ТОМ ЏЕПУ?

ИЗНЕНАДА...

ХЕЈ? ПАЗИТЕ КУДА ИДЕТЕ?

УУПС?

СЛОМИЋЕТЕ АПАРАТ?

ЖАО МИ ЈЕ ...

ПОГЛЕДАЈТЕ ШТА СТЕ УЧИНИЛИ?

KEATS PETREE 7-14

ИЗВИНИТЕ, ЗАГЛЕДАО САМ СЕ У ДЕВОЈКУ? ОВАКО НЕШТО ЛЕПО ОДАВНО НИСАМ ВИДЕО? ЕВО, КУПИТЕ НОВ АПАРАТ?

ВИ МЕ ВРЕБАТЕ? ВИ **МЕНИ** ДА ПЛАТИТЕ?

ПОРЕД ТОГА, ОВО НИЈЕ ДОВОЉНО?

KEATS PETREE 7-16

МАЛО ВАМ ЈЕ ПЕДЕСЕТ ДОЛАРА? ПА, ОВА КУТИЈА СЕ ПРОДАЈЕ ЗА МАЊЕ ОД ЧЕТРДЕСЕТ?

ЗНАТЕ ЛИ ВИ С КИМ РАЗГОВАРАТЕ? ОВО ЈЕ ЧУВЕНИ СВЕТПСКОТ ДАУЛИНГ?

СВЕТПСКОТ... **ШТА?**

СВЕТПСКОТ ДАУЛИНГ, ЗНАЧИ? МОГУ ЛИ ДА ОСТАНЕМ И ГЛЕДАМ КАКО ВИ ТО СНИМАТЕ?

ДА, АЛИ САМО АКО ЋЕТЕ БИТИ ПАЖЉИВИ?

КАСНИЈЕ...

КАД САМ ВЕЋ ОВДЕ, МОГУ ЛИ ДА ВАС СЛИКАМ? МАЛО ДА ВЕЖБАМ?

И ВИ СТЕ ФОТОГРАФ?

САМО АМАТЕР?

РЕКАО БИХ ДА САМ ВАС ВЕЋ НЕГДЕ ВИДЕО?

KEATS PETREE 7-17

ДА ЛИ САМ И ЈА ВАМА ПОЗНАТ?

НЕ! ПРВИ ПУТ САМ ОВДЕ! ЗОВЕМ СЕ... ЏЕК... ЏЕК СКЕНЛОН!

НИК, СКЕНЛОН ЈЕ ФОТОГРАФ АМАТЕР! СЛИКАКЕ МЕ!

©1956, Field Enterprises, Inc.
All rights reserved
Reg. U. S. Pat. Off.

KEATS PETREE 7-18

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ГЛЕДАЈ У МЕНЕ, ДРАГА! ТАКО!

ЗАР НЕ БИ ТРЕБАЛО ДА УКЛОНИТЕ ПЛОЧИЦУ ПРЕ НЕГО ШТО ШКЉОЦНЕТЕ?

ЧУДНО ДА ЈЕ УЗЕО РОЗАБЕЛ ЗА МОДЕЛ? КО ЈЕ ТА ЖЕНА?

БОГАТА УДОВИЦА? МОЖДА УМЕТНИК, КАКАВ ЈЕ ДАУЛИНГ, ВИДИ ОНО ШТО МИ ОСТАЛИ НЕ ПРИМЕЋУЈЕТО!

МОЖДА! ЈА САМ АМАТЕР, АЛИ ВОЛИМ ДА СЛИКАМ САМО ОВАКВЕ ЛУТКИЊЕ! ПОМЕРИТЕ ГЛАВУ МАЛО УДЕСНО!

ДИВНО! БИЋЕ ОВО ФОТОГРАФИЈА ГОДИНЕ!

НЕМАТЕ МАШТЕ, КОЛЕГА!

НЕ МОЖЕТО СВИ ДА БУДЕТО КАО СВЕМПСКОТ!

KEATS PETREE 7-20

ДАУЛИНГ ЈЕ ДИВАН! ЗНАТЕ ЛИ ДА ЋЕ МИ ПОМОЋИ ДА ПАМЕТНО УЛОЖИМ СВОЈ НОВАЦ!

ЗАР СТЕ СЕ ТАКО БРЗО СПРИЈАТЕЉИЛИ?

ОН ЈЕ ДИВАН ЧОВЕК!

ШЕВА

KEATS PETREE 7-21

СМАТРА ДА ТРЕБА ДА ПРОДАМ КУЋУ И КУПИМ НОВУ НА СЕВЕРУ! ЦЕНЕ ТАМО БРЖЕ СКАЧУ, ПА ЋЕ МИ СЕ ТО ИСПЛАТИТИ!

НАРАВНО, СВЕ ПОСЛОВЕ ПРЕПУШТАМ ЊЕМУ!

РОЗАБЕЛ, ТРЕБА ДА СЕ ОДМОРИШ ЗА СЛЕДЕЋЕ СНИМАЊЕ!

ТАКО САМ СРЕЋНА, БЕТИ? ЗАМИСЛИ, ВЕЋ НЕДЕЉУ ДАНА СЛИКА САМО МЕНЕ! РЕКАО МИ ЈЕ ДА МЕ ВОЛИ!

ХОЋЕ ЛИ СЕ ФОТОГРАФИЈЕ ПОЈАВИТИ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ ЧАСОПИСА „МОДА"?

НЕ ЗНАМ! ДАУЛИНГ ЈЕ БИО ЗАУЗЕТ ПРОДАЈОМ МОЈЕ КУЋЕ, ПА НИЈЕ СТИГАО ДА ПОШАЉЕ СЛИКЕ!

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved. Reg. U. S. Pat. Off.

У ТОМ ТРЕНУТКУ У РЕДАКЦИЈИ „МОДЕ"...

ОВО СУ НАЈБОЉЕ ДАУЛИНГОВЕ ФОТОГРАФИЈЕ! ИМАМО ЈОШ ВРЕМЕНА ДА ИХ УБАЦИМО У ОВАЈ БРОЈ!

KEATS PETREE 7-23

ЗАР ЈЕ ПОТРЕБНО ТОЛИКО ВРЕМЕНА ЗА НЕКОЛИКО ФОТОГРАФИЈА?

ЈОШ ПИТАТЕ? ЗАВРШИЋУ У СУБОТУ!

ПРОШЛО ЈЕ ДЕСЕТ ДАНА, А СВЕТЛОСКОТ ЈЕ ЈОШ СНИМАО...

ШЕВА

КАКВА СЛУЧАЈНОСТ! ТОГА ДАНА ДОБИЋУ НОВАЦ ЗА СВОЈУ КУЋУ, А ДАУЛИНГ ЋЕ ГА УЛОЖИТИ У КУПОВИНУ ДРУГЕ!

KEATS PETREE 7-24

РОЗАБЕЛ, НЕ ЖЕЛИМ ДА ОТКРИВАШ НАШЕ ЛИЧНЕ СТВАРИ!

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved. Reg. U. S. Pat. Off.

АЛИ, ДРАГИ, ЈА САМ ТОЛИКО СРЕЋНА ШТО ТИ ТО РАДИШ ЗА МЕНЕ ДА ЖЕЛИМ ДА СВИ ЗНАЈУ!

РОЗАБЕЛ, ПРЕКИНИ! ОВАЈ, ПРИПРЕМИ СЕ ЗА ПОЗИРАЊЕ!

KEATS PETREE 7-25

НЕ СЛИКАШ ВИШЕ БЕТИ, СКЕНЛОНЕ!

НЕСТАО МИ ЈЕ ФИЛМ! АЛИ, ОСТАЋУ ОВДЕ ДА БИХ НАУЧИО НЕШТО ОД СТАРОГ МАЈСТОРА!

МИСЛИШ ДА ИМАШ ШТА ДА НАУЧИШ?

НИК, ТИ И НЕ СЛУТИШ ШТА САМ ВЕЋ СВЕ САЗНАО!

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved. Reg. U. S. Pat. Off.

ИМАМ УТИСАК ДА НЕ ГОВОРИШ О ФОТОГРАФИЈИ? ДА НИСИ ДЕТЕКТИВ?

KEATS PETREE 7-26

НИСАМ? АЛИ, ЖЕЛИМ ДА ТИ ПОКАЖЕМ НЕШТО!

©1956, Field Enterprises, Inc. All rights reserved. Reg. U. S. Pat. Off.

МОДА? НАЈНОВИЈИ БРОЈ?

ЧАСОПИСИ

ШТАА?!

ДАУЛИНГ СВЕТПСКОТ ЈЕ ПОСТАО ПОЗНАТ ОБЈАВЉУЈУЋИ РАДОВЕ БАШ У ОВОМ ЧАСОПИСУ? ПА ВИ СТЕ...

ДА?

ОПИСИ

У ПОЧЕТКУ МИ ЈЕ БИЛО СВЕ ОНО ЗАБАВНО, АЛИ САДА... ХЕЈ, КУДА ГЕШ, НИК?

У МАЛУ ЛУКУ? АКО ОНИ ТАМО ВИДЕ ЧАСОПИС ПРЕ НЕГО ШТО СТИГНЕМО, БИЋЕ ГУЖВЕ!

ЕВО, ДОБИЈЕЛА САМ НОВАЦ ЗА КУБУ? ЗНАМ ДА ГЕШ ГА ПАМЕТНО УЛОЖИТИ, ДРАГИ!

НЕ БРИНИ, МИЛА!

РОЗАБЕЛ, БОЉЕ ПОГЛЕДАЈТЕ ОВО!

KEATS PETREE 7-28

НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ ЈЕ ДАУЛИНГОВА ФОТОГРАФИЈА... АЛИ... ОВО НИСАМ ЈА!

И ОВО НИСИ **ТИ** СЛИКАО?

ПА, ТИ УОПШТЕ НИСИ СВЕТПСКОТ ДАУЛИНГ!

У ПРАВУ СИ? АЛИ, НОВАЦ ЈЕ У МОЈИМ РУКАМА И НЕМАМ НАМЕРУ ДА ГА ВРАТИМ!

KEATS PETREE 7-30

КО ВАМ ЈЕ КРИВ ШТО СТЕ ЛАКОВЕРНИ, ПА СВАКО МОЖЕ ДА ВАС ПРЕВАРИ!

РОЗАБЕЛ, КАКО СИ МОГЛА И ДА ПОМИСЛИШ ДА ГЕШ СЕ НАЂИ У ЈЕДНОМ МОДНОМ ЧАСОПИСУ?

ПРЕВАРЕНА И ПОКРАЂЕНА РОЗАБЕЛ НИЈЕ МОГЛА ДА ПОДНОСИ УВРЕДЕ...

НИК ЈЕ ИСКОРИСТИО ТРЕНУТАК И ...

KEATS PETREE 8-1

ШТО БИ ТЕК ОВО БИЛА ФОТОГРАФИЈА, А ЈА НЕМАМ АПАРАТ!

САДА, КАДА ЈЕ ДАУЛИНГ ПРИТВОРЕН, МОГУ ЛИ ДА ЗНАМ КАКО СТЕ ОТКРИЛИ ДА ЈЕ ХТЕО ДА ПОКРАДЕ РОЗАБЕЛ?

ПОГЛЕДАЈ?

МОДА 1956

НАЈНОВИЈЕ ФОТОГРАФИЈЕ СВЕМПСКОТА ДАУЛИНГА

KEATS PETREE 8-2

ПА... ОВО САМ ЈА? А ТИ СИ СВЕТСКОТ ДАУЛИНГ?

ДА, БЕТИ?

ПРИЧУ О ТОМ МАСКИРАЊУ ИЗМИСЛИЛЕ СУ КОЛЕГЕ ИЗ „МОДЕ"?

ЈЕ ЛИ ИЗМИШЉЕНО И ОНО ДА ТВОЈИ МОДЕЛИ ПОСТАЈУ ГЛУМИЦЕ ИЛИ СЕ УДАЈУ ЗА МИЛИОНЕРЕ?

НИЈЕ? ТО ЈЕ ИСТИНА?

УУУ?

ММММ?

KEATS PETREE 8-4

ПОГЛЕДАЈ ЈЕ? ЛЕБДИ У ОБЛАЦИМА?

ДИВНА ДЕВОЈКА? ВОЉЕО БИХ ЈОШ ДА ЈЕ СЛИКАТ?

АЛИ, ПОТРЕБАН СИ МИ И ТИ И ТВОЈА ШЕВА?

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **агент у бекству**

ГОПАЛ

By Bud Sagendorf

ЈЕ Л' ТИ МИЛО ШТО ТИ ЈЕ КРАЉ БОЗО У ГОСТИМА?

К'О ДА ИМАМ БОГИЊЕ!

ПА ТО ЈЕ ЧАСТ КАД ТИ ЈЕ КРАЉУ КУЋИ!

АЛ' НЕ КАД СТАЛНО ЈЕДЕ!

НАЧИСТО ЋЕ МЕ УПРОПАСТИТИ!

!

ПА ОН ЈЕ ТВОЈ ГОСТ!

ХМ! НЕЗВАНИ ГОСТ!

ПССТ! ДОЛАЗИ!

ДРАГИ, ПРИЈАТЕЉУ! ЖЕЛИМ ДАТИ ПЛАТИМ ЗА СВОЈ БОРАВАК ОВДЕ!

! ! !

ДЕСЕТ ХИЉАДА СПАНАЋЕВСКИХ ПАРА!

ОХ, ТОЛИКЕ ПАРЕ! КАКО ЈЕ ОН ПАЖЉИВ!

© 1979 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ФУЈ!!! САМО СЕ ПРАВИ ВАЖАН ПРЕД ТОБОМ!

У НАШЕМ НОВЦУ ТО ЈЕ ТАЧНО ДВА ИПО ДИНАРА!

ДВА ИПО ДИНАРА !?!

!

?

ДАНАС БИХ ЗА РУЧАК КАВИЈАР И ГРАТИНИРАНЕ ПАЛАЧИНКЕ!

9-16

Bud Sagendorf '21

ШЕСТ ГОДИНА БРЗОПЛЕТ

Проширила се вест да је река пре-пуна лешева, а очајнички крици преживелих допирали су до обале. Тек у зору сазнала се права истина.

Двадесетак минута после деветнаест часова, у недељу 28. децембра 1879. године, преко чувеног моста на реци Теј, у Шкотској, кренуо је путнички воз који је сваке вечери туда пролазио. Црвене светиљке на последњем вагону зачас су нестале у густом мраку и налетима кише која је данима падала.

Композиција се никако није појављивала на другој обали, па је забринути отправник возова, заједно са једним железничарем, кренуо да види шта се догодило. Негде на средини моста одједном су стали, испред њих зјапила је празнина! Један од најлепших и најдужих мостова на свету срушио се заједно са композицијом.

ДАН ДОНОСИ ИСТИНУ

Већ у цик зоре, дуж обале, са обе стране моста, гомила људи нестрпљиво је ишчекивала најновије вести. Нико од њих није био сигуран шта се у ствари догодило. Проносили су се гласови да је у возу експлодирала бомба, други су тврдили да је у један вагон ударио гром, трећи да је мост срушио земљотрес. Ускоро се проширила вест да је река пуна лешева, а очајнички крици преживелих допирали су и до обале.

Дан је донео истину: на средини моста недостајало је тринаест узастопних лукова. Од воза и путника ни трага. Киша је престала, а глатку површину реке Теј нарушавали су једино гвоздени остаци моста који су вирили из воде.

У међувремену, вест о несрећи обишла је свет, јер радило се о до тада највећој железничкој катастрофи и сви су желели да сазнају како је до ње дошло.

НИСИ ПРИ ЧИСТОЈ СВЕСТИ!

Трагедија на мосту Теј тесно је повезана са причом о тридесетогодишњој опсесији његовог конструктора сер Томаса Бауха да помоћу бетона и челика споји две суседне обале. Био је син поморског капетана, па су сви очекивали да се и он отисне на море. Међутим, феномен железнице имао је у то време снагу и драж као данас путовање у свемир. Пруге су ницале по Енглеској, па се млади Томас Баух, као двадесет четворогодишњи инжењер, запослио у једној фабрици за конструисање локомотиве. Ускоро је предложио својим газдама да реализује његов пројект — мост преко реке Теј, од залива Вормит до града Дандија — и да се на тај начин омогући возовима компаније „Норт Бритиш" да пролазе и кроз источну Шкотску.

Добио је одговор да није при чистој свести. Али, током наредних двадесет година компанија „Норт Бритиш", притешњена конкуренцијом, стигла је до ивице банкротства и власници акција видели су једини спас у Бауховом мосту.

Званичну дозволу за почетак градње конструктор је добио 1870, а следеће године започели су радови на мосту.

Првобитни план предвиђао је 85 лукова на зиданим стубовима са темељима у каменитом кориту реке. Познати истраживач минерала Вили предвиђао је у то време да ће градитељи наићи на чврсту стеновиту подлогу већ на шест метара испод дна реке. На жалост, већ при градњи стуба, радници нису успели да пронађу чврсту подлогу ни на седамнаестом метру дубине. Тада је Баух направио нови план моста: у песковито речно корито забијени су шипови на које су се ослањали гвоздени лукови.

НЕОДЛУЧНА КРАЉИЦА

Полако, стуб по стуб, ницао је фантастични мост преко реке Теј. Двадесет радника погинуло је на послу, неке је ветар одувао са гвоздене конструкције, друге је затрпао песак, шесторица су били жртве вртоглавице... Наднице су стално повећаване да би се радници задржали. Време је пролазило, трошкови око изградње моста све више расли. Јер, пре почетка радова, Баух је тврдио да ће мост коштати 180 хиљада фунти и бити завршен за три године. Када је после шест година завршен, инвеститор је исплатио 300 хиљада фунти.

Али, река Теј најзад је била премошћена. Извањредној конструкцији песници су испевали оде, а и краљевски воз протутњао је преко њега. На то се, додуше, чекало годину дана, јер краљица се никако није усуђивала да дође на мост. Тек када је специјалан воз прешао преко њега празан, Њено величанство се одлучило.

Одушевљена британска владарка позвала је конструктора Бауха у своје дворе у Виндзору и доделила му племићку титулу.

Ипак, нешто као да није било у реду са мостом. Машиновођама је било забрањено да преко моста возе брже од 40 километара на час, железничари су причали о чудним шумовима који допиру са дна реке и које су разазнавали упркос тутњави локомотива... Неки су и даље преко реке радије прелазили скелом... Мајстори који су фарбали мост често су проналазили завртње који су испали из конструкције и пукотине на носачима, али ниједан се није сетио да то саопшти управи железнице. Плашљивце који се нису усуђивали да пређу преко моста највише је застрашивао његов изглед: није био прав, већ је вијугао преко реке!

Мост је, у ствари, био производ напуштених идеја и брзих импровизација. Зато и није издржао вибрације које настају при преласку воза преко њега. Било је само питање тренутка када ће доћи до катастрофе.

ЗАКРПЕ ОД ЈАЈА

Увече 28. децембра 1879. године преко моста је за Дени кренула локомотива која је вукла пет вагона са седамдесет путника. Конструкција на средини реке није издржала и заједно са вагонима сручила се у бездан. Нико се није спасао.

Железница је понудила пет фунти за сваки пронађени леш, али рибари са Теја знали су ћуди реке и упозоравали су да мора да прође најмање седам дана пре него што тела испливају.

Пронађено је 46 лешева.

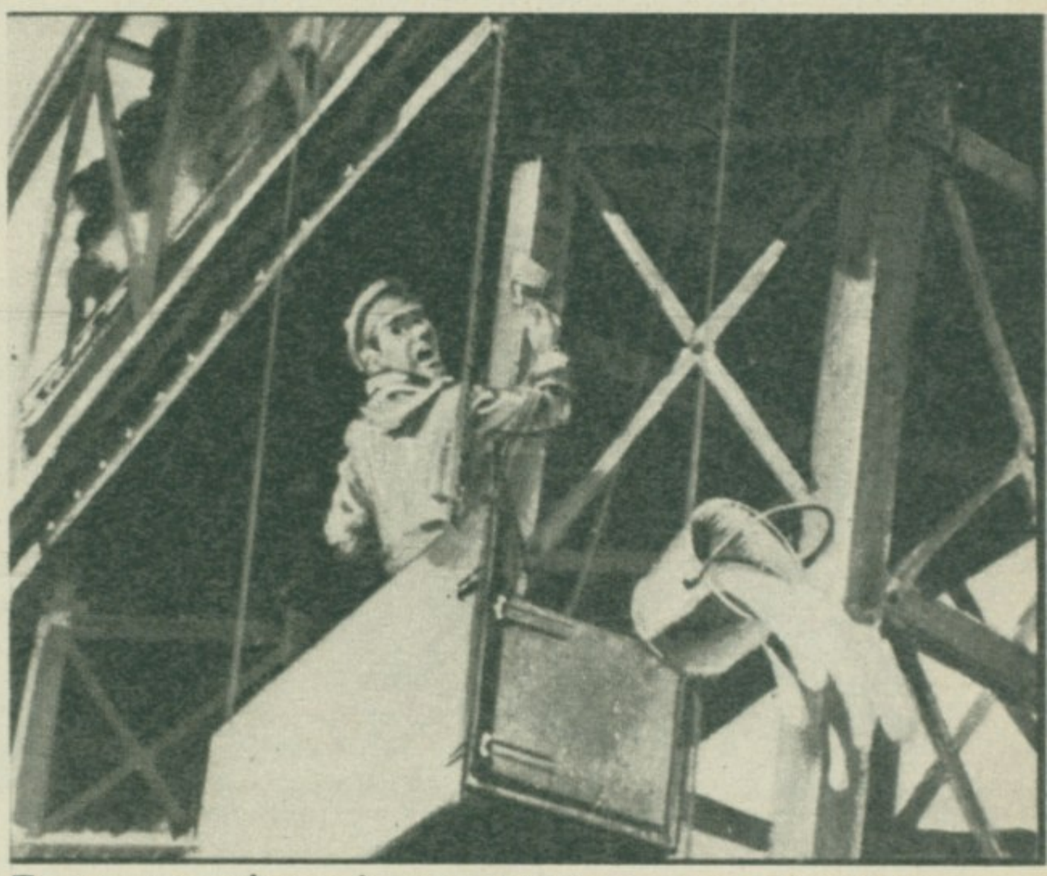

После несреће која се догодила пре сто година главни сведоци на суђењу били су фарбари и чувари моста.

Остале је вода прогутала, заувек.

Баух је изведен пред специјални суд. Главни сведоци против њега били су фарбари и чувари моста који су испричали о такозваним „бимонтовим јајима" — некој врсти пасте од воска и гвоздене прашине: та чудна смеша коришћена је за попуњавање рупа у конструкцији моста које су се свакодневно појављивале. Закрпе се нису виделе све док боја не би отпала.

— Колико је било тако

ОСТИ

МОСТ НА РЕЦИ ТЕЈ

зачепљених рупа? — интересовали су се иследници.

— На стотине! — одговарали су фарбари.

НИСАМ РАЧУНАО НА ВЕТАР

Судије су, затим, саслушале и изјаве машиновођа компаније „Норт Британ“. Сви су редом рекли да је била пракса да преко моста возе спорије, мада на почетку моста није постојало никакво упозорење о ограничењу брзине.

— Морали смо тако да поступимо — изјавили су — **јер смо имали утисак да се мост ужасно тресе када би преко њега прелазила композиција.**

Затим се испоставило да надзорник моста који је, иначе, био помоћник конструктора Бауха, није имао никаквих квалификација за тај посао. Некада је био зидар!

— Ко би од таквог човека очекивао да се стручно стара о квалитету моста! — узвикнуо је тужилац.

Последњи је саслушан Баух. Одмах је изјавио да ништа није знао о рупама и напрслинама на мосту. По њему, несрећа се догодила зато што су из шина искочила два последња вагона и тако оштетила гвоздену конструкцију лукова. Тврдио је да није био дуго на мосту за време његовог грађења! Слушао је многе замерке на рачун свог пројекта, потврдио је.

Рекао је да уопште није узимао у обзир правац дувања или јачину ветра приликом израде прорачуна за мост.

А затим је престао да одговара на бројна питања. Правдао се расејаношћу и слабим памћењем. Вероватно и није лагао. Јер, пред судијама је стајао остарео човек, потиштен, опседнут размишљањем како да се извуче из дугова.

Ипак, пресуда је била једногласна: кривац за несрећу на мосту преко реке Теј је његов конструктор Томас Баух који се осуђује на 20 година робије. Али казну није издржао: четири месеца после суђења Баух је умро.

*

* *

Остаци Бауховог моста и данас постоје. Његове рушевине виде се источно од новог моста на реци Теј, преко којег свакодневно и безбедно тутње возови.

Б. Ј.

СНИМИТЕ ФИЛМ

③ КАКО СЕ ТО РАДИ

ЗУМ-ОБЈЕКТИВИ

ИЗРАЧУНАЈТЕ ЈАЧИНУ ЗУМА

МОТОРИЗОВАНИ ЗУМ-ОБЈЕКТИВИ

ТРАЖИЛО

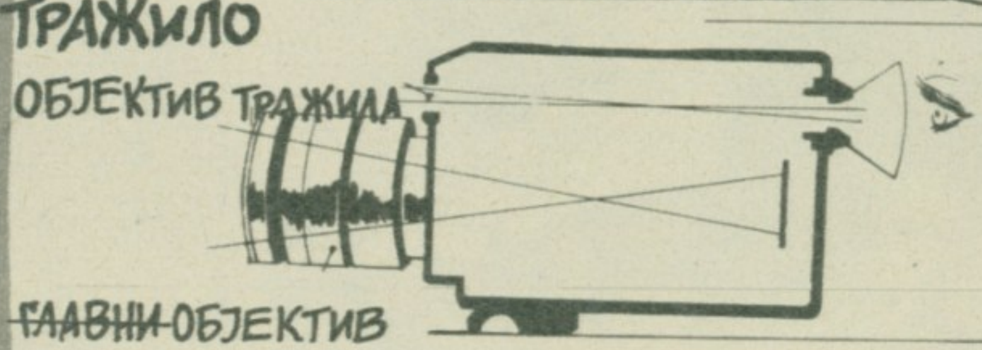

ТРАЖИЛО ПРИБЛИЖНО ПОКАЗУЈЕ ОНО ШТО ЋЕ БИТИ СНИМЉЕНО, АЛИ ЈЕ ОДВОЈЕНО ОД ГЛАВНОГ ОБЈЕКТИВА. НЕПРЕЦИЗНО ЈЕ НА МАЛОЈ УДАЉЕНОСТИ ПРЕДМЕТА.

ВРХ СЛИКЕ ЈЕ ОДСЕЧЕН ПРИ СНИМАЊУ ИЗБЛИЗА.

РЕФЛЕКСНО ТРАЖИЛО ШАЉЕ ДЕО СВЕТЛОСТИ ИЗ ГЛАВНОГ ОБЈЕКТИВА ДО ОКУЛАРА, ПА СЕ У ЊЕМУ ОБИЧНО ВИДИ ОНО ШТО ЋЕ БИТИ НА ФИЛМУ.

СЛИКА ЈЕ УВЕК ПРАВИЛНО ЦЕНТРИРАНА

ЖИВЕТИ ПО СВОЈОЈ ЖЕЉИ

ПУСТИЊАКОВИ СНОВИ

ШЕЗДЕСЕТОГОДИШЊИ ХАМДО НУХОВИЋ ЖИВИ У ИЗБИ ОД ЧЕТИРИ КВАДРАТНА МЕТРА, СПАВА НА ГОЛОЈ УСКОЈ ДАСЦИ, ПЕДЕСЕТ ХИЉАДА СТАРИХ ДИНАРА СМАТРА БОГАТСТВОМ И ОД РАНЕ МЛАДОСТИ ПОКУШАВА ДА НАПРАВИ »МАШИНУ« КОЈУ НЕ УМЕ ДА ОБЈАСНИ.

Ишли смо полако са командиром станице милиције у Дугој Пољани. Друкчије се није могло — кола су се једва пробијала тешким, изложаним путем који се одвајао од асфалтне траке. Код првог врбака смо стали и наставили пешице. Прешавши поток преко брвна не ширег од човечјег стопала, загазили смо у стрњику, па онда ливадом окренули према шуми.

Били смо у Белим Водама.

Далеко су Беле Воде, на обронцима Голије, Сјеници надохват. Није тешко тамо стићи, али је тешко наћи пустињака Хамду Нуховића. Њега смо тражили. Ако је веровати причама, онда је он једини пустињак у нашој земљи.

Живи Хамдо и проводи тешке усамљеничке дане. Није му хладно, не плаши се звери, није гладан, а хладно је и тумарају звери и више нема него што има да једе!

УВЕК ЗГРЧЕН

Силазио је из шуме носећи нарамак грања. Пружио нам је руку. Шкрт је на речима и неповерљив према људима. Ипак, успели смо да из њега истиснемо штошта о сновима са којима живи већ четрдесетак година. А ти његови снови чудно су неко настојање да направи машину која ће сама себе покретати и истовремено вршити користан рад.

Нема Хамдо ни дана школе, неписмен је, не зна ни шта значи реч наука, никада му нико није рекао да су људи такву машину, коју до сада нико није изумео, назвали — perpetuum mobile, али упорно, од своје младости, покушава да је начини. Без оловке и папира, онако из главе!

Имао је, веле, мирно детињство живећи са родитељима у пристојној кући у селу. Од живих данас има само болешљивог брата у Новом Пазару и сестру у Турској. Брат га ретко обилази, сестра готово никад. Не зна Хамдо колико има година, по некима рођен је 1918, нема ни личну карту, нити ју је икад имао. Служио је аустроугарску војску. Чим се демобилисао, напустио је очеву кућу, узео нешто мало имања као свој део и отуђио се од људи. На садашњем месту склепао је избу од блата и прућа. Неколико пута „кућа“ се рушила. Обнављао ју је. Оно што је у „кући“ имао пре четрдесет година, има и данас. А нема ништа! Цела имовина је на њему — изношено радничко одело, џемпер и старе ципеле! У избу се налази гола даска пободена на четири кочића на којој Хамдо спава и мали шпорет који га греје. Даска је широка пола и дугачка нешто више од метра, па човек може да лежи на њој једино постранце и згрчен, док је шпоретић у таквом стању да га не би купио ни „отпад“.

Никад се није женио, никад љубав водио, чак ни женско биће погледао.

И тако Хамдо од младости. Нешто имања је продао доста давно. Остао му је комад ливаде и шума. О томе нико бригу не води.

У избу величине четири квадратна метра човек не може честито да се окрене, а камоли да седне. Претрпана је гвожђуријом. Има ту точкова, кугличних лежајева, полуга, каквог све не зарђалог крша! Гвожђурија је и поред оближњег потока.

НИКАД ОНО »ПРАВО«

У првим данима свог пустињачког живота Хамдо је замислио да направи само стругару коју ће покретати вода из потока. У овом крају пре рата стругара је била појам имућности. Радио је голим рукама и једном обичном секиром којом је и секао и закивао. Без успеха. Касније му је на ум пао perpetuum mobile.

Није знао Хамдо како то „нешто“ треба да изгледа, али је ноћима дуго размишљао како би лепо било направити такву „машину“. Лети, кад је обично спавао напољу, често је гледао звезде. Желео је да их додирне рукама, може, човек и то може ...

Неколико пута започињао је рад. На широком простору иза избе дељао је стабла у даске и греде, склапао велике дрвене точкове, повезивао их осовинама, зупчаницима, кугличним лежајевима. Набавио је и нешто алата. Нарастала је грдосија заузимајући простор од неколико десетина квадратних метара. Међутим, увек је био незадовољан. Рушио је позамашан рад и кроз неколико месеци или година почињао из почетка.

Хамдо Нуховић испред куће у којој је провео прено 40 година.

По киши, снегу, блату, време није бирао, пешачио је километрима и обилазио голијска села купујући од сељака гвоздену старудију. Многи су му давали џабе. Неки су и наплаћивали. А Хамдо ту и тамо понешто мајсторише људима и може да заради месечно највише тридесетак хиљада старих динара. Педесет хиљада никад у животу није видео!

— Шта та машина треба да ради, Хамдо?

— Па, треба, разно треба, не знам не могу ја тако! ...

Командир станице милиције објашњава да Хамдо није умно поремећен.

— Дође он о пијачном дану у Дугу Пољану, наврати и у Сјеницу, мало се дружи с људима, али ипак разговара о свему и свачему. Нико га не дира, нити он коме смета. Општина је хтела да га збрине, нудила му је сталну новчану помоћ ... он неће!

Истина је, Хамдо једе кад има и није тешко замислити шта, али неће ни од кога да узме ништа бесплатно, чак ни воду. Његов синовац у близини има лепу нову кућу. Једном је ушао да се огреје кад му је допутовао брат. И то је све.

М. Тодоровић

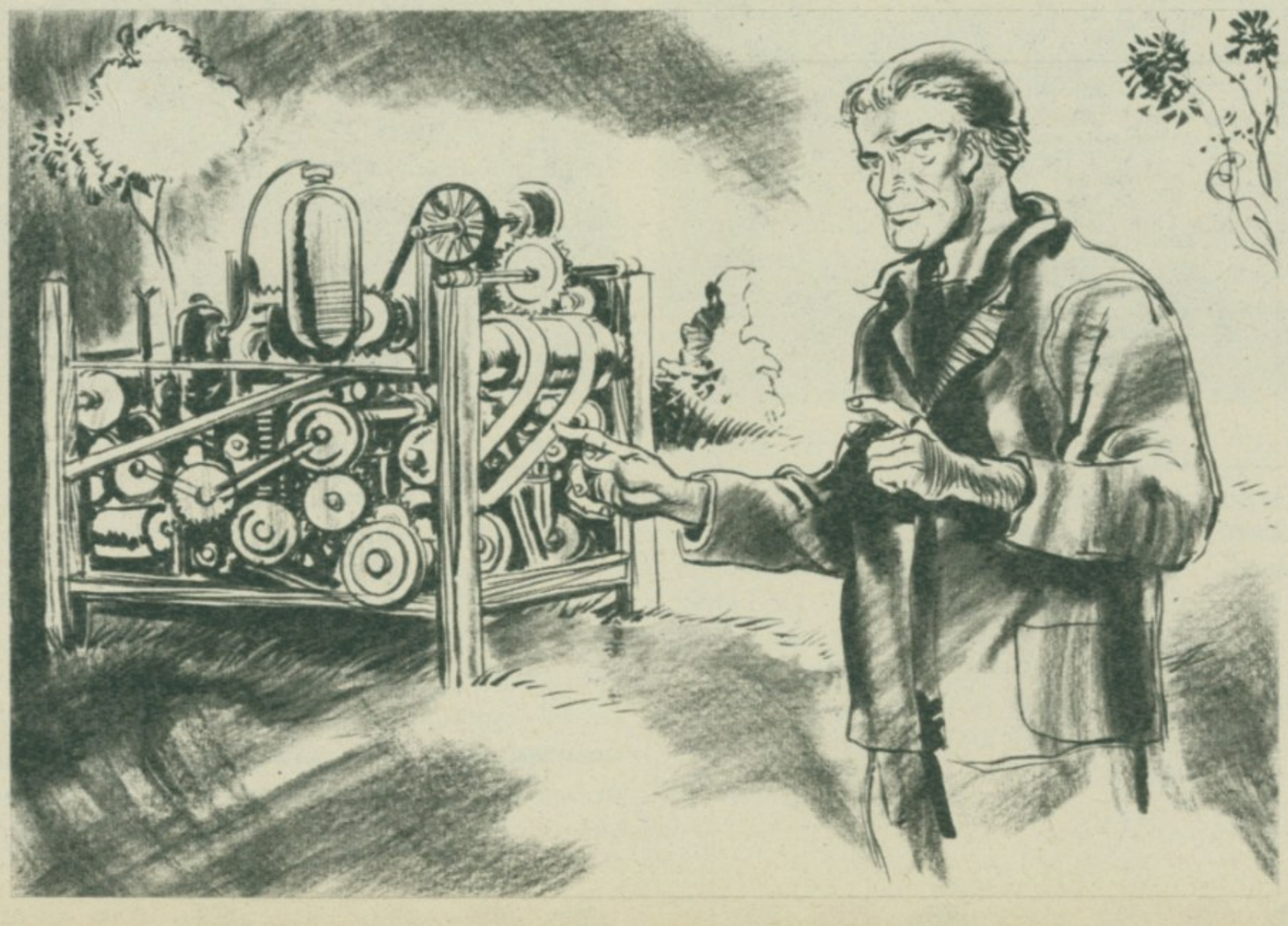

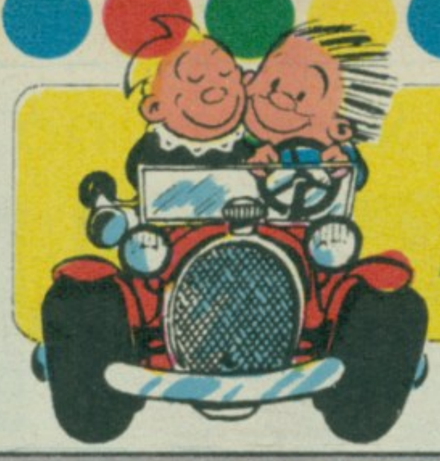

ЗАБАВНИКОВ САЛОН АУТОМОБИЛА

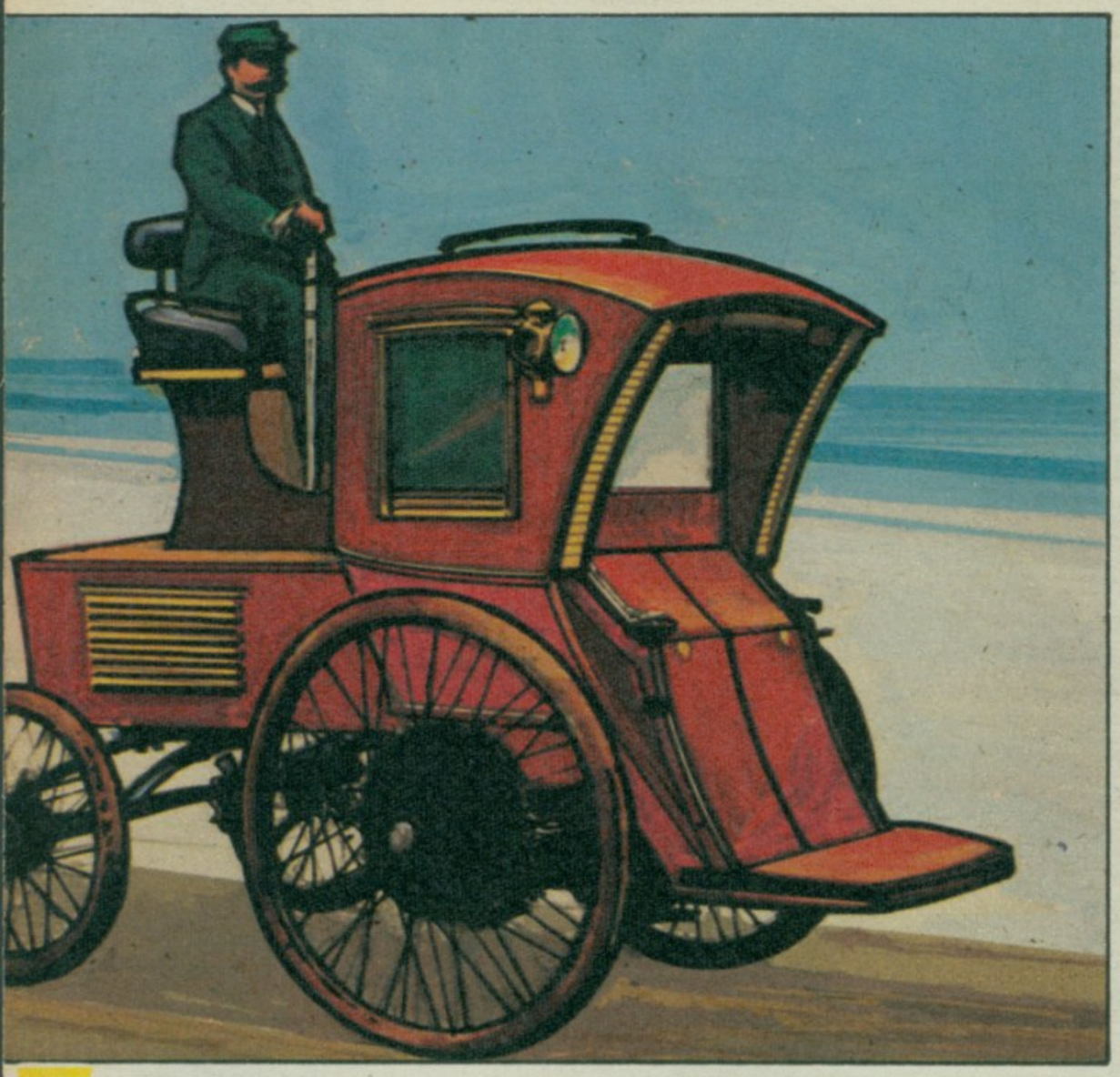

Електрична кола **Морис** и **Салом** (САД, 1895)

Крајем прошлога века још увек није коначно победило ниједно од решења за погон аутомобила. Тако је компанија „Мориса и Салома“ из Филаделфије заступала мишљење да електрицитет пружа добру могућност за кретање возила. На самом почетку свога рада власници, истовремено и конструктори, Морис и Салом направили су овај аутомобил који је изазвао сензацију када се појавио на улицама. Имао је погон преко великих предњих точкова са два електромотора и ради боље прегледности седиште возача постављено високо изнад путничке кабине. Кола су учествовала у трци коју је организовао лист „Чикаго Тајмс Хералд“. Међутим, нису стигла до циља.

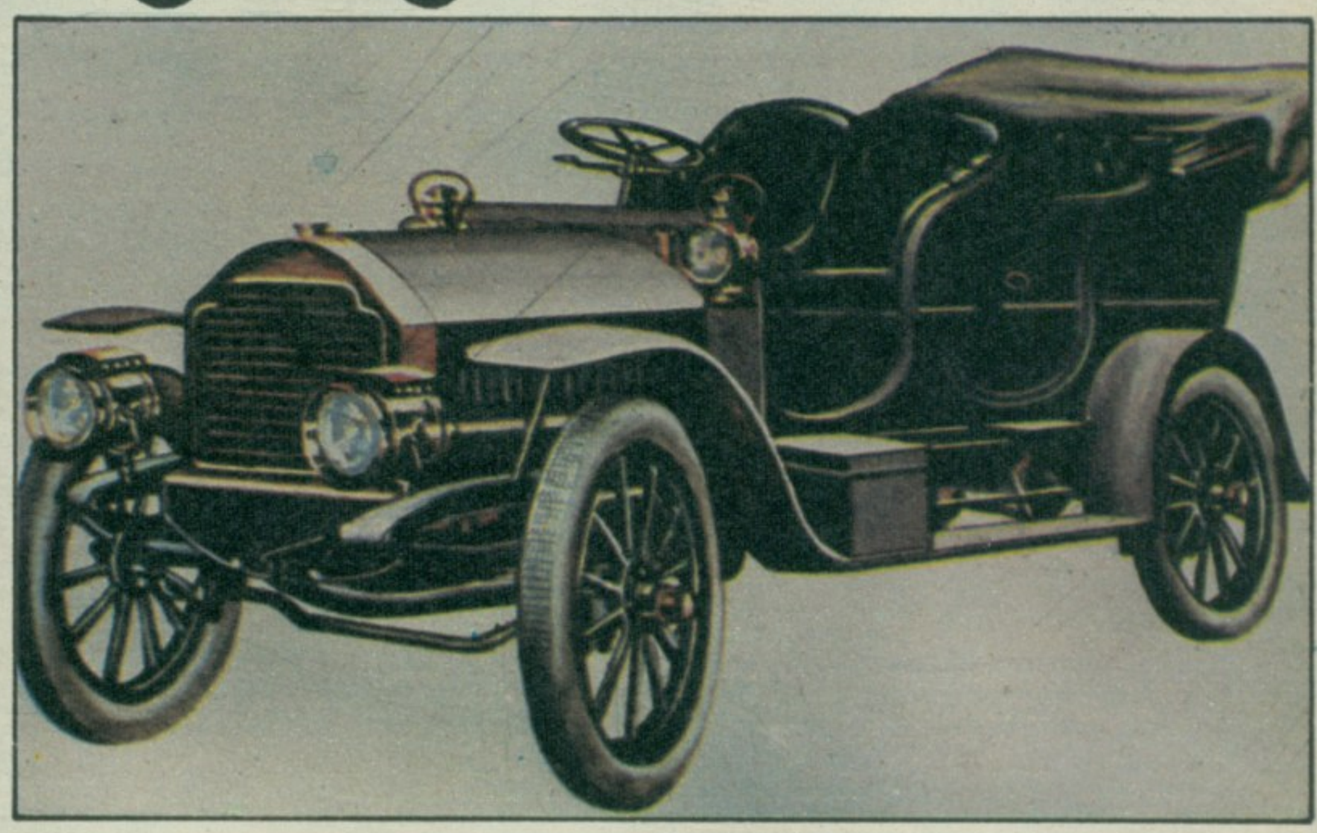

Пирк Ејроу (САД, 1904)

Џорџ Пирк имао је у граду Бафалу радионицу за израду бицикла. Како је био веома предузимљив и вредан човек убрзо је закључио да наилази доба аутомобила. Тако је 1901. направио свој први аутомобил у који је уградио „Де Дионов“ мотор. Возило га није задовољило па је наставио да прави све боље и боље моделе а и да их продаје. Овај четвороседа који га је сврстао међу најозбиљније америчке фабриканте аутомобила настао је 1905. Нешто касније фирма је постала најцењенија у Америци, позната по веома луксузним колима највише класе. Уочи другог светског рата 1938. изашао је последњи модел из фабрике „Сребрни стрелац“ који никад није ушао у серијску производњу јер је фабрика пропала. Технички подаци модела „28 КС“: мотор са 4 цилиндра, 4436 ссм, водено хлађење, мењач са три степена преноса.

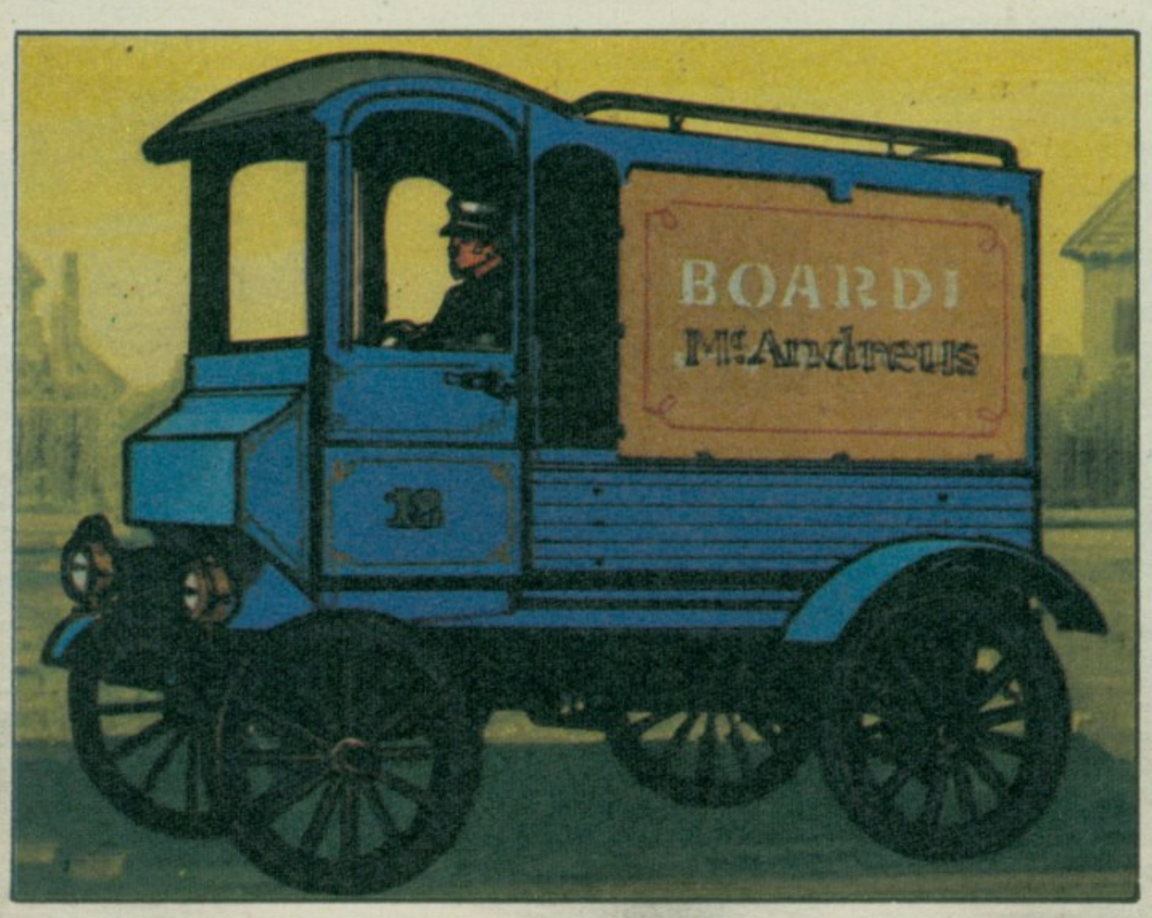

Рапид, теретно возило (САД, 1902)

Почетком овога века конструисање и производња аутомобила попримили су широке размере. На стотине предузимљивих људи, који су располагали извесним капиталом и потребним знањем, са више или мање успеха правили су возила, у већини случајева оригинална. Увидевши да је на тржишту путничких кола конкуренција исувише јака, конструктори фабрике „Рапид“ усмерили су своје напоре на производњу камиона. Овде видимо једно од првих таквих возила које је за погон користило бензински мотор. Због финансијске кризе, 1908. „Рапид“ је припојен „Џенерал моторсу“.

Олдсмобил (САД, 1902)

Ренсон Ели Олдс направио је своје прво возило још 1891 — парни ауто на три точка. Шест година касније основао је компанију која и данас прави аутомобиле под тим именом. У првим годинама постојања Олдсова фабрика опробала се и у производњи електричних аутомобила и то са доста успеха. Олдс је 1902. направио свој чувени лаки аутомобил са бензинским мотором (на слици), у историји аутомобилизма забележен као први модел пуштен у масовну производњу. Од 425 комада начињених у 1902, производња је скочила на, за оно време, фантастичних 5000 комада у 1904. Овај тип кола био је сасвим тих и то је била његова најбоља карактеристика.

ДВИЈИ РАСНИХ ТРКАЧА

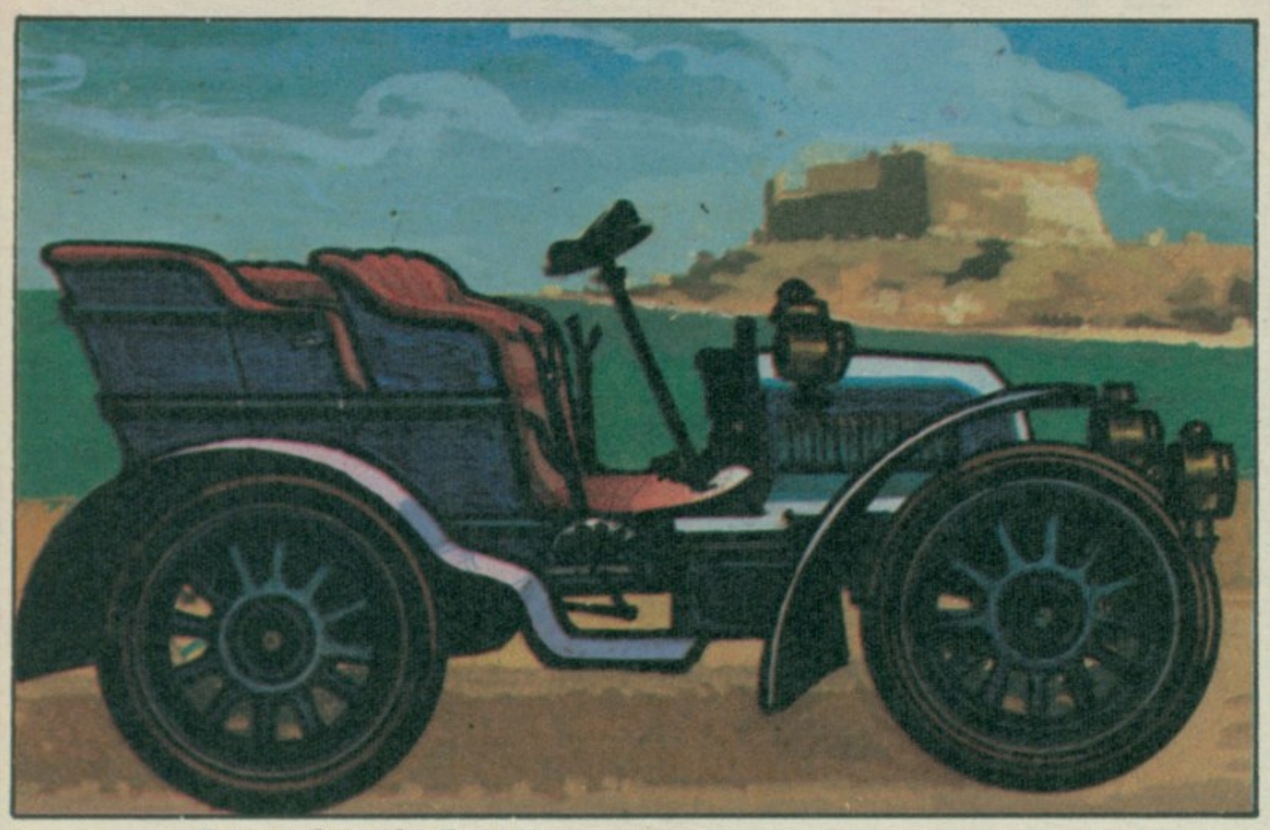

Локомобил (САД, 1902)

Ова компанија постојала је пуних 30 година и за све то време уживала велики углед. Као и многе друге фабрике у то време, Локомобил је почетком 1899, а и нешто касније, правио парне аутомобиле. Сва та возила, као и доцнији бензински модели, била су веома солидно израђена са многим добрим решењима. Возило које видимо на слици пројектовао је А. Л. Рајкер. То је био бензински аутомобил са четвороцилиндричним мотором, по угледу на Панар, мада је користио и друга искуства у конструкцији, обликовању и технологији израде аутомобила. За време велике светске економске кризе тридесетих година фабрика је била принуђена да заувек обустави производњу.

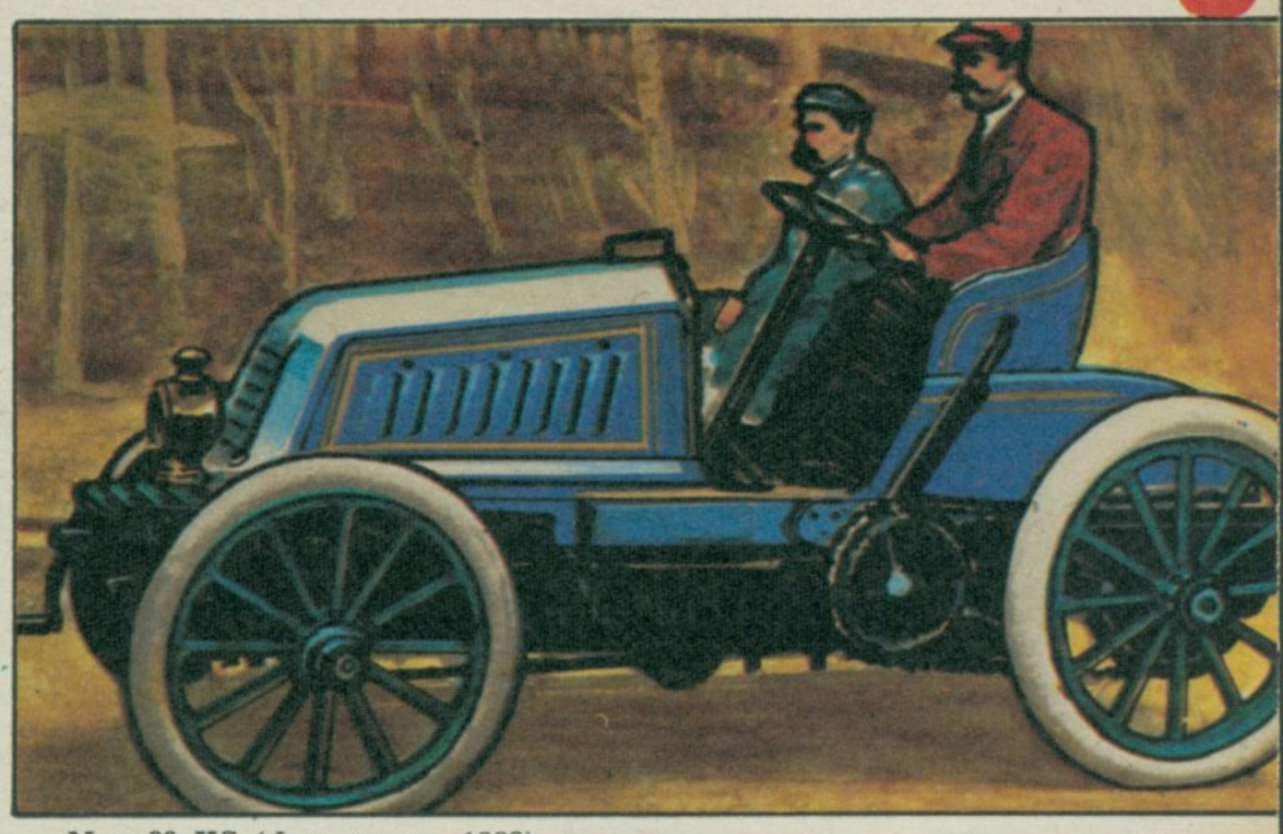

Мор 60 KS (Француска, 1902)

Иако је био електротехнички инжењер, Емил Мор се посветио изради аутомобила са бензинским мотором, дубоко убеђен да једино они имају будућност. Прво његово возило, видимо га на слици, био је спортски аутомобил који се прославио победама на неколико деоница у тркама Париз — Берлин и Париз — Мадрид, на којој је и доживео незгоду код Бордоа, али се публика одушевљавала подвизима и бучно поздрављала победе возача на овом моделу. По димензијама мотор је био изузетан: четири вертикално постављена цилиндра 130 — 190 mm имала су запремину од 10.087 ccm, снагу од 60 KS. Аутомобил је иначе био типичан спортски двосед се четири степена преноса.

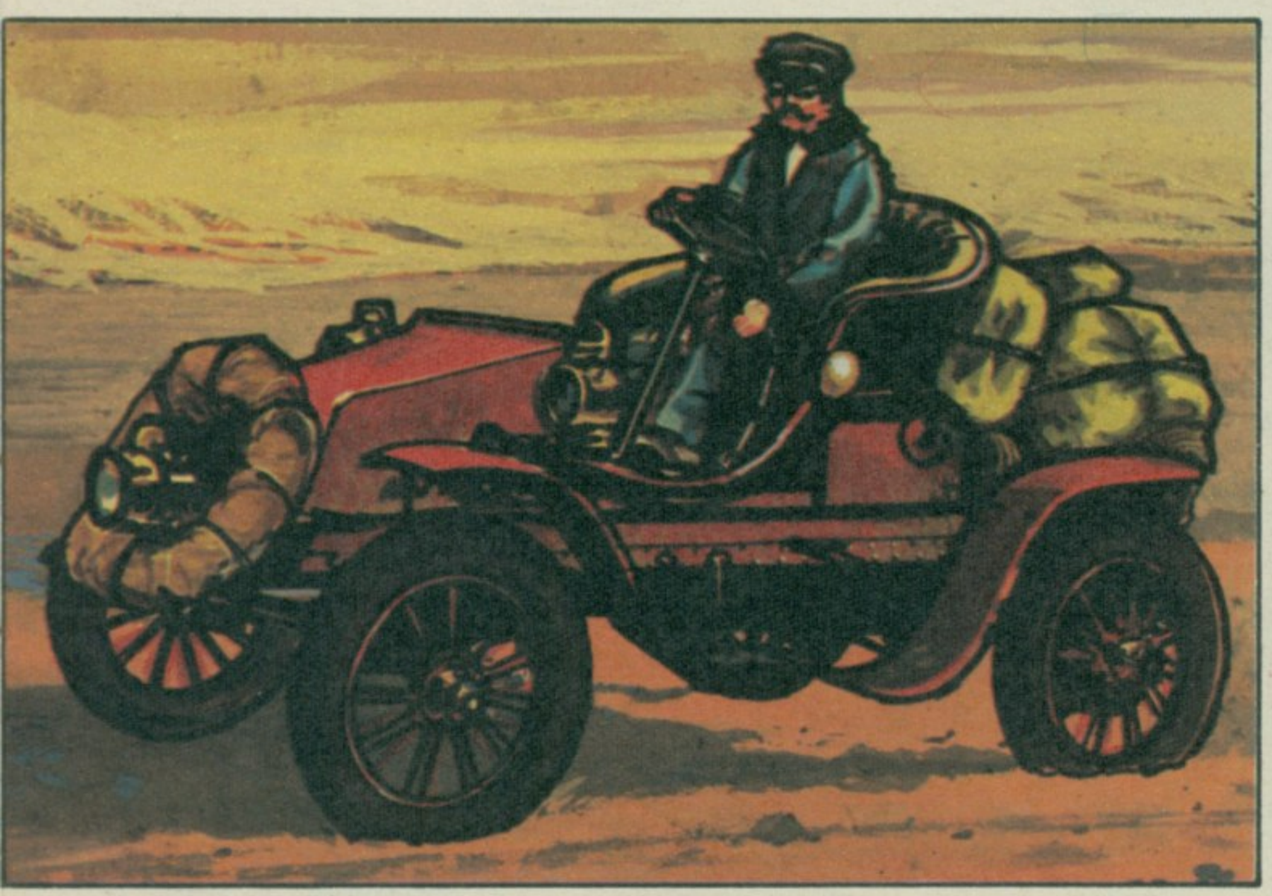

Винтон (САД, 1903)

На самом почетку овог века путеви, чак и у најразвијенијим земљама света, нису били подесни за аутомобилски саобраћај. Вожња на иоле дужој релацији била је равна подвигу. У таквим условима неким људима успело је оно што је изгледало немогуће — да пређу колима са једног краја Америке на други. Др Нелсон Џексон, један од њих, био је спреман да се супротстави сваком ко је оспоравао могућност таквог подвига. Он је купио „винтон", један од најбољих модела тога времена, (на слици) и са механичарем Сивилом Крикетом 15 маја 1903. кренуо из Сан Франциска према североистоку. Стигли су до Њујорка за 64 дана што је добило велики публицитет.

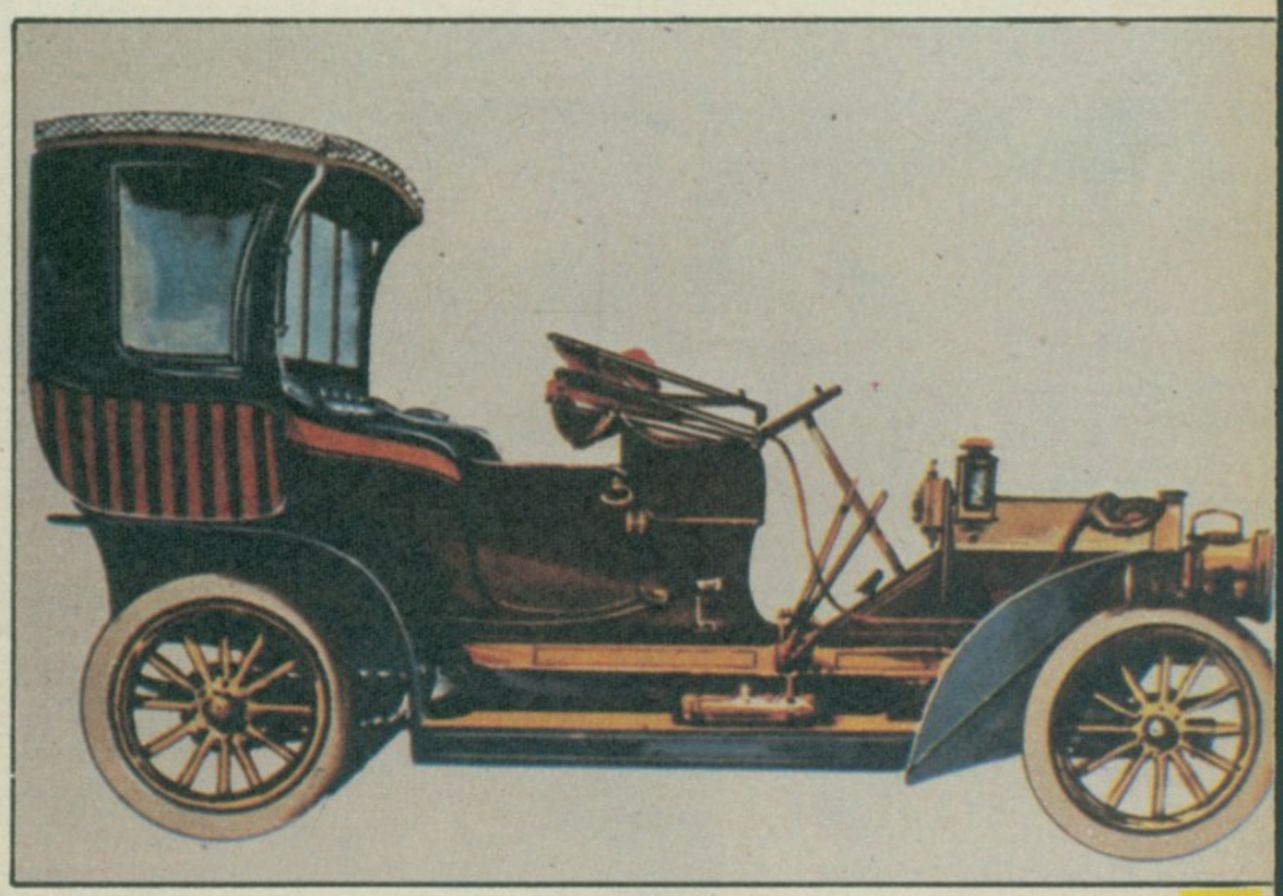

Наг (Немачка, 1904)

Фабрика је најбоље знана по малим аутомобилима које је производила у годинама пре првог светског рата. Званичан назив био је »Neue Automobil Gesellschaft« (НАГ) који је потпуно одговарао развојној концепцији оснивача. Фирма је припадала великом концерну АЕГ, а производна постројења налазила се у Берлину. Позната је и по томе што је имала један од првих фабричких ауто-дрома у Европи — Обершеневајде код Берлина. Већ 1910. имала је представништво и код нас у тадашњој Краљевини Србији, где су ова возила убрзо постала популарна. Модел који је овде приказан имао је мотор са 4 цилиндра, 5200 ccm а при 1000 ob/min давао 24 KS. Хлађење је било водено, а мењач је имао 4 степена преноса. Највећа брзина коју је могао да постигне на равном путу није прелазила 65 km/na čas.

ХИТ-СТРАНА

ТОМИСЛАВ ИВЧИЋ

Пре три месеца појавила се нова плоча ТОМИСЛАВА ИВЧИЋА „Немам за каву“ којом се овај симпатичан Задранин представља као кантаутор. Томислав је успео да створи занимљиве композиције које одишу атмосфером и топлином. Овај самоуки клавириста и гитариста представио нам се и као песник који говори о свакодневним истинама и осећањима. Он је песник за свачију душу. „Пјевам оно што осјећам и што знам да публика воли чути. Ја, прије свега, желим усрећити људе“, каже Томислав Ивчић.

„Немам за каву“ је други Ивчићев ЛП. Први му није донео ширу популарност и на њему је отпевао седам туђих композиција. На другом ЛП-ију нашло се осам његових песама, само су две Новковићеве. „Никада не могу да дам онолико као кад пјевам своје пјесме“, објашњава Томислав зашто је његов други албум бољи од првог. Моје композиције су плод мог размишљања, једног тренутка и ја их искрено осјећам.“

Прекретницу у каријери Томислава Ивчића представља композиција „Најљепша си“ која нам је познатија по рефрену „Црна жено“, а извео ју је на фестивалу „Загреб 78“ када је и проглашен за најбољег кантаутора. Исто признање добио је и ове године у Загребу. Томислав Ивчић нема одређен стил, па се на његовим плочама сусреће кантри музика, рок, балада и његов стил. Један мањи број гледалаца имао је прилику да га види и као имитатора. Наиме, прошлог лета на концертима одржаним по Далмацији, Томислав Ивчић је веома успешно имитирао Елвиса Присли ја, Арсена Дедића и тогово све домаће певаче.

Томислав Ивчић није везан ни за једну дискографску кућу, па тако непритиснут роковима и обавезама ствара музику за своју душу која брзо допире до слушалаца и осваја их. У то су нас уверили његови златни и сребрни хитови.

песма недеље

НЕМАМ ЗА КАВУ

Музика и текст: Томислав Ивчић
Пева: Томислав Ивчић

Ти би хтјела у диско клуб
У прво кино или кафе бар
Зар мислиш да и ја то не волим
Сад ти морам рећи
Готова је ствар

Ја ти нудим само цвијет
Ти би хтјела цијели свијет
Није важно кино ни кафе бар
Иако новаца немам
Ми смо сретан пар

Немам ауто немам стан
Шетамо улицом цијели дан
Кад ћеш једном ставит у главу
Душо, ја те волим
Али немам за каву.

МИРА ОСТОЈИЋ

Двадесет петогодишња МИРА ОСТОЈИЋ има за собом богато естрадно искуство. Први пут је наступала када је имала само тринаест година, да би онда три године заредом освајала прво место на општинским такмичењима младих интерпретатора.

Мира Остојић је рођена у Лозници 21. августа 1954. године. После завршене гимназије сели се у Нови Сад где започиње студије. Убрзо приступа једном вокално-инструменталном саставу са којим на гитаријади у Зајечару осваја прву награду за интерпретацију. После овог признања напушта групу и започиње самосталну каријеру. Потврда квалитета ове вокалне солисткиње долази 1978. године у Суботици, где на фестивалу младих осваја прво место као најбољи интерпретатор. Запажена је и ове године у Опатији када је наступала у новосадској групи СМОКВИН ЛИСТ.

Недавно се појавила прва самостална плоча Мире Остојић у издању продуцентске куће из Љубљане. Од нумера које су се нашле на овој плочи, „Ми“ и „Немаш добар стил“, Мира очекује повољне критике и шансу да се јавности представи првом великом плочом.

МУЗИЧКИ РЕЧНИК

Х

ХАРМОНИЈУМ — Хармонијум је музички инструмент са клавијатуром, врста малих оргуља. Први хармонијум израдио је Гренije 1810. године.

ХАРМОНИЈА — Хармонија је тонски склад. Наука о хармонији бави се изградњом и повезивањем музичких акорда. Творац данашњих хармонских принципа је Жан Филип Рамо.

ХАРМОНИКА — Хармоника је музички инструмент у облику кутије. Даје звук помоћу металних језичака који подрхтавају под притиском ваздуха из меха. На десној страни су дирке за мелодију, а на левој за пратњу.

ХАРФА — Харфа је један од најстаријих инструмената. Висока је око 180 cm, троугластог је облика и при свирању се ослања на десно раме свирача. Жице су разапете преко троуглог рама и резонантне кутије. Тонови се производе трзањем жица прстима обе руке и притиском на педале.

ХЕЛИКОН — Хеликон је највећи лимени дувачки инструмент који се за време свирања обеси косо о једно раме. У другој половини 19. века у употреби је у војним оркестрима. Разликује се од трубе мањом мензуром и продорнијим звуком. Хеликон је још и жичани инструмент старих Грка, четвороугластог облика.

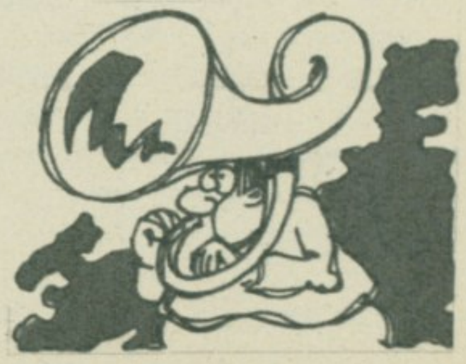

АДРЕСЕ

ПРЉАВО КАЗАЛИШТЕ
Грушка 10
41000 Загреб

САРВАН
(Музеј Сарван)
Ј. Гагарина 84/26
11070 Нови Београд

НОВЕ ПЛОЧЕ

ЈАН ХАНТЕР (IAN HUNTER)

У продукцији РТВ Љубљане појавила се плоча једног од најпознатијих рок-музичара седмадесетих година ЈАНА ХАНТЕРА који као солиста још није добио заслужена признања. Јан је основао групу МУТ Д ХУПЛ (MOOT THE HOOPLE) почетком ове деценије, али она се распала. Са гитаристом Мик Ронсоном покушао је да оформи

нов састав и после неуспеха, Јач појави неколико незапажених соло-издања. Недавно су се Јан и Мик опет срели и створили досад најбољи Хантеров албум »You're Never Alone with Schizophrenic«.

АТОМСКО СКЛОНИШТЕ

Група АТОМСКО СКЛОНИШТЕ из Пуле својим првим ЛП-ијем постигла је изванредан успех. Овај састав, који негује стил веома близак изворном панку, успео је за кратко време да придобије бројне поклонике које ће вероватно обрадовати њихов хит-сингл.

Истина, на малој плочи, у издању продукције плоча и касета РТВ Љубљана, нашле су се две већ познате нумере „Поморац сам, мајко" и „Паклени возачи", али то никако не умањује вредност овог издања.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ДЕЧАНА

Дечани су варошица са две трећине становништва млађег од двадесет година. Иако је културно-забавни живот у овом граду веома развијен, осећала се потреба за оснивањем једне групе која би још потпуније забављала младе. Тако је основан састав ФРЕСКА који народне песме изводи у стилу рока, али његови чланови се и сами баве компоновањем. ФРЕСКА постоји већ три године и забавља младе на игранкама.

Чланови групе су: РАДИША ЈОКСИМОВИЋ (ритам-гитара), МОРИНА АФРИМ (бас-гитара), ШЕМСЕДИН КРАСНИЋИ (соло-гитара), ЗОРАН ЂАШИЋ (бубњеви), БИЉАНА БОКАРДО (вокал) и НИКОЛА ЂАШИЋ (пратећи вокал).

Милорад Дукић
Официрски блок 11/2
Призрен
(хонорар 150 дин.)

СИКРИТ ЕФЕЈИР SECRET AFFAIR

У Енглеској је ове године мод-покрет поново доживео своју праву афирмацију. Мод-група је све више, а неке од њих успевају да се умешају и у сам врх музичких збивања у Енглеској. Један од најперспективнијих нових мод-састава је СИКРИТ ЕФЕЈИР.

Групу су основали вокални солисти **Јан Пеџ** (Ian Page) и гитариста **Дејв Кернс** (Dave Cairns). Њих двојица су свирали у саставу **НЬУ ХАРТС** (NEW HEARTS) који није успео да постигне неки већи успех. Разочарани неразумевањем на које су наишли, млади музичари су одлучили да покушају још једном и тако су створили СИКРИТ ЕФЕЈИР. Поред њих, у саставу су још бас-гитариста **Денис Смит** (Dennis Smith), бубњар **Себ Шелтон** (Seb Shelton) и саксофониста **Дејв Винтроп** (Dave Winthrop).

„За музику СИКРИТ ЕФЕЈИРА најбитнији је онтам који присвајамо из црначке соул музике", каже Дејв Кернс. „Том звуку додајемо бес и фрустрацију данашње енглеске омладине и на тај начин се добијају композиције савремених тема које су погодне и за игру. У стварн најбоље је наш стил описати као музику за игру која није диско".

СИКРИТ ЕФЕЈИР је почетком новембра издао свој први сингл на коме се налази композиција „Пусти срце да заиграа" (»Let Your Heart Dance«), а ускоро треба очекивати и први албум. На досадашњим концертима публика је одлично примила групу, па се и њен сингл све боље продаје.

ЛИО КОТКЕ — LEO KOTTKE —

ЛИО КОТКЕ је гитариста који код наше публике још није довољно познат. Рођен је у америчкој држави Џорџији и своја прва музичка искуства стицао је као тинејџер свирајући по црначким клубовима. За време служења војног рока у морнарици тешко му је оштећен слух.

Своју деби-плочу „Круг око сунца" (»Circle Round the Sun«) издао је 1970. године. Одмах је скренуо пажњу критичара на себе јер се већ тада исказао као изузетан гитариста, а плоче које су следиле само су то потврђивале. Његов осећај за кантри, фолк и блуз музику обезбедио му је велики број поштовалаца мада Лио Котке никада није стекао ширу популарност.

Недавно се у нашим продавницама појавила најновија плоча Лија Коткеа „Равнотежа" (»Balance«). На овом албуму Лио остаје веран својим узорима, мајсторски нам приказујући своје умеће. Очигледно је да Лио Котке искрено воли музику коју свира и не жели никакве компромисе да би постигао и комерцијални успех.

Напоменимо још и то да Лио свира на гитарама које за њега ручно израђује Југословен Божо Подунавац.

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем све синглове групе ЗДРАВО (изузев „Морам"). У обзир долази и замена.

Зоран Бркић.
Медаковића 138.
11000 Београд

Мењам ЛП плоче »Arrival« (ABBA) и »Night Flight to Venus« (BONEY M) за ЛП »Animals« (PINK FLOYD) или за неку коју плочу групе BLONDIE.

Титјана Остојић.
Вилка Новака 31.
42000 Вараждин
(Тел. (042) 46-639)

Продајем добро очуване ЛП плоче. „Ако пријеш ближе" (Здравко Чолић), »News of the World« (QUEEN), „Сребрна крила" (СРЕБРНА КРИЛА), »Grease« (John Travolta i Olivia Newton John) и „Јој, што те волим, јој" (ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ).

Бисера Јахић.
Соц. револуције 17.
71000 Сарајево

БУМТАУН РЕТС — Boomtown Rats —

После великог успеха који су постигли последњим хитом „Не волим понедељке" (»Don't Like Mondays«), БУМТАУН РЕТС су недавно издали нови албум „Уметност изражавања" (»The Fine Arts of Surfacing«). То је њихова трећа плоча која је показала да су БУМТАУН РЕТС тренутно једна од водећих група у Енглеској. Већина критичара је, међутим, ново остварење састава оценила неповољно, сматрајући да му недостаје оригиналност. Већина композиција заиста звучи као мешавина многих утицаја, пре свега Елтона Џона, Елвиса Костела и ТОКИНГ ХЕДСА.

Чланови састава очекују много од нове плоче. Сматрају да је то њихово најкомплетније остварење и управо се спремају за велику турнеју. Гостовање и у Америци где још нису успели да придобију ширу публику. Боб Гелдоф и његови другови надају се да ће им то поћи за руком баш овом плочом.

ЦВЕТОВИ ЖИВОТИЊЕ

Царадајз који једе рибе

Необичан је свет Аустралије! Безгранична пространства и велике дубине крију становнике разноврсних животних форми. Саме или у колонијама бујне и расцветане, неке од њих израстају из блата и трепере међу стенама као најлепши цветни примерци. Овај призор плени неочекиваном лепотом сваког ко зађе у ово царство дугиних боја, све док га не изненади прождирање неког нежног цвета који гута — рибу! Може се на тренутак помислити да под водом влада прави хаос. Окрутни цветови једу недужне животиње! Наравно, није у питању никаквав природни пореметај. Једноставно, залутали смо међу животиње које имају изглед биљака.

У највећим дубинама океана праве биљке се веома ретко срећу. Будући да користе сунчеву енергију као главни извор живота, оне се радије настањују на мањим дубинама у близини обала. Животиње, бројније од њих, своју животну енергију добијају користећи готову храну биљног и животињског порекла. Обдарене жарним пипцима и бодљама најлепших боја, у стању су да помоћу њих ухвате и крупније организме, а да при том не изгубе ни мало од своје »безазлености«.

МОРСКИ КРИН припада породици crinoidea, а назив је настао због невероватне сличности са расцветалим крином. Причвршћен за подлогу дугачком чланковитом дршком, која носи покретљиве наставке у облику гранчица, живи у великим дубинама Средоземног мора. Најчешће је припијен уз корале на којима делује као прави украс и у том положају може недељама да остане. А ако га некоме узнемири, напушта своје „место боравка“ и слободно плива служећи се „ручицама“. Храни се планктонима.

ЦРВЕНИ КОРАЛ је веома размажен када се ради о животним условима. Уопште, то је одлика чигаве породице корала због чега и спадају у најосетљивије организме на нашој планети. Поред осталог, траже и изразито чисту воду са температуром од око 20°C. Овај корал живи поред обала Средоземног мора на дубини од око 100 m, у колонијама које личе на разгранато дрвеће црвене боје и веома елегантног облика. Употребљава се за израду накита и украсних предмета.

МОРСКИ ПАРАДАЈЗ је вероватно једина врста парадајза који једе рибе! Истина, може опстати без хране веома дуго, због чега се његова величина постепено смањује. Мада склопљен подсећа на познато поврће, када се расцвета морски парадајз постаје типичан представник актиниja (морских саса), животиња обдарених бујним пипцима раскошних боја. Тада се на ивици његовог усног отвора указује круг плавичасте боје због чега подсећа на диван пољски цвет.

Дивне нијансе пурпурне и жуте боје **PA-RAMURICEA CHAMELEONA** преливају се по стенама нагнутим од 30 до 35m дубине. Његове колоније подсећају на процветале воћке које „расту“ у водама Средоземног мора.

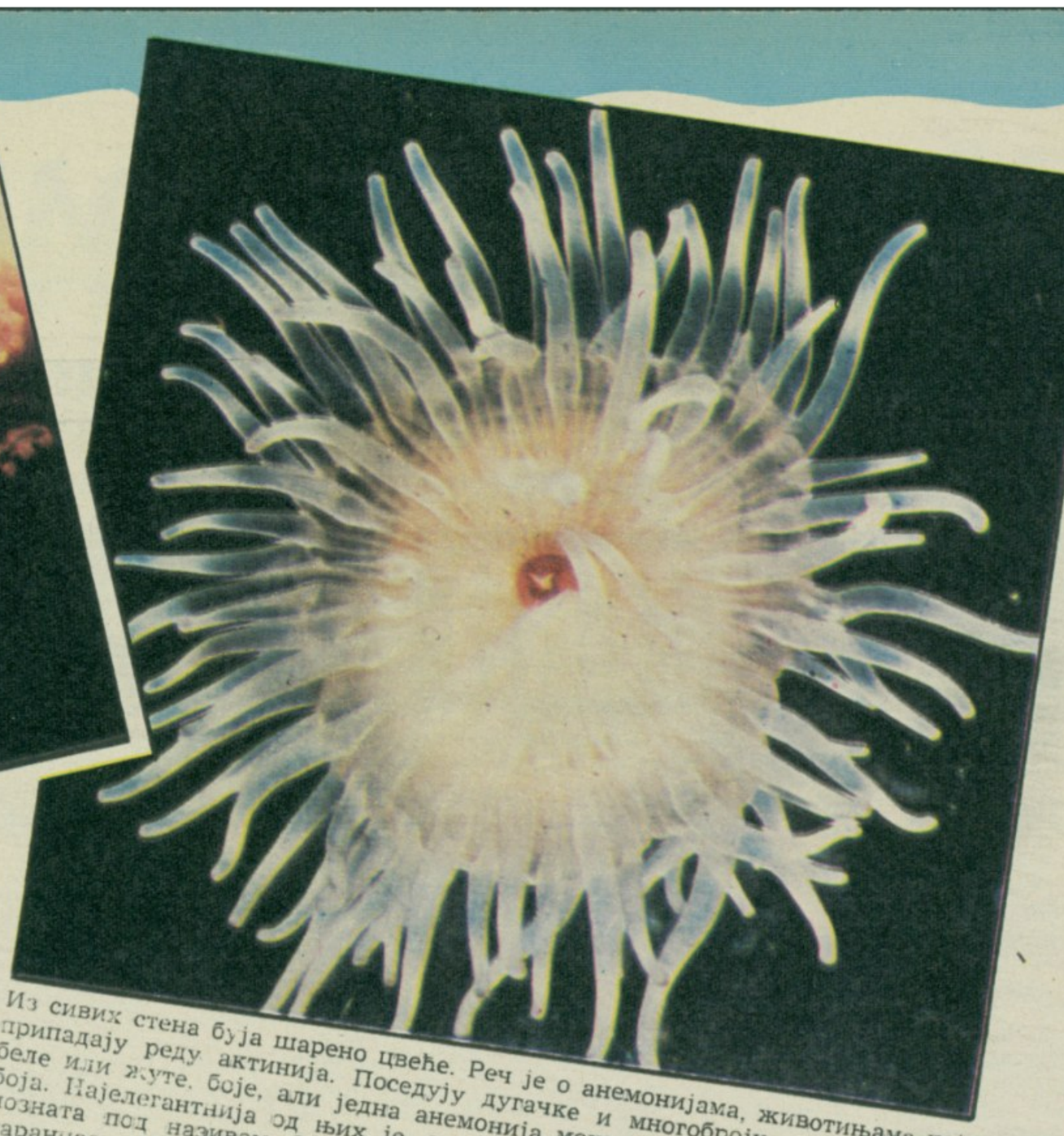

Из сивих стена буја шарено цвеће. Реч је о анемонијама, животињама које припадају реду актинија. Поседују дугачке и многобројне пипке зелене, беле или жуте боје, али једна анемонија може имати и пипке свих ових боја. Најелегантнија од њих је, свакако, ова анемонија висине до 10 cm, позната под називом **CONDYLACTIS AURANTIACA**. Са белим пипцима наранџастих врхова, којих може бити чак 96, живе на малој дубини, у пе-ску.

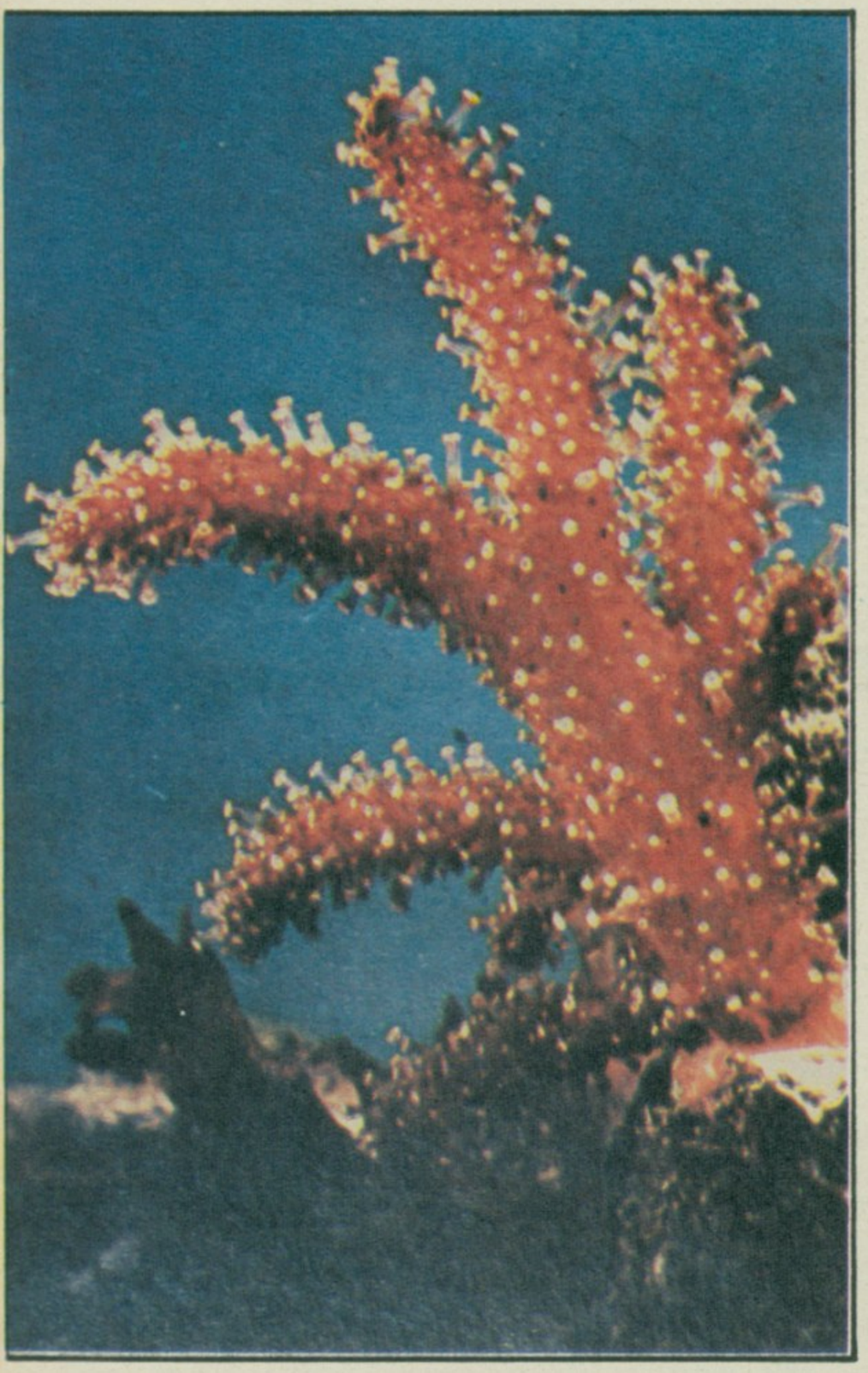

МРТВАЧКА РУКА, јасно црвене боје и месната изгледа, једино по свом тужном изгледу одговара свом називу. Овај корал, причвршћен уз камење и стење, живи у Средоземном мору, и може да нарасте до 20 cm.

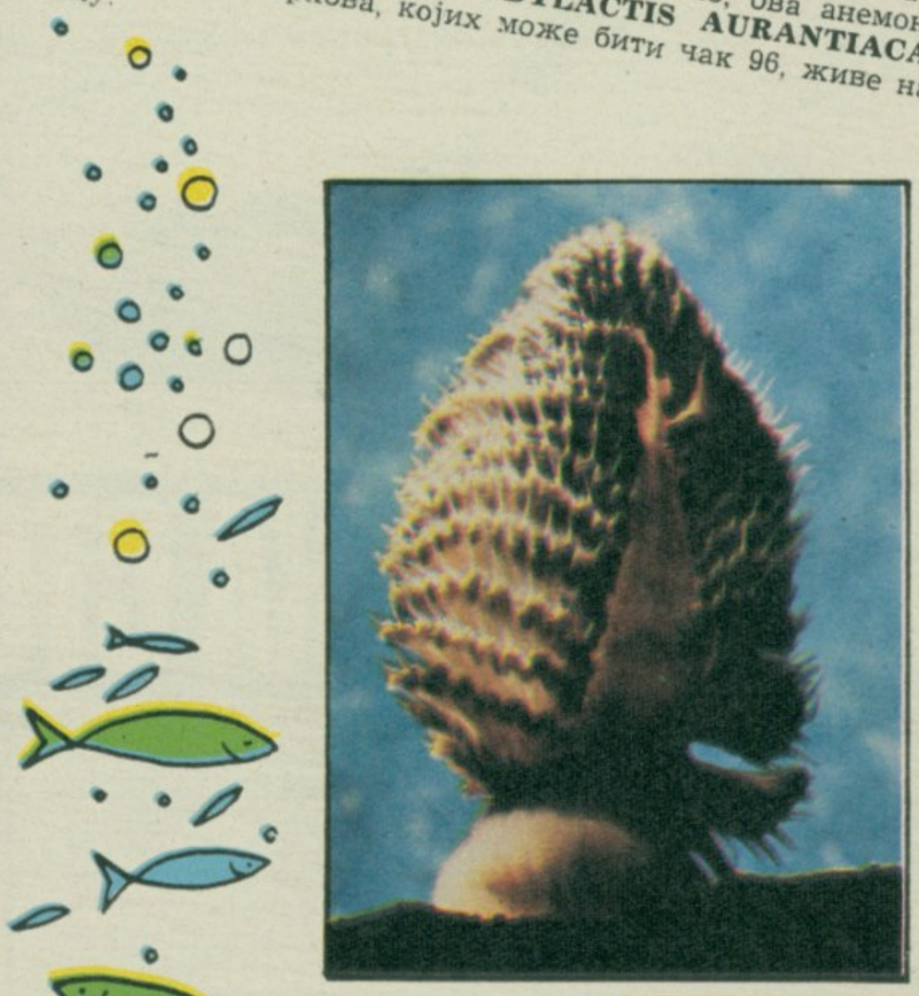

PTEROEIDES SPINOSUM живи у већим морским дубинама. У својој грађи има осам перастих пипака, осам преграда у телу и исто толико комора, због чега и има необичан изглед.

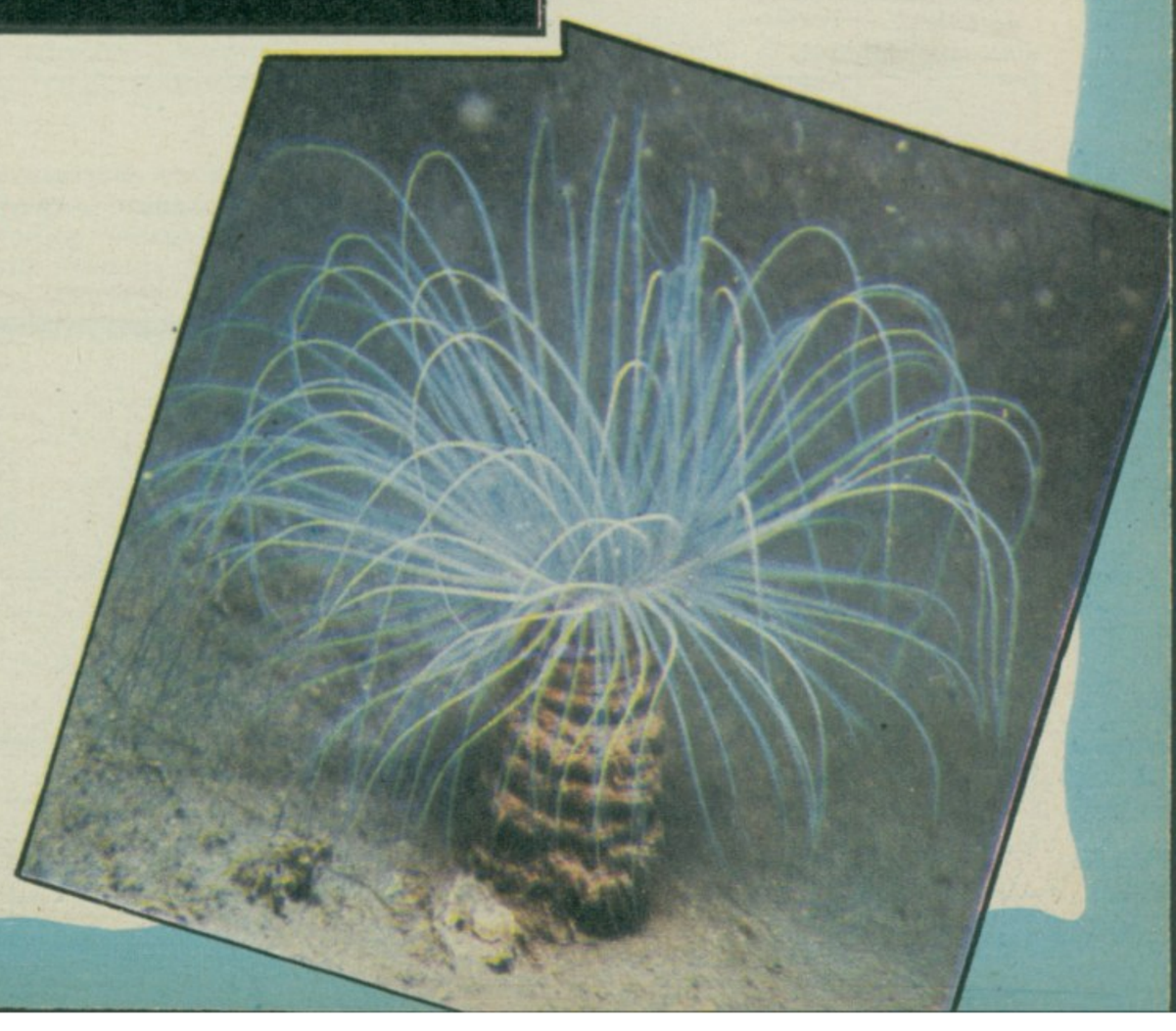

Сличан актинијама и без скелета овај нежни дупљар живи у блату. Облик његовог дугачког тела је цилиндричан, а на врху су му расути пипци обојени мирним тоновима љубичасте боје. Понекад се може видети како се венчић његових пипака уздиже, да би се, затим, расуо у виду водопада. Зове се **CERIANTHUS FILIFORMUS** и живи у Јапанском мору.

НИШТА БЕЗ КРАЉЕВОГ НОСА

СТОЛЕЋИМА СУ СЕ ЉУДИ ДОВИЈАЛИ ДА УЗ ПОМОЋ ПАЛЦА, РУКЕ И СТОПАЛА ИЗМЕРЕ СУКНО ИЛИ ОКУЋНИЦУ

АРХИВСКИ МЕТАР

Многи француски градови, међу њима Париз, Лион, Ремс и Орлеанс, поднели су 1879. године француској скупштини захтев да се за мерење дужине усвоји тачно одређена јединица која би важила за читаву Француску и, можда, била прихваћена и од других земаља. Скупштина је 8. маја 1790. године донела одлуку да Академија одреди комисију која ће одредити дужину простог секундног клатна и да се она усвоји као основна јединица дужине. Међутим, многи научници су се побунили против овог сматрајући да није паметно временом (секундом) изражавати дужину, а осим тога дужина секундног клатна није увек иста, јер зависи од географске ширине.

Касније је усвојено да основна јединица за мерење дужине буде метар који представља четрдесетмилионити део дужине меридијана који пролази кроз Париску опсерваторију. Како су при одговарајућим мереньима начињене неке грешке, направљен је архивски метар, односно прототип метра од специјалне легуре, који се чува у Севру код Париза. Према најновијој дефиницији (од 1960. године). метар је једнак 1.650.763,73 таласних дужина хемијског елемента криптона 86.

У Србији је метарски систем као обавезан уведен 1. јануара 1880. године, према закону који је из 1873. године. Време од доношења закона до почетка његовог спровођења у живот било је предвиђено за постепено увођење новог мерног система.

Верује се да је англосаксонска јединица за мерење дужине јард представљала растојање од носа до врха средњег прста енглеског краља Едварда. Данас је јард прецизно дефинисан као растојање од 0,914399 (у Енглеској) или 0,914401 м (у САД).

МАЛА ЕГИПАТСКА СТОПА

Стопа је прастара мера за дужину. Данас се углавном употребљава у САД и Енглеској као тачно дефинисана величина. Међутим, раније је у разним крајевима и разним временима величина стопе била различита. Тако је египатска стопа износила 0,26 м; грчка 0,30; римска 0,295; енглеска 0,3048 м.

И у нашим крајевима се ова мера за дужину врло рано помиње. Најстарији помен (1252. г) налази се у „Крмчији морачкој“ (крмчија је књига којом се управља, крми бродом црквеног живота). Овде су многе димензије које се односе на грађење кућа дате у стопама. И потребна одстојања која треба да постоје међу маслиновим и смоквиним дрветом дата су у стопама. У свом „Искусном подрумару“ Захарије Орфелин, 1783. године, пише да платно за одређене потребе треба „сећи на комаде од три четвртине стопе“.

Стопа се врло често помиње када се говори о надметању и витешким играма. Тако Вук Врчевић у својим „Народним играма“ каже да је „видио многе црногорске момке ће трчке (загонке) могу скочити најмање 20 а највише 24 стопе“.

В. К.

У многим производним областима, као што су фармацеутска индустрија, авио и ауто-индустрија, често се користе димензије које су далеко мање од основних јединица (метра и килограма). У оваквим случајевима користе се такви мерни уређаји који омогућавају врло прецизна мерења и најмањих дужина и тежина.

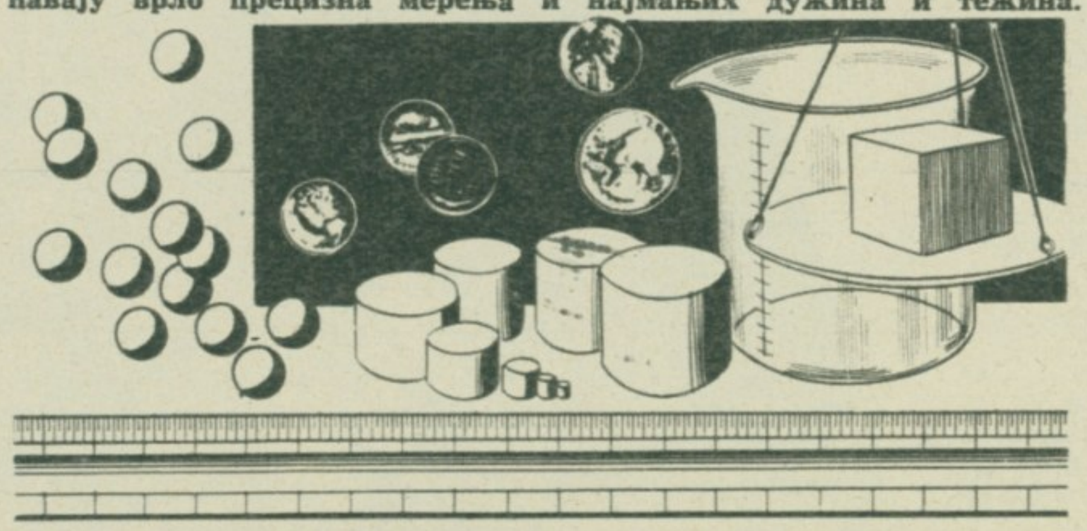

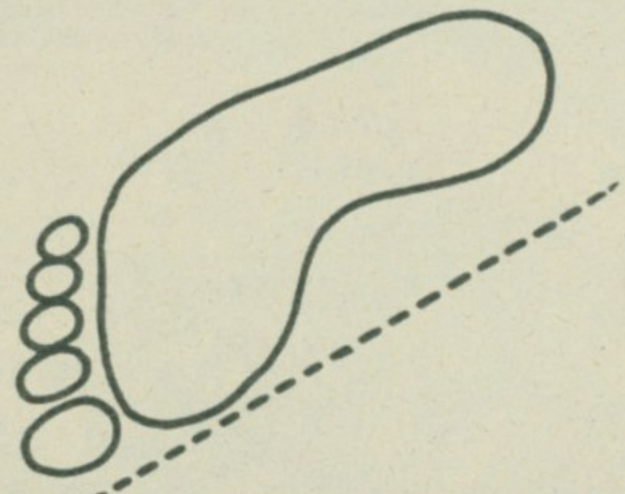

Људи су од најранијих времена стопало користили за мерење дужине. Међутим, како ни ова јединица мере за дужину није гарантовала никакву тачност, то се у разним крајевима света покушавало са прецизнијим одређењем. Тако је једно време у Енглеској стопа била дужина коју чине 36 зрна јечма поређаних једно до другог.

Ученин кутак

КЕНГУР НА ПОЛИЦИ

Симпатична мама кенгур носи своје младунче у торби и ако пожелите да је имате на писаћем столу или полици, зачас ће вам досанкутати.

Пажљиво исеците све делове и залепите их на тањи картон. Мами кенгуру пресавијте главу, на трбух јој залепите торбу уз саму ивицу и савијте је по испрекиданим линијама да бисте добили »џеп« за младунче. Пресавијте затим леђа дуж испрекиданих линија, залепите реп и нађите мами кенгуру и њеном младунчету нено лепо место у вашој соби.

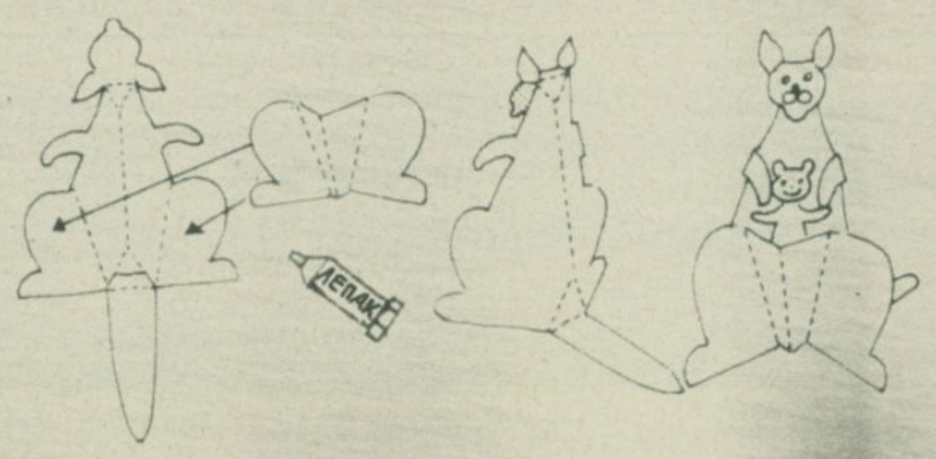

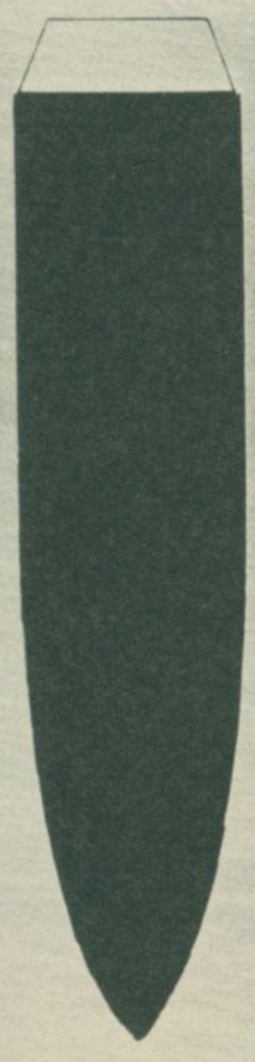

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЗАВРШНИ ИСПИТ

ДМИТРИ БИЛЕНКИН

Успешно полагање значило је спремност за најодговорнију дужност на Земљиној кугли.

Иако је по календару била 2013. година, готово да се ништа битно није изменило. Пред испит би вас још хватала паника, срце би вам лупало, дланови се непријатно знојили и чинило вам се да је време стало.

Неки су нервозно шетали горе-доле по предворју, други су се наглас преслишавали, понеко је усплахирено листао уџбеник, девојка у плавом џемперу прислањала је чело уз огледало, узалудно покушавајући да среди своје грозничаве мисли.

Лако питање

— Замислите, данас свако у току живота треба да положи преко стотину испита — рече младић који је седео до Павлова. — Да, преко стотину! Свако! Рачунао сам. Четрдесет седам у школи, затим...

Није успео да заврши. Врата се бешумно отворише (из непознатог разлога, сва врата на салама за испите отварала су се на исти начин). Настаде општа збрка кад младићи и девојке похрлише унутра.

Павлов је сео поред прозора и, као што то обично бива, одједном му се учинило да не зна ништа, да се ничега више не сећа. Покушавао је да се смири. Уосталом, радило се о најобичнијем завршном испиту за који се добро припремио. Поред тога, сувише је волео Гаљу да би себи допустио неуспех који би је разочарао. Уосталом, зашто би он био лошији од других?

Примакао је постоље малог компјутера и одлучно притиснуо прекидач. Из прореза исклизну узани листић са питањима. У први мах слова му заиграше пред очима тако да ништа није разумео. Прелетео је погледом цео лист, затим га је још једанпут прочитао, а онда је неко време само пиљио у њега.

У ствари, прво питање није било тешко, иако је правилан одговор захтевао доста времена: „Опишите негативне последице пројекције".

Павлов дохвати папир и поче брзо да пише: „Кад се човек суочи са нечим што му је непријатно и неприхватљиво, почињу да делују разни механизми одбране. Пројекција је један од њих. То је несвестан процес којим човек оно што је њему самом непријатно и лоше приписује некој другој особи или групи људи. Тако, човек налази да су поступци других недопустиви, док у сопственим очима остаје чист и непоколебљив.

Захваљујући овом несвесном психолошком процесу, човек успева да сачува самопоштовање. Али, некад је цена за то превисока. Личност постаје све сиромашнија, разум слаби и човек не може да достигне срећу..."

Павлов је исписао целу страну... Чинило му се да је одговор добар. Свакако, не би било лоше да дода неки пример, али то не би много изменило ствар. Реши да убаци одговор. Компјутер је одмах увукао лист и убрзо се на екрану појави једна реч:

„Задовољавајуће"

Инверзија односа разум—инстинкт

Ни наредно питање није изгледало тешко: „Формула самопоштовања".

Без размишљања Павлов написа на листићу:

$$\text{Самопоштовање} = \frac{\text{Успех}}{\text{Захтеви}}$$

На жалост, овога пута на екрану се упалило црвено светло! Павлов је тупо гледао у екран. Промашај... Промашај...

Наравно, заборавио је да дода и утицај средине! Павлов обешењачки намигну машини и без журбе дописа исправку. Уместо непријатељског црвеног, појави се зелено светло. Све му постаде пријатније и живље. Чуо је уздахе других и шуштање папира...

Павлов је настојао да се концентрише. Била су ту још два питања на која је требало да одговори. Нарочито је страховао од последњег. Изгледало је тако ужасно тешко. Ни следеће, треће, није било лако: „Изведите математичку инверзију односа разум — инстинкт". Па, ипак, био је сигуран да ће успети да одговори.

Невољно подиже оловку и написа први ред Филипсове једначине, а онда га поново обузе несигурност. Погрешио је нешто код интеграла... ...Више је осећао да је направио грешку, него што је стварно знао у чему се она састоји. Није успевао да се концентрише. Кад би само могао да се сети како изгледа страна у уџбенику на којој се налази формула...

Подиже обрве и прелете погле-

шрафко

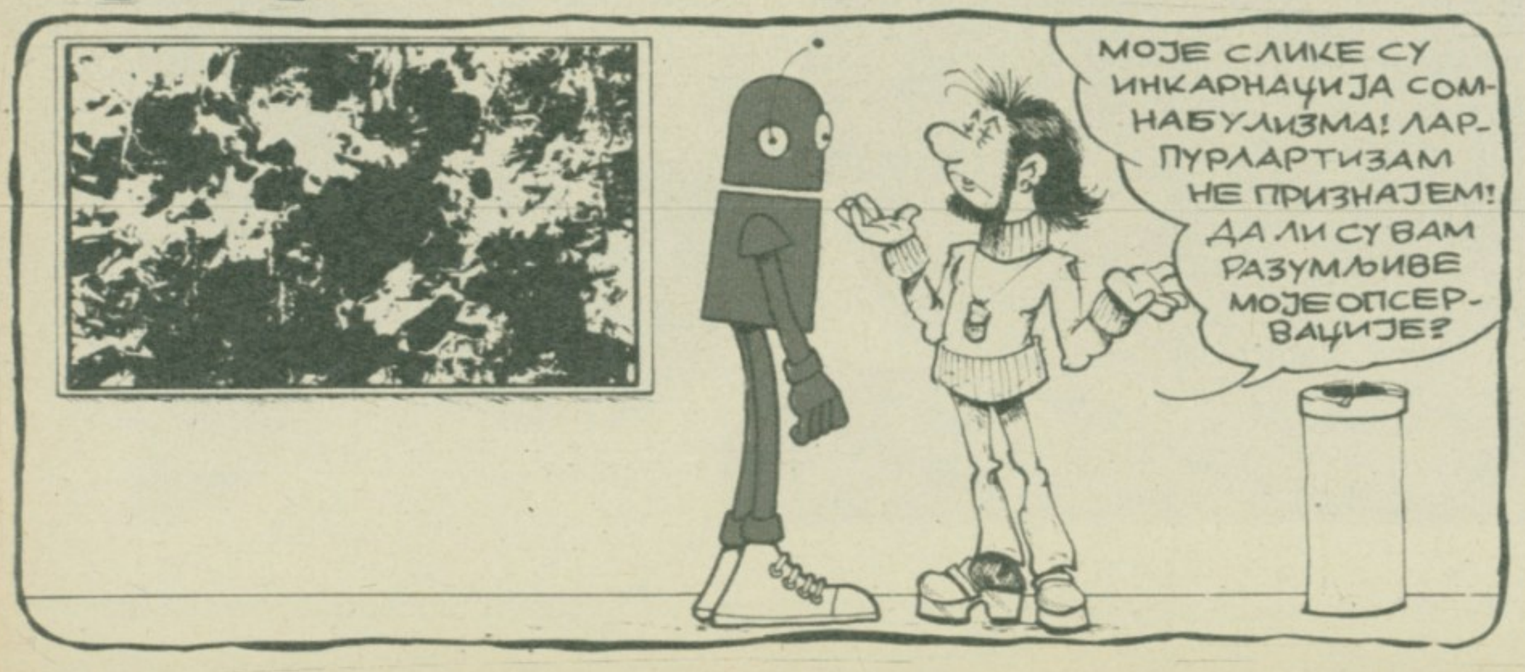

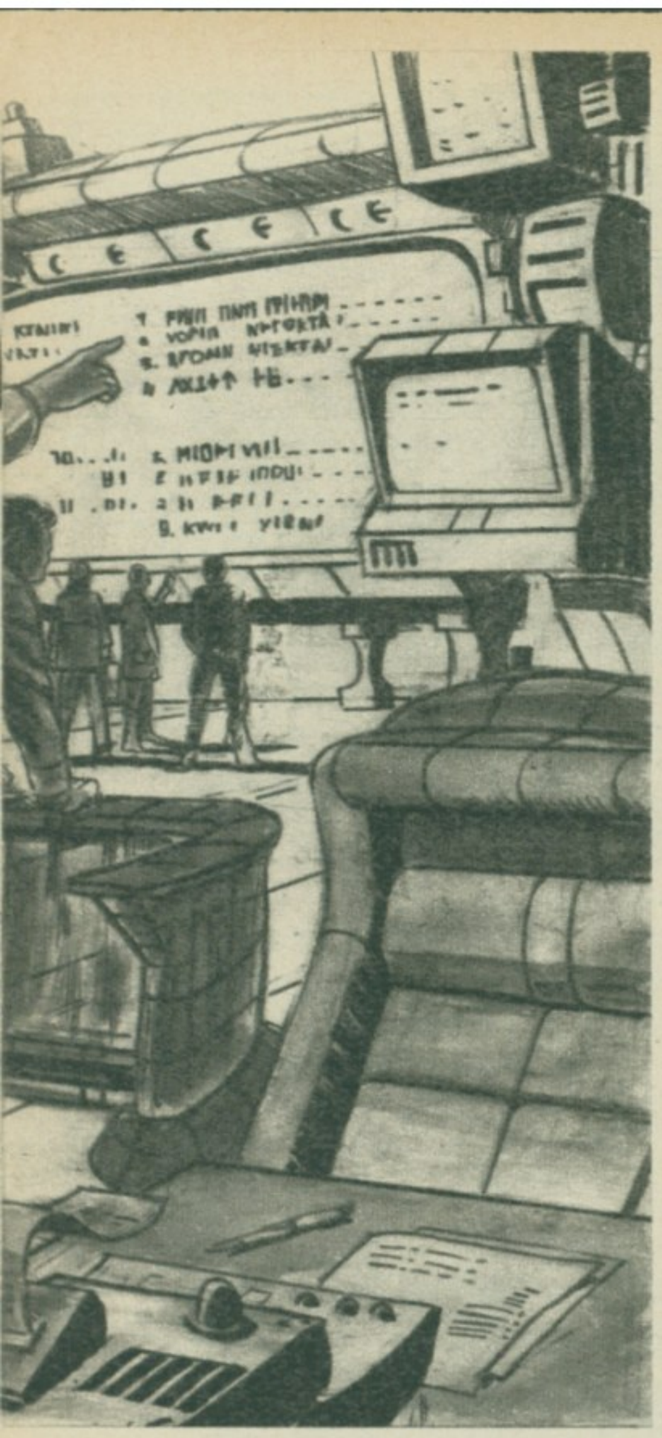

дом оно што је написао. Што је више проверавао текст, био је све збуњенији. Почео је да сумња у најједноставније ствари, у математичке операције које би сваки основац могао да каже наизуст. Затим се разљути, згужва папир, поново написа све прорачуне и убаци их без проверавања у компјутер.

На екрану је блеснуло црвено светло!

Доле образовање!

Павлов је тек тада постао свестан свог умора. Неће бити у стању да одговори на последње питање. То значи да ће пасти! Па шта?! До ђавола и са испитом! Погледа унаоколо. Погнуте главе, повијена леђа, непомични вратови... Сам у гомили усамљених...

Гаља ће га сигурно тешити. Подсетиће га на толике испите које је већ положио. Говориће му да су млади и да имају времена. Свакако да имају времена! Али, тај непријатни осећај ће га још дуго пратити. Знао је и то да ће Гаља ноћу кришом да плаче.

Проклета психологија! Раније генерације пролазиле су без тих специјалних испита и то им није недостајало — нормално су живели, радили и подизали децу. Да, они су успевали. Доле образовање! Нека завлада незнање!

Ипак, Гаља је већ положила овај испит.

Прочитао је четврто питање: „Имате описе седам различитих поступака. Одредите степен прилагођености личности. Старост: 17 година".

Било му је јасно шта треба да уради. Треба прво да дешифрује описе и да одреди степен повезаности поступака. Затим да уведе просечан коефицијент прилагођености који је карактеристичан за тај узраст. Седамнаест година... Дивно време, када се велике жеље за славним делима и променом света изливају у експлозије нестрпљења

Чудно, све иде глатко. Треба још само да раздвоји суму коју је добио... Једна од компонената биће прилагођеност неком постављеном или захтеваном стандарду. Само покушајте да кажете неком тинејџеру да је конформист. Боље се не играјте ватром! А опет, ко је више под утицајем помодних струјања? Ко се најлакше утапа у масу обожавалаца и одушевљених следбеника? Тинејџер.

Павлов погледа на сат. Ускоро ће крај. То га је чак и обрадовало. Кад сат откуца подне, без обзира на то да ли је завршио, биће слободан. Положио или пао, биће ослобођен одговорности и потребе да се бори...

Младић од прекопута га је сажаљиво гледао и смешкао му се. Био је завршио и одмарао се посматрајући остале око себе. Павлов му узврати љутитим погледом и тако стегну оловку да су му зглавци на прстима побелели.

Оловка му је летела по папиру. Не читајући шта је написао он убаци одговор у машину и гласно хукну кад се на екрану упалило жуто светло. Затим се са жестином којој се и сам чудио поново бацио на треће питање. Опет је све израчунао, написао одговор и убацио га у прорез.

Није било времена да се на екрану појави светло. Радило се о делићу секунде после дванаест часова! Одједном се сви огласише, покренуше, зажаморише...

Одлучује компјутер!

Павлов прелете погледом таблу на којој су почела да се појављују имена оних који су положили и крену према излазу. Трудио се да ништа не види и не чује — ни узвике одушевљења, ни уздахе, ни честитања кад би неко ново име засветлело на монитору. То са њим више није имало никакве везе. Чак и да је одговор на треће питање био тачан, компјутер га изгледа није забележио, а остало што је урадио није било довољно да положи. Услов за успешно полагање била су два зелена светла, а он их није имао.

Пошао је низ ходник и застао поред прозора. Вратио се у салу тек када су се сви остали разишли. Није желео да има сведоке свог неуспеха који је, морао је то сам себи да призна, ипак нешто више него обична непријатност.

Име „Павлов" искрсну му пред очима кад је крочио у салу. Још неко време пиљио је у таблу, а напољу се разведравало, птице су почеле да цвркућу и чинило му се да ће да полети. Компјутер је забележио одговор! Одговор је био тачан! Лице му се развуче у осмех. Положио је, после свега!

Када је изашао пред комисију, председавајући устаде да се рукује са њим и свечано му се обрати:

— Драго ми је што сте положили, младићу. Друштво вас сматра довољно зрелим за најтежи и најодговорнији посао на овој планети. Ви сте доказали да сте спремни за дужности које вас очекују, али тек треба да покажете своју стварну способност. Ми данас морамо да будемо сигурни да ће се наша деца развити у здраве и снажне људе.

Кроз прозоре је допирала и раскошно се расипала необично јарка, празнична светлост.

Председавајући подиже глас:

— Тек сада имате право да рађате и подижете децу!

укрштене речи

СЕДАМ СЕКРЕТАРА СКОЈ-а (I)

У периоду 1929—31. године режим војно-монархистичке диктатуре у жестоком прогону убио је седам секретара СКОЈ-а. Укрштенице овог и наредног броја посвећене су њима. На IV конгресу КПЈ у Дрездену **Паја** (презиме уписати испод **броја 1**), изабран је за члана ЦК КПЈ и постао секретар ЦК СКОЈ-а. При последњем хапшењу зверски је мучен и убијен у загребачкој полицији. Организациони секретар **Перо (број 2)** и **Јосип (број 3)**, политички секретар ЦК СКОЈ-а, убијени су у борби са полицијом у Загребу. **Мијо (број 4)** је као политички секретар ЦК СКОЈ-а погинуо у Самобору.

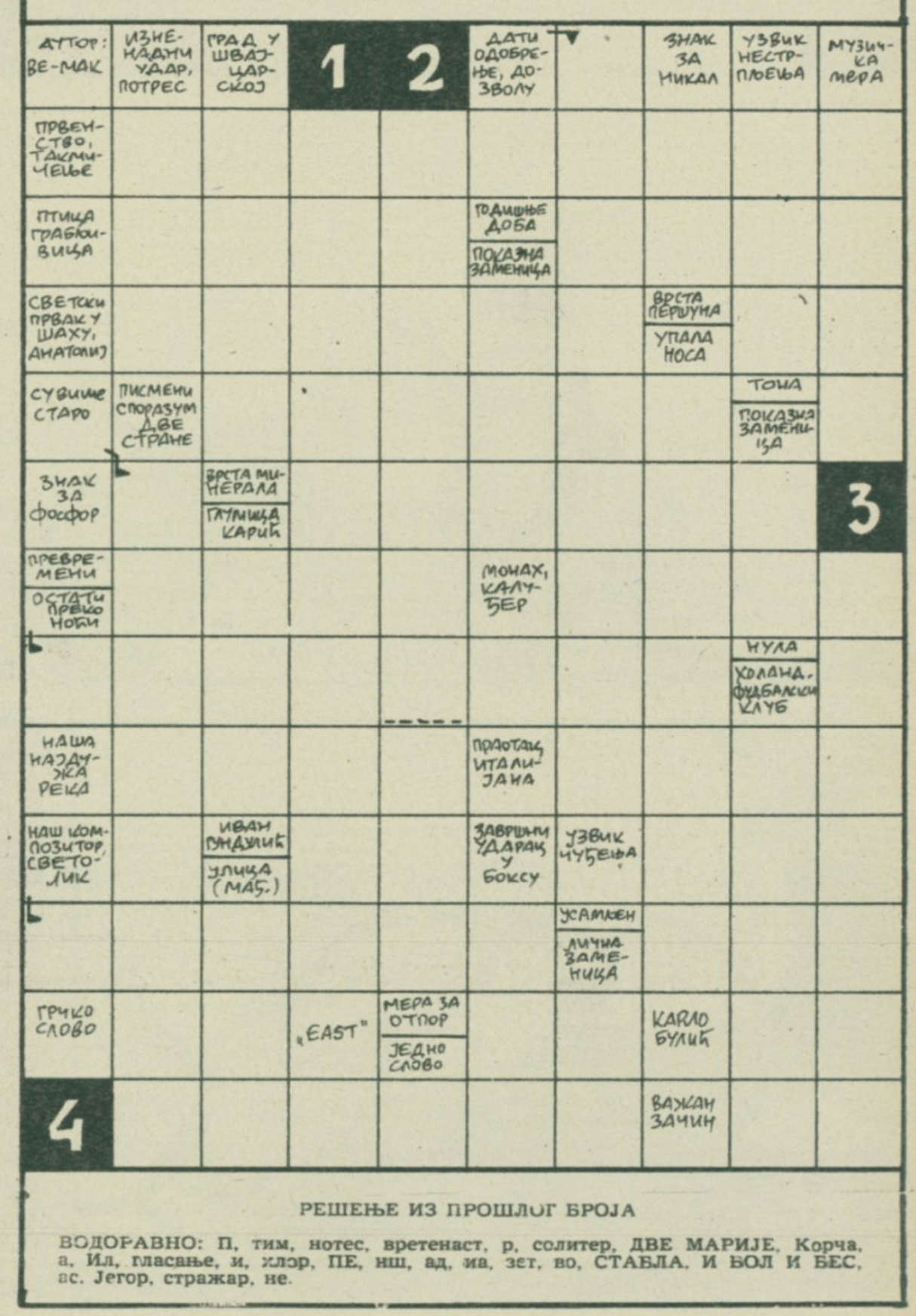

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: П, тим, нотес, вретенаст, р, солитер, ДВЕ МАРИЈЕ, Корча, а, Ил, гласање, и, хлор, ПЕ, нш, ад, иа, зет, во, СТАВЛА, И БОЛ И БЕС, ас, Јегор, стражар, не.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Директор НО „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 10 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	110,00	динара
6 месеци	220,00	динара
1 година	440,00	динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	220.00	динара
6 месеци	440.00	динара
1 година	880.00	динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку — НО „ПОЛИТИКА" — ООУР „Продаја" претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	47 —
СР НЕМАЧКА	DM	83.—
ШВЕДСКА	Skr	195.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	193.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	77 —

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА" код ИНВЕСТ БАНКЕ — БЕОГРАД, на рачун број 6081-620-63-257300-00051, са обавезном назнаком, претплата на „ПОЛИТИКИН ЗАБАЗНИК"

МЕДВЕД ЈОГИ

ЈЕСИ ЛИ ПОПРАВИО СИРЕНУ?

НЕ! И НЕ ЗНАМ КАКО ЋУ ДА ВОЗИМ БЕЗ ЊЕ ПО ОВИМ КРИВУДАВИМ ПЛАНИНСКИМ ПУТЕВИМА!

ИДЕТЕ У ГРАД, ШУМАРУ?

АХА! МОРАМ ДА КУПИМ НОВУ СИРЕНУ!

А КУДА ЋЕШ ТИ?

8/27

НА ПРОБУ! ЗНАТЕ, СВИРАМ У МЕДВЕЂЕМ САСТАВУ!

БИДИ ОВОГ! МОЖЕ ЛИ СПОРИЈЕ ДА ВОЗИ?

БАМ!

ИЗВИНИТЕ, ЈА ЖУРИМ НА ПРОБУ...

© 1978 McNaught Synd. © Hanna-Barbera Prods., Inc.

...А ЊЕМУ НЕ РАДИ СИРЕНА!

22

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

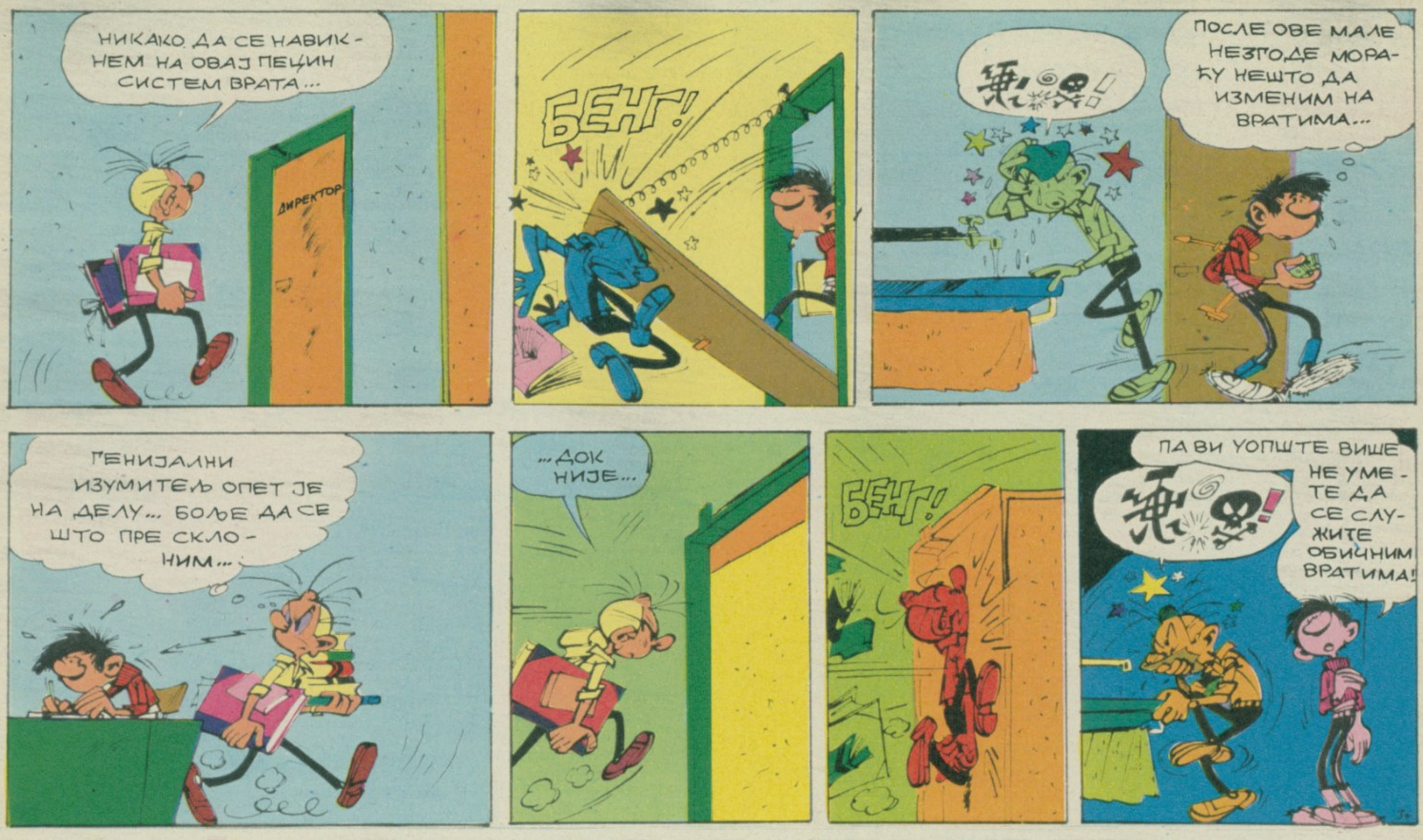

Играјте се PEZ *фигурама*
слатките се PEZ *бомбонама*

Фигурице Снешка и Деда Мраза –
потражите код свог трговца

Kolinska

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавничке,

ЗАБАВНИКОВЦИ, ЈАВИТЕ СЕ!

Моји другови и ја основали смо клуб „Политикиног забавника“. Често се окупљамо, размењујемо бројеве, разговарамо о ономе што смо прочитали. И све би било лепо да нас не мучи један проблем: желели бисмо да имамо бар неки примерак Забавника од броја 1 до броја 300. Пошто смо ми, колико нам је познато, први сеоски клуб „Политикиног забавника“, надамо се да ћете нам испунити жељу и послати нам бар неки од тражених примерака.

Дени, Ади, Гиле, Соња, Мила, Ники, Саша и Влада
Из Мале Врбице

Проблем који „мучи“ наше читаоце из Мале Врбице вероватно имају и други клубови „Политикиног забавника“ али ми за то — не знамо. Зато, забавниковци, јавите се! Пишите нам где се налазе ваши клубови, када се окупљате, шта вам се у нашем листу допада а шта не. Очекујемо ваша писма!

Што се тиче молбе наших читалаца из Мале Врбице да им пошаљемо неколико примерака бројева од 1 до 300, морамо да их разочарамо — немамо их ни ми. Наиме, бројеви које имамо у редакцији укоричени су (у једном примерку) и служе нам као документација. Ипак, није све изгубљено: надамо се да ће неко од старијих читалаца моћи да помогне клубу у Малој Врбици и да му пошаље бројеве које би желели да имају.

КАКО КАЖУ ЗВЕЗДОЧАТЦИ

Молим те кажи ми зашто је Наполеон Бонапарта повремено тражио савет од врачаре Норман?

Бранимир Марушић,
Иве Пивцевића 8
Омиш

Вероватно зато што је у неком, за њега одлучујућем тренутку био — неодлучан. Будући празноверан, затражио је савет врачаре. Уосталом, он није био ни први ни последњи војсковођа који је своје недоумице решавао помоћу стаклене кугле, вијуга на длану, или јетре тек заклане животиње. Чак је и Хитлер у помоћ призивао — звезде, односно звездочатце, до чијих је савета веома држао. Колико су им помогли — зна се!

ЈЕДАН ОД НАЈНИЖИХ

Чула сам да је доскора Љуботен важио као највиши врх на Шари и да је тек недавно утврђено да то није тачно, односно да је Титов врх виши од њега. Реци ми, молим те, име човека који је то утврдио?

Ана Стојковић,
Ул. Јурија Гагарина 25/37
Скопље

Ти си, вероватно, нешто погрешно разумела јер Љуботен никада није важио као највиши врх на Шари из простог разлога што то и — није. Напротив, спада у један од најнижих врхова на овој планини. Штавише, Љуботен са својих 2 496 метара нема чак ни просечну висину шарског била. Према томе, не можемо да ти кажемо име човека који је утврдио да је Титов врх виши од Љуботена јер се то никада и није постављало као питање.

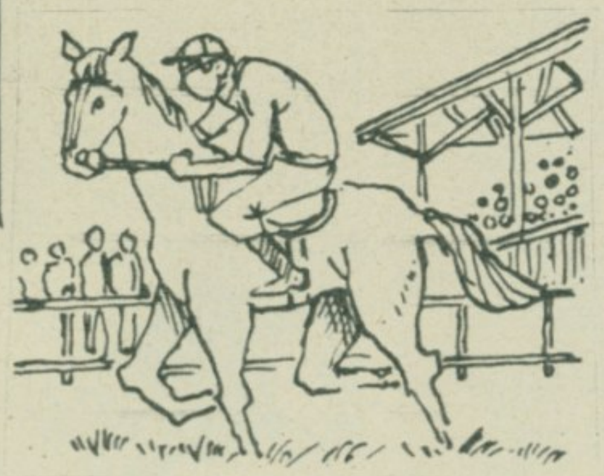

НАЈБЛИЖИ ЈЕ НИШ

Недавно сам гледао филм „Последња трка“ који ме је одушевио и разбуктао у мени жељу да постанем џокеј. На жалост, у мом родном граду Прокупљу не постоји ни хиподром ни џокејска школа, па те молим да објавиш адресу најближег коњичког клуба.

Игор Чернов,
Трг Маршала Тита 24
Прокупље

Обрати се коњичком клубу „Чегар“ у Нишу који се налази у Улици Ивана Милутиновића 54.

ЕХ, ТИ КРИТИЧАРИ!

Молим те да објавиш листу десет најбољих филмова на свету. Желела бих да знам и имена њихових режисера.

Жике Јовановића бб
Шабац

Именовати десет филмова најбољих на свету није нимало једноставно не само због велике продукције: проблем је и у томе што људи позвани да је начине имају различите критеријуме али и — политичке ставове. Отуда и права поплава разних листа. Ми смо се одлучили за две: прву је 1972. године објавио енглески часопис „Светлост и звук“ који издаје Институт за филм. На основу мишљења 81 критичара, од којих су само тројица из социјалистичких земаља, добијена је „идеална“ листа која треба да представља апсолутни врхунац свега што је у филмској уметности створено. По њој у десет најбољих спадају: Велсов „Грађанин Кејн“, Реноарово „Правило игре“, Ејзенштајнова „Оклопњача Потемкин“, Фелинијев „Осам и по“, Антониониjева „Авантура“, Бергманова „Персона“, Дрејерово „Страдање Јованке Орлеанке“, Китонов „Генерал“, Мицогушијева „Легенда о Угетсу“ и Бергманове „Дивље јагоде“.

Листа коју је 1973. године објавио пољски часопис „Кино“ нешто друкчије изгледа. Око 60 анкетираних критичара и естета углавном из социјалистичких земаља прогласило је најбољима: „Оклопњачу Потемкин“, „Грађанина Кејн“, „Осам и по“, Вајдин „Пепео и дијамант“, Чаплинову „Потеру за златом“, Куросавин „Рашомон“, Грихитсву „Нетрпељивост“, Де Сикине „Крадљивице бицикла“, Довженкову „Земљу“ и Роселинијеа „Рим, отворен град“.

ОРДЕН НА ПРОДАЈУ

Поседујем орден црногорског краља Николе I па ме интересује његова вредност и да ли постоји нека институција која се бави откупом ордења?

П. Р.
Никшић

Војни музеј у Београду бави се откупом ордена и медаља па је најбоље да се њему обратиш.

ХИМАЛАЈСКО СЕМЕ РАЗДОРА

Ученик сам I разреда усмереног образовања и на једном од часова географије чуо сам да је Кашмир независна, суверена земља. Међутим, у „Великом атласу света“ пише да је Кашмир област — покрајина подељена између Индије и Пакистана. Хтео бих да знам шта је тачно?

Петар Трнић,
Кикинда

Половином 19. века Енглези су, да би проширили своје поседе на индијском потконтиненту, помо-

гли тадашњем суверену државе Џаму да помери границе свога царства. „Стицање“ земље чије су три четвртине чинили муслимани значило је и унапређење хиндуског владара: постао је махараџа од Џамуа и Кашмира. Управо то што је земљом чију је већину чинило муслиманско становништво управљао један Хиндус постаће једног дана семе раздора.

Наиме, кад су се 1947. Британци повукли из овог дела Азије, формиране су, углавном на религиозној основи, две државе: Индија и Пакистан. Кашмир, стиснут између њих, могао је да бира којем ће се „приволети царству“ и изабрао је — Индију. Одлуку су донели владари хиндуских државица које су улазиле у састав Кашмира.

Тако је већи део земље у области западног дела Хималаја и Кашмира, заправо њене две трећине, приступио Индијској Унији с правом да ужива аутономију у свим областима изузев спољних послова, одбране и комуникација. Преостала трећина припала је Пакистану. Међутим, до те поделе није дошло мирним путем: оба кашмирска суседа претендовала су да земљу, нешто мању од наше, ставе под своје окриље. Спор су покушале да реше оружјем. Сукоб је, интервенцијом ОУН, прекинут 1949. године али не заувек. Он се поновио септембра 1965. године. Проблем ни данас није дефинитивно решен мада Кашмир званично „коначно и недељиво припада Индијској Унији“.

КРУГ ОКО МЕСЕЦА

Једне ноћи видео сам велики круг око Месеца па те молим да ми кажеш шта је то?

Хасан Хаџимуртезић,
Нова Варош

Круг који си приметио не спада у ретке појаве: метеоролози кажу да може да се уочи 50 до 100 пута годишње. Последица је преламања светлости која, пролазећи кроз више слојеве атмосфере, наилази на веома расхлађене кристале леда.

СВЕ ЗАВИСИ ОД МЕТАЛА

Хтео бих да знам, пошто сам нумизматичар, чиме бих могао да очистим врло запрљане и старе новчиће?

Роберт Радић,
Доња Рача

Постоји течност за чишћење старог новца али она није — универзална. Наиме, не користи се за све врсте метала. Тако се, рецимо, сребро, ако је кородирало, чисти мрављом киселином или петопроцентним раствором амонијака. Ближе информације о томе могао би да добијеш у Удружењу нумизматичара чија је адреса Трг Републике 1/2, Београд.

Сњежана Баковић, 54000 Осијек, Дивалтова 302 — воли све што воле млади

• • •

Есмира Бакали, 38230 Урошевац, Неродинска 12 — 13 година, сакупља значке и салвете, воли рок музику и спорт

• • •

Мими Маркова, 91480 Ђевђелија, Илинденска 23 — 16 година, воли поп-музику, навија за „Хајдук“ и КК „Босну“

• • •

Ирена Ћосић, 74450 Босански Брод, Матије Гупца 58 — 15 година, навија за „Динамо“ и воли групу „Сребрна крила“

• • •

Анита Талаја, 58230 Сињ, Трг маршала Тита 7 — 11 година, сакупља значке и салвете

У НОВОМ БРОЈУ ЕНИГМАТСКОГ ЛИСТА

ПОЛИТИКА Мозаик

- КРИМИ-ПРИЧА ИГРАТИ ИСТУ ИГРУ
- ШАХ

- ТЕСТ КОЛИКО СТЕ НЕЗАВИСНИ
- СВЕ О СЕБИ СЛОБОДАН САНТРАЧ
- МУЗИЧКИ МОЗАИК

И НИЗ ДРУГИХ ЗАНИМЉИВИХ ПРИЛОГА

ПОЛИТИКА Мозаик

WALT DISNEY

МИКИ

ТЕЛЕФОНИРАЋУ МИКИЈУ! НАДАМ СЕ ДА ЋЕ МЕ ИЗВЕСТИ НА ВЕЧЕ-РУ!

Мини

БОЉЕ ПОЖУРИ! СИУЛА САМ ДА СЕ МИКИ СЕЛИ!

ТАЧНО! СЕЛИМ СЕ, МИНИ!

ПРОДА-ТО

Copyright © 1979 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ПОБЕДИЛА ЈЕ ОНА НАПАСТ, РОВАЦ! ПРЕ-ДАЈЕМ СЕ!

ПРОДА-ТО

НЕ ПОСТОЈИ НАЧИН ДА ГА СЕ ЧОВЕК ОСЛОБОДИ?

Distributed by King Features Syndicate.

САД МОЖЕШ СЛОБОДНО ДА РИЈЕШ! ЈА ОДЛАЗИМ!

ПРОДА-ТО

8-19

ВОЗИТЕ ЗА МНОМ, МОМЦИ... ПОКАЗАЋУ ВАМ ПУТ ДО НОВЕ КУЋЕ!